

Begroting 2024-2027

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
Programma 1 - Dienstverlening.....	8
P1 1. Informatievoorziening.....	8
P1 2. Bereikbaarheid	9
P1 3. Processen	10
Programma 2 - Ruimtelijke ontwikkeling	14
P2 1. Wonen in Wormerland	16
P2 2. Ruimte aan ontwikkeling	17
P2 3. Duurzaamheid.....	20
P2 4. Open Landschap behouden.....	23
Programma 3 - Sociaal domein	27
P3 1. Voor en met elkaar.....	29
P3 2. Iedereen kan meedoen	30
P3 3. Preventie	33
P3 4. Passende zorg en ondersteuning	35
P3 5. Verbeteren dienstverlening Sociaal Domein.....	37
Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs	41
P4 1. Inclusieve samenleving	43
P4 2. Meedoen en meedenken	43
P4 3. Thuis in Wormerland	46
P4 4. Sterke basis voor de jeugd.....	47
P4 5. Passende accommodaties	49
Programma 5 - Leefomgeving	55
P5 1. Wij hebben een veilige leefomgeving.....	57
P5 2. Groen, klimaat en duurzaamheid	61
P5 3. Afval	62
P5 4. Beheer gebouwen en begraafplaats	63
Programma 6 - Bestuur en organisatie.....	69
P6 1. Bestuur.....	70
P6 2. Organisatie	73
P6 3. Financiën.....	75
Programma 40 - Mutaties in reserves	80
Paragrafen.....	81
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	81
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.....	90
Paragraaf Grondbeleid	92
Paragraaf Verbonden partijen	93

Paragraaf Financiering	104
Paragraaf Lokale heffingen	108
Paragraaf Bedrijfsvoering	118
Paragraaf Taakstellingen en Stelposten.....	119
Paragraaf Kengetallen.....	120
Paragraaf Wet open overheid (Woo).....	123
Paragraaf Oekraïne crisis	123
Financieel beeld	127
Financiële positie en meerjarenplan.....	127
Bijlagen	137
Taakvelden	137
Begrotingsrichtlijnen 2024	139
Going concern taken	140
Afkortingenlijst	152

Inleiding

Inleiding

Aanbiedingsbrief

Aan de raad van Wormerland,

Voor 2024-2027 is de afspraak een basisbegroting en een eerste begrotingswijziging in samenhang aan de gemeenteraad voor te leggen.

Deze aanbiedingsparagraaf slaat op de concept basisbegroting 2024-2027. Bij de concept eerste begrotingswijziging is ook een aanbiedingsbrief opgenomen, die m.n. op die voorgestelde begrotingswijziging betrekking heeft.

Met alle andere gemeenten verkeren wij al meerdere jaren in zwaar weer, door o.a. crisissen, toenemende rijkstaken, prijsstijgingen, krapte op de arbeidsmarkt en verslechterende financiële verhoudingen met het Rijk. De taken en uitgaven nemen toe, maar het Rijk biedt de gemeenten feitelijk te weinig middelen om ze goed op te pakken. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten voert ook namens ons al tijden stevige onderhandelingen met het Rijk om haar leden meerjarig perspectief te bieden om de eigen en opgelegde taken goed te kunnen blijven uitvoeren. Alle noodkreten ten spijt, biedt het actuele rijksbeleid voor de financiële verhoudingen geen of zeer onvoldoende perspectief voor de jaren na 2025. De verwachting is dat het Rijk de vraag doorschuift naar een nieuw kabinet dat na de verkiezingen in november naar verwachting in 2024 aantreedt. Wij volgen in de begrotingsvoorstellen aan uw raad het VNG advies aan alle gemeenten om de begrotingen 2024 en 2025 sluitend te krijgen en om de tekorten te laten zien die in 2026 en 2027 ontstaan als gevolg van de terugloop van rijksmiddelen.

In de kadernota is aangegeven dat wij voor nieuwe uitgaven onderscheid maken in de categorieën onontkoombaar, noodzakelijk en gewenst.

In deze basisbegroting zijn de onontkoombare uitgaven verwerkt. Samen met de doorlopende basisinkomsten en -uitgaven kunnen wij de bestaande dienstverlening naar onze inschatting op peil houden in 2024 en 2025. In de brief bij de eerste begrotingswijziging gaan wij nader in op de verdere uitgaven, m.n. de al eerder inzichtelijke noodzakelijke en wenselijke uitgaven vanuit de kadernota en uitgaven die sinds de vaststelling van de kadernota in zicht kwamen.

Het goede nieuws is dat wij u een sluitend begrotingsvoorstel voorleggen voor de jaren 2024 en 2025 en dat daarmee de lopende dienstverlening kan worden voortgezet en er ook nog gehoor kan worden gegeven aan nieuwe noodzakelijke en gewenste uitgaven die gericht zijn op maatschappelijke voorzieningen die van belang zijn voor de lokale samenleving die wij als gemeentebestuur goed willen bedienen. Daarop is tenslotte de lokale democratie gericht. Wij kunnen naar ons inzicht de taak als eerste overheid voor de ingezetenen in die jaren naar behoren uitvoeren. Voor de jaren na 2025 zijn wij, samen met de andere gemeenten, sterk afhankelijk van een nieuwe regering en het parlement. Wij hopen dat zij zich na hun aantreden z.s.m. met verstand en gevoel voor de burger sterk maken voor financieel draagvlak dat de gemeenten meerjarig echt nodig hebben voor na 2025.

Het college wens de raad goede beraadslagingen en een breed gedragen uitkomst in besluiten toe.

Wormerland, 26 september 2023

Het college van Wormerland,

de secretaris, de burgemeester,

R. Kool

A.J. Michel - de Jong

Financieel resultaat

Hieronder vindt u de relatie tussen de eerder vastgestelde Kadernota 2024 en de uitkomst na het samenstellen van de nieuwe Meerjarenbegroting 2024-2027.

	2024	2025	2026	2027
Saldi Kadernota 2024 (alleen 'Onontkoombaar')	-1.528.076	-1.586.335	-1.356.743	-2.383.320
<i>Hierna bekend geworden mutaties:</i>				
Effecten Meicirculaire 2023 (conform raadsbericht 910917)	1.438.782	1.511.898	656.233	1.469.108
Stelposten BCF-gelden en Jeugd in Algemene Uitkering	249.354	249.354	463.917	408.765
Stijging kosten Jeugdhulp, als gevolg van woonplaatsbeginsel	-184.000	-184.000	-184.000	-184.000
Actualisering kapitaallasten ('24 groot voordeel door uitstel van 2 projecten: Wezenland en Noorderweg)	211.248	38.381	11.838	867
Hogere verwachte energielasten openbare verlichting	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Actualisering rentelasten ('24 groot voordeel door later aantrekken lening)	301.300	-10.700	-10.633	76.433
Diversen	-8.315	26.588	-39.026	-115.558
Subtotaal begrotingssaldo (verwerkt in de cijfers)	400.293	-34.814	-538.414	-807.705
Aparte beslispunten:				
Hier verwijzen we naar de separaat voorgestelde 1e begrotingswijziging welke gelijktijdig met de begroting wordt aangeboden ter besluitvorming in een apart raadsvoorstel.	-202.625	412.433	-1.777.564	-375.180
Totaal	197.668	377.618	-2.315.978	-1.182.885

Structurele begrotingspositie

Structureel evenwicht houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Deze structurele begrotingssaldi zijn voor onze toezichthouder, de Provincie Noord-Holland, de belangrijkste graadmeter voor haar oordeel over ons toezicht. Voor 2024 is er sprake van een structureel sluitende begroting. Meerjarig is structureel sluitend zijn een zorg waarover de VNG in gesprek is met het rijk.

Invulling PM-posten uit het Collegeprogramma

In het Financieel beeld van het Collegeprogramma, welke op 1 november 2022 in de Raad is vastgesteld, stonden nog een aantal zogenaamde PM-posten (pro memorie). Dit voor zaken die we wel op ons af zagen komen, maar waarvan de financiële impact nog niet kon worden ingeschat. In de bij deze begroting gelijktijdig aangeboden eerste begrotingswijziging vindt u een overzicht van PM-posten die nog niet in de primare dan wel de 1e begrotingswijziging zijn opgenomen.

Leeswijzer

Indeling

In deze begroting vindt u de inmiddels vertrouwde 6 programma's en de (verplichte) paragrafen. Daarnaast zijn in het hoofdstuk Financiële positie een aantal financiële overzichten opgenomen, zoals het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dit verplicht stelt. In de bijlagen staan de begrotingsrichtlijnen zoals vastgesteld bij de Kadernota 2024.

Per programma zijn doelen per programma uitgezet in een "doelenboom": Elk programma bestaat uit een of meerdere thema's die omschrijven wat het bestuur wil bereiken. Per thema zijn één of meerdere doelen benoemd met activiteiten die we gaan uitvoeren in 2024 om deze doelen te halen. Deze 'doelenboom' is bij ieder programma eerst schematisch weergegeven en vervolgens tekstueel beschreven. De begroting is de (beleids)vertaling vanuit het coalitieakkoord/collegeprogramma.

Going-concern

De genoemde acties in de programma's 1 tot en met 6 van deze begroting zijn maar een klein deel van het werk dat wordt uitgevoerd door de gemeente. Ongeveer 90% van het werk bestaat uit going-concern werkzaamheden. In de bijlage vindt u een uitgebreide lijst van deze werkzaamheden. Deze lijst is niet volledig, de belangrijkste punten worden benoemd.

Kengetallen

De kengetallen opgenomen in deze begroting zijn conform de voorgeschreven kengetallen vanuit de BBV.

Verschillenanalyses

Per programma vindt u een financieel overzicht van het totaal van de producten binnen dat programma. Daaronder een verklaring van de verschillen ten opzichte van de begroting 2023 na wijzigingen. Dit betreft verschillen per product van bedragen groter dan €25.000. Hier worden zowel de lasten als de baten van de begroting 2024 vergeleken met de geactualiseerde begroting 2023. Dit betreft de begroting na wijzigingen vanuit het Voorjaarsbericht 2023.

Doorbelasting van de werkorganisatie naar de betreffende producten

Waar het verschil in begroting 2024 versus 2023 te verklaren is door het verschil in het aantal uren wordt in de verschillenanalyse van de programmacijsers veelal verwezen naar deze leeswijzer. De kosten die we betalen aan OVER-gemeenten worden naar de diverse producten doorberekend aan de hand van de voorgerecalculeerde uren die aan de diverse producten worden besteed. Hierbij maken we (verplicht) onderscheid tussen de primaire uren en de overheaduren. Ten opzichte van 2023 zijn er in sommige gevallen uren verschoven tussen producten. Dit wordt in de verschillenanalyse niet uitgebreid per product toegelicht. Daarnaast is ook het uurtarief hoger dan in de begroting 2024. De oorzaak hiervan is we een hogere bijdrage aan OVER-gemeenten betalen dan de primaire begroting 2023 van OVER-gemeenten. Door beide zaken, verschuiving van uren en wijziging uurtarief, is op bepaalde producten, waar veel ambtelijke uren aan worden toegerekend, een verschil van meer dan €25.000 te zien. Om het stuk leesbaar te houden wordt dit niet per product apart toegelicht, maar wordt er verwezen naar deze toelichting.

Programma 1 - Dienstverlening

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Dienstverlening zetten we ons in op het gebied van: Burgerlijke stand, Basisregistratie personen (BRP), de Kieswet, vergunningverlening en overige directe en digitale dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en instellingen.

Wat willen we bereiken?

Als zelfstandige gemeente staan wij dicht bij onze inwoners, ondernemers en instellingen. Zij staan centraal in onze dienstverlening. Vanuit deze visie is dienstverlening voor ons meer dan het loket van Burgerzaken waar inwoners een paspoort kunnen aanvragen. Als gemeente willen wij onze inwoners optimaal te woord staan en informatie bieden van hoge kwaliteit. Verder hoort het bij onze dienstverlening dat de gemeenteloketten toegankelijk zijn voor iedereen en dat we meedenken en proactief handelen. Deze servicenormen gelden voor al onze afdelingen. Integraal werken is hiervoor essentieel. Het gaat dan om zowel de wettelijke taken als om de samenhang op andere onderdelen binnen de diverse disciplines.

Programma 1: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2024
P1 1. Informatievoorziening	P1 1.1 Kwaliteit informatievoorziening verbeteren	1.1.1 - Meedoen met waarstaatjegemeente.nl 1.1.2 - Doorontwikkelen nieuwe website 1.1.3 - Onderzoeken haalbaarheid huis-aan-huisbezorgd medium 1.1.4 - Digitale dienstverlening uitbreiden
P1 2. Bereikbaarheid	P1 2.1 Bereikbaarheid verbeteren	2.1.1 - Realiseren uitvoeringsplan 2.1.2 - Doorontwikkelen Integrale Toegang
P1 3. Processen	P1 3.1 Procesmanagement verbeteren	3.1.1 - Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) vullen

P1 1. Informatievoorziening

Elke vraag die bij ons binnenkomt beantwoorden wij volgens onze servicenormen, of dit nu digitaal, per post, telefonisch of persoonlijk is. We denken en zoeken mee naar mogelijkheden en oplossingen. Onze informatievoorziening is actueel, begrijpelijk en transparant.

Doel

P1 1.1 Kwaliteit informatievoorziening verbeteren

Het is een constant proces om te werken aan kwalitatief goede informatievoorziening die aansluit bij vragen vanuit onze inwoners, ondernemers en instellingen. Als de situatie daarom vraagt, bieden we waar mogelijk maatwerk.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P1 1.1.1 Meedoen met Waarstaatjegemeente.nl

www.waarstaatjegemeente.nl bundelt, bewerkt en presenteert data van en over gemeenten. Op deze site zijn kengetallen van alle 344 Nederlandse gemeenten op alle belangrijke beleidsterreinen te vinden. Deze 'dashboards' maken het makkelijk om gemeenten onderling te vergelijken. Ook de meeste gegevens van de gemeente Wormerland zijn hier inzichtelijk gemaakt met behulp van cijfers van het CBS, DUO, LISA en andere organisaties. Hiermee zorgen we voor transparante informatievoorziening aan onze burgers, en beschikken we over informatie om onze dienstverlening te verbeteren: 'vergelijk, verbaas, verbeter'.

P1 1.1.2 Doorontwikkelen nieuwe website

In 2023 is er hard gewerkt om de nieuwe gebruiksvriendelijke website te lanceren. Hiermee zorgen we ervoor dat we voldoen aan de wettelijke digitale toegankelijkheidseisen, maar ook voor een optimale digitale communicatie, informatievoorziening en dienstverlening.

Een belangrijk doorlopend proces na het lanceren van deze website is het up-to-date houden van de huidige teksten en zorgen dat alle informatie eenvoudig en in begrijpelijk Nederlands op te vragen is. De nieuwe website is voor inwoners, ondernemers en instellingen beschikbaar en wordt continu geactualiseerd.

P1 1.1.3 Onderzoeken haalbaarheid huis-aan-huis bezorgd medium

In 2024 wordt onderzocht of het haalbaar is om dit betaalbaar en bedrijfszeker te realiseren in relatie tot bestaande behoeften.

P1 1.1.4 Digitale dienstverlening uitbreiden

De meest gevraagde producten worden door middel van e-diensten aangeboden. Het uitgangspunt in onze dienstverlening is 'klik-bel-kom': inwoners, ondernemers en instellingen moeten een product en/of dienst met enkele muisklikken kunnen krijgen/regelen. Ook het maken van meldingen voor bijvoorbeeld openbare ruimten wordt efficiënter en gemakkelijker ingericht. In 2023 zijn de eerste e-diensten geïmplementeerd, in 2024 wordt hier een vervolg aangegeven.

P1 2. Bereikbaarheid

De lijnen tussen inwoners, ondernemers, instellingen en de gemeente zijn kort en de persoonlijke contacten zijn warm. Contacten verlopen vooral via onze digitale kanalen: website, digitale formulieren en sociale media (zoals wettelijk ook vereist). Daarnaast blijven wij ook toegankelijk via de telefoon en voor het maken van een persoonlijke afspraak.

Doel

P1 2.1 Bereikbaarheid verbeteren

We verbeteren onze bereikbaarheid aan de hand van de behoefte van onze inwoners en de gevestigde bedrijven en instellingen. Onze prioriteit ligt bij het optimaliseren van de digitale dienstverlening en het realiseren van een laagdrempelige fysieke toegang binnen onze gemeente.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P1 2.1.1 Realiseren uitvoeringsplan

In 2023 bieden we het 'Uitvoeringsplan Dienstverlening' ter besluitvorming aan het college en de raad aan. De planning is om de hierin uitgeschreven acties in 2024 uit te voeren, denk hierbij aan de implementatie van de geactualiseerde servicenormen.

P1 2.1.2 Doorontwikkelen van de Integrale toegang Sociaal Domein

Door middel van het realiseren van een Integrale Toegang Sociaal voor het Domein binnen de gemeente Wormerland wordt er een centrale locatie gecreëerd waar men, laagdrempelig, zijn of haar vraag kan stellen. Aan de hand van deze vraag wordt een professionele uitvraag gedaan en direct opgepakt. Een inwoner, organisatie of instelling hoeft zijn verhaal maar één keer te vertellen. Wij schrijven een aantal scenario's voor de ontwikkeling van deze Integrale Toegang binnen de geselecteerde locatie, De Omslag.

In deze scenario's wordt gekeken naar het optimaal benutten van de ruimte, het verder verbeteren van integraal werken en het uitbreiden van vrije inlooptmogelijkheden. Hierbij is het belangrijk dat we werken naar een inclusieve samenleving, waar iedereen kan mee doen; ook de inwoners die onvoldoende digitaal vaardig zijn. We houden warm contact met De Omslag en ondersteunen (communicatie over) activiteiten en mogelijkheden die De Omslag aan onze inwoners biedt.

P1 3. Processen

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) ondersteunt de Omgevingswet. Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet beoogt een vereenvoudiging van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van onze leefomgeving. Tientallen wetten en honderden regels worden gebundeld in één nieuwe wet. Juridische regels en kaarten worden vertaald naar toepasbare regels. Het is belangrijk dat het niveau van onze dienstverlening bij de overgang minstens gelijk blijft, maar we streven naar een hoger dienstverleningsniveau.

Doel

P1 3.1 Procesmanagement verbeteren

We verbeteren ook onze dienstverlening aan de hand van de richtlijnen vanuit de Rijksoverheid, onder andere door middel van wetgeving die ingevoerd wordt. Dit wordt ingebed in de organisatie en opgenomen in de werkprocessen.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P1 3.1.1 Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) vullen

Het DSO wordt door de Rijksoverheid gerealiseerd. Als gemeente hebben wij de verplichting deze te vullen met toepasbare regels. Gemeente Wormerland omarmt de kerngedachte van de Omgevingswet en gaat de nieuwe dienstverlening op die manier aanpakken.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2022	Begroting 2023 incl. wijz.	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten						
030 BRP (basisregistratie personen)	17.649	23.015	23.751	23.751	23.751	23.751
031 Persoonsdocumenten	70.686	56.190	55.207	55.207	55.207	55.207
032 Burgerlijke Stand	23.175	24.855	26.093	26.093	26.093	26.093
033 Verkiezingen	144.334	89.433	79.288	79.288	79.288	79.288
034 Dienstverlening algemeen	736.431	1.227.551	1.342.324	1.342.324	1.342.324	1.342.324
040 APV- en andere vergunningverlening	136.239	161.298	243.927	243.927	243.927	243.927
080 Bedrijfscontacten en -vestiging	473	29.180	26.777	26.777	26.777	26.777
081 Markt	11.749	25.956	24.701	24.701	24.701	24.701
082 Evenementen	2.737	1.347	1.390	1.390	1.390	1.390
260 Omgevingsvergunningen	579.293	1.142.358	2.463.754	644.911	2.522.911	644.911
261 Handhaving bestaande bouw en gebruik	114.212	105.170	115.660	115.660	115.660	115.660
Totaal Lasten	1.836.977	2.886.353	4.402.872	2.584.029	4.462.029	2.584.029
Baten						
030 BRP (basisregistratie personen)	26.866	31.360	32.363	32.363	32.363	32.363
031 Persoonsdocumenten	165.025	145.764	150.431	150.431	150.431	150.431
032 Burgerlijke Stand	28.659	36.062	37.218	37.218	37.218	37.218
033 Verkiezingen	66.973	0	0	0	0	0
040 APV- en andere vergunningverlening	26.022	38.376	39.604	39.604	39.604	39.604
081 Markt	17.406	15.111	15.594	15.594	15.594	15.594
082 Evenementen	1.120	5.019	5.180	5.180	5.180	5.180
260 Omgevingsvergunningen	438.027	1.032.553	2.068.898	250.055	2.128.055	250.055
Totaal Baten	770.098	1.304.245	2.349.288	530.445	2.408.445	530.445
Resultaat baten minus lasten	-1.066.879	-1.582.108	-2.053.584	-2.053.584	-2.053.584	-2.053.584

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2023.

Product	Vershil	Toelichting
034 Dienstverlening algemeen	(lasten) €114.773 (nadeel)	De lasten voor 2024 zijn hoger dan in de begroting 2023 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.

040 APV- en andere vergunningverlening	(lasten) €82.629 (nadeel)	De lasten voor 2024 zijn hoger dan in de begroting 2023 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
260 Omgevingsvergunningen	(lasten) €1.321.396 (nadeel) (baten) €1.036.345 (voordeel)	De baten en lasten in een jaar hebben een direct verband, doordat de inkomsten die we in een jaar realiseren, via de egalisatievoorziening worden afgeroomd (hetgeen een last is). Daarom worden de verschillen ten opzichte van de begroting 2023 gezamenlijk toegelicht. De verwachte leges omgevingsvergunningen zijn in 2024 €1.036.345 hoger dan in 2023. De eerder in 2023 verwachte legesopbrengst voor 4 grote projecten is uitgesteld naar 2024. Dit betreft de projecten Gele Lisstraat, Wormervelden, Braak/Rietlanden en Veerdijk 44. In totaal verschuift hierdoor een verwachte legesopbrengst van €1.818.843 van 2023 naar 2024. De eerder verwachte toevoeging aan de egalisatievoorziening is voor 2024 ook hoger dan voor 2023, door bovenstaande. Daarnaast zit er nog een verschil in de lasten door de toerekening van de werkorganisatie. Deze is in zijn algemeenheid toegelicht in de leeswijzer. De vergraving heeft ook een begrotingseffect voor het jaar 2023, welke verwerkt wordt in het Najaarsbericht 2023. Voor de leesbaarheid is deze mutatie voor 2023 alvast verwerkt in bovenstaand overzicht. Voor het begrotingssaldo heeft uitstel geen effect omdat we de leges vereffenen via de egalisatievoorziening leges omgevingsvergunning.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Bestemmingsreserve Verkiezingen	48.916	35.039	40.650	46.464	52.144	57.795
Totaal reserves	48.916	35.039	40.650	46.464	52.144	57.795

5-okt-2023

Toelichting Reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2024 en eind 2023

Reserve Verkiezingen

De jaarlijkse toevoeging aan deze reserve bedraagt afgerond €36.000. In 2024 verwachten we één verkiezing te organiseren (Europees Parlement). De kosten hiervan zijn begroot op €30.000. Dit bedrag wordt aan de reserve onttrokken. Er is in bovenstaande tabel nog geen rekening gehouden met de extra kosten in verband met de extra verkiezing in 2023 als gevolg van het gevallen kabinet Rutte IV. Dit betreft een begrotingsmutatie in het jaar 2023 (Najaarsbericht 2023). Dit heeft echter wel effect op het saldo van deze reserve.

Voorziening

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Voorziening egalisatie leges omgevingsvergunningen	172.720	605.220	2.074.063	1.724.063	3.252.063	2.902.063
Totaal voorzieningen	172.720	605.220	2.074.063	1.724.063	3.252.063	2.902.063

5-okt-2023

Toelichting voorziening

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2024 en eind 2023

Voorziening egalisatie leges omgevingsvergunningen

We spreiden grote opbrengsten in leges omgevingsvergunningen over de jaren zo dat de legesopbrengst in alle jaren gelijk blijft voor de exploitatie (€600.000). Wat we in een jaar meer ontvangen dan €600.000 voegen we toe aan deze voorziening. In de jaren dat we geen grote projecten hebben die tot vergunningverlening komen, halen we de gereserveerde gelden uit de voorziening (tot €600.000). Deze methode heeft naast het voordeel van de begrotingsrust ook een voordeel op de berekening van de kostendekkendheid. De (personeels)kosten die gelinkt zijn het

verstekken van deze leges maken we immers ook niet alleen in het jaar dat deze projecten tot legesopbrengst komt (maar ook daarvoor en daarna nog).

De in 2023 verwachte legesopbrengst voor 4 grote projecten is uitgesteld naar 2024. Dit betreft de projecten Gele Lisstraat, Wormervelden, Braak/Rietlanden en Veerdijk 44. In totaal verschuift hierdoor een verwachte legesopbrengst van €1.818.843 van 2023 naar 2024. Deze vertraging heeft ook een begrotingseffect in het jaar 2023 welke verwerkt wordt in het Najaarsbericht 2023. Voor de leesbaarheid is deze mutatie voor 2023 alvast verwerkt in bovenstaand overzicht. Voor het begrotingssaldo heeft uitstel geen effect omdat we de leges vereffenen via deze egalisatievoorziening leges omgevingsvergunning.

Programma 2 - Ruimtelijke ontwikkeling

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Ruimtelijke Ontwikkeling zetten we ons in op het gebied van: goed wonen, werken en recreëren en het zoveel mogelijk behouden van open cultuurlandschap voor het nageslacht.

Wat willen we bereiken?

Wij blijven ons inzetten voor een groene woon- en leefomgeving met voldoende en passende woningen voor huidige en toekomstige generaties. Ook bevorderen wij de doorstroming hiervan. Wij hechten groot belang aan verduurzaming en energieneutraliteit. Onze ambitie is om in 2040 als gemeentelijke organisatie energieneutraal te zijn en de klimaatdoelstellingen, vanuit de Klimaatwet en Klimaatakkoorden, behaald te hebben. Als gemeente staan wij dicht bij onze inwoners, ondernemers en instellingen. Wij hebben de verantwoordelijkheid om draagvlak te creëren bij initiatieven die een duidelijke maatschappelijke meerwaarde hebben.

**Programma 2:
Doelenboom**

Thema	Doel	Acties 2024
P2 1. Wonen in Wormerland	P2 1.1 Passend woningaanbod voor onze inwoners	1.1.1 - Woningvoorraad vergroten 1.1.2 - Prestatieafspraken met corporaties jaarlijks evalueren 1.1.3 - Onderzoek voorrangsregelingen woonruimteverdeling
P2 2. Ruimte aan ontwikkeling	P2 2.1 Mogelijkheden voor recreatie en toerisme versterken	2.1.1 - Bezoekers Zaanse Schans per fiets naar Wormerland gidsen 2.1.2 - Actualisatie en digitalisering Monumentale route Wormerland 2.1.3 - Bestaande fiets-/wandelroutes zijn digitaal beschikbaar 2.1.4 - Aansluiting bij Stichting Marketing Zaanstreek (SMZ) 2.1.5 - Versterken verbinding met bestaande evenementen 2.1.6 - Verbeteren van recreatieve (water)voorzieningen in het Wormer- en Jisperveld 2.1.7 - Bewegwijzering Zaanoevergebied
	P2 2.2 Meer ruimte creëren voor initiatieven	2.2.1 - (Startende) Ondernemers stimuleren 2.2.2 - Nieuwe initiatieven toetsen aan omgevingsvisie 2.2.3 - Intaketafel verder uitwerken
	P2 2.3 Mogelijkheden voor werkgelegenheid versterken	2.3.1 - Werken in Wormerland: in gesprek blijven met ondernemers en instellingen 2.3.2 - De dag van de ondernemer 2.3.3 - Actief betrokken bij vervoersregio (en bij Corridorstudie Amsterdam-Hoorn, dit staat on hold)
	P2 2.4 Ruimtelijk beleid actualiseren	2.4.1 - Gebiedsvisie Neck-Oost 2.4.2 - Verkennen woningbouwmogelijkheden 2.4.3 - Integrale gebiedsvisie Zaanoever (start 2023, oplevering 2025)
P2 3. Duurzaamheid	P2 3.1 Energie opwekken met hernieuwbare bronnen	3.1.1 - Zonnepanelen op openbare gebouwen of openbare ruimten 3.1.2 - Zonneladder ontwikkelen 3.1.3 - Collectieve inkoopactie zonnepanelen 3.1.4 - Aansluiten in de regio: bovengemeentelijke duurzame warmtebronnen 3.1.5 - Beleidskader microturbines
	P2 3.2 Circulaire economische ontwikkelingen bevorderen	3.2.1 - Regionaal samen optrekken om circulaire initiatieven te bevorderen 3.2.2 - Green Deal Houtbouw MRA
	P2 3.3 Verduurzaming bestaande bouw	3.3.1 - Woningisolatie stimuleren (subsidie en informeren) 3.3.2 - Mogelijkheid duurzaamheidslening onder de aandacht brengen 3.3.3 - Wijkuitvoeringsplannen 3.3.4 - Verduurzaming gemeentelijke gebouwen
P2 4. Open Landschap behouden	P2 4.1 Veenweidegebied behouden	4.1.1 - Nulmeting en strategie tot 2050 footprint 4.1.2 - Gebiedsvisie Wormer- en Jisperveld. We participeren in het programma van de provincie Noord-Holland

P2 1. Wonen in Wormerland

Wij dragen bij aan een woningaanbod dat aansluit op de (toekomstige) woningbehoefte van onze inwoners. Daarbij vinden wij het belangrijk dat de kwaliteit en de duurzaamheid van de woningvoorraad wordt verhoogd en het groene karakter en de identiteit van onze gemeente bewaard blijft. Waar mogelijk staan wij open voor alternatieve woonvormen zoals: wonen in de tweede lijn, Tiny Houses, starterswoningen, woningsplitsing, transformatie van niet meer gebruikte bedrijfsgebouwen, kantoorpanden en agrarische gebouwen en meer-generatiewoningen.

Doel

P2 1.1 Passend woningaanbod voor onze inwoners

Er staat een aantal grote woningbouwontwikkelingen gepland voor de vergroting van het aanbod koopwoningen voor verschillende doelgroepen, denk aan het project Zaandriehoek, project Zaankom en diverse projecten aan de Veerdijk. We onderzoeken ook de extra woningbouw mogelijkheden in onze gemeente.

Om het woningtekort terug te dringen stimuleren wij uitbreiding van het aanbod van huurwoningen. In samenwerking met de woningcorporaties WormerWonen en Parteon zorgen wij voor het aanbieden van verschillende soorten huurwoningen om zo meerdere doelgroepen te bedienen. Om de doorstroming binnen onze gemeente te bevorderen, is aanbod van duurzame huurwoningen belangrijk.

Wij streven naar snelle realisatie van tijdelijke woonruimten, die op korte termijn de acute woningnood kunnen opheffen voor spoedzoekers, statushouders en ontheemden uit Oekraïne. Hierin zal de gemeente intensief samenwerken met investeerders en woningcorporaties.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P2 1.1.1 Woningvoorraad vergroten

Door middel van diverse projecten wordt de woningvoorraad vergroot te weten:

Zaandriehoek
Project Zaankom
Wormervelden
Diverse projecten Veerdijk.

In 2023 zijn 21 tijdelijke woningen voor een periode van 10 jaar gerealiseerd voor opvang van vluchtelingen uit Oekraïne op de locatie De Kleine Braak (naast de Poelweg) in Wormer. In 2024 worden nog eens maximaal 29 tijdelijke woningen op die locatie gerealiseerd (door een woningbouwcorporatie). Deze woningen zijn bedoeld voor starters, statushouders en spoedzoekers.

P2 1.1.2 Prestatieafspraken met corporaties jaarlijks evalueren

Per 1 januari 2024 zijn er nieuwe afspraken gemaakt met de woningcorporaties. Deze prestatieafspraken worden jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld om te waarborgen dat de groei van nieuwe huurwoningen op koers blijft.

P2 1.1.3 Onderzoek voorrangregelingen woonruimteverdeling

Conform de prestatieafspraken bevordert de gemeente sowieso bij projectontwikkelaars dat zij over het afnemen van sociale huurwoningen afspraken maken met de woningcorporatie(s). De gemeente wil ook voorrang geven aan eigen bewoners t.a.v. koopwoningen. Het kabinet wil tegemoet komen aan deze wens van veel gemeentes door de Huisvestingswet te wijzigen, waardoor gemeenten straks 30% van de koopwoningen tot €355.000 (NHG-grens 2022) mogen toewijzen aan eigen inwoners. Deze mogelijkheid zal de gemeente dan doorvoeren in het eigen gemeentelijke beleid. Tot dat moment kunnen projectontwikkelaars wel voorrang geven aan eigen inwoners op een nieuwbouwwoning omdat het een projectontwikkelaar als privaatrechtelijke partij vrij staat deze voorwaarden te stellen bij het toewijzen van woningen.

P2 2. Ruimte aan ontwikkeling

Het bieden van ruimte aan ontwikkeling en het waarborgen van de kwaliteit van het woon-, werk- en recreatiegebied. We blijven onze omgeving doelmatig ontwikkelen, beheren en gebruiken. Daarbij staat de behoefte van onze inwoners, ondernemers en instellingen voorop en geven we ruimte aan initiatieven. Wij willen een aantrekkelijke gemeente blijven om in te wonen, vestigen en recreëren.

Doel

P2 2.1 Mogelijkheden voor recreatie en toerisme versterken

Recreatie en toerisme in de Metropoolregio Amsterdam groeit. Dit vraagt een goede balans tussen inwoners, bezoekers en bedrijven. Het is daarom belangrijk om bezoekers te spreiden – niet allemaal tegelijk, niet allemaal op één plek. Samen met de Metropoolregio Amsterdam vergroten we de toeristische regio. Ook stimuleren we de mobiliteit en het verblijf van bezoekers in onze eigen gemeente. Daarnaast werken we met lokale en regionale partners aan onze recreatieve agenda.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P2 2.1.1 Bezoekers Zaanse Schans per fiets naar Wormerland gidsen

In 2024 wordt een fietskaart ontwikkeld die aan bij de huurfietsen op de Zaanse Schans aan bezoekers wordt uitgereikt.

P2 2.1.2 Actualisatie en digitalisering Monumentale route Wormerland

De bestaande fietsroute wordt in 2024 geactualiseerd en is digitaal goed te vinden en te gebruiken.

P2 2.1.3 Bestaande fiets-/wandelroutes zijn digitaal beschikbaar

Bestaande fiets- en wandelroutes zijn in 2024 goed digitaal goed te vinden en te gebruiken.

P2 2.1.4 Aansluiting bij Stichting Marketing Zaanstreek (SMZ)

De aansluiting bij SMZ (of het bureau dat de marketing voor Zaanstad gaat uitvoeren na de aanbesteding) wordt in 2024 voortgezet.

P2 2.1.5 Versterken verbinding met bestaande evenementen

Met de Open monumentendagen sluit Wormerland aan bij de gezamenlijke Zaanse marketing en promotie om een breder publiek aan te trekken.

P2 2.1.6 Verbeteren van recreatieve (water)voorzieningen in het Wormer- en Jisperveld

In 2024 worden op 3 gemeente-eilanden aanlegsteigers met zwemtrap gerealiseerd en zullen de eilanden worden voorzien van picknicktafels (hufferproof).

P2 2.1.7 Bewegwijzering Zaanoevergebied

In 2024 is ook aan de Wormerlandse zijde van de Zaanoever toeristische bewegwijzering, voor een herkenbaar en vindbaar een wandelrondje Zaanbocht/Zaanoever.

Doel

P2 2.2 Meer ruimte creëren voor initiatieven

We staan open voor economische initiatieven. We bevorderen duurzame economische ontwikkelingen die de werkgelegenheid stimuleren. We stimuleren en faciliteren en maken hierbij gebruik van de kansen die de Metropoolregio Amsterdam (Amsterdam Economic Board) ons biedt.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P2 2.2.1 (Startende) Ondernemers stimuleren

De gemeentelijke contactfunctionaris onderhoudt de contacten met (startende) ondernemers.

P2 2.2.2 Nieuwe initiatieven toetsen aan omgevingsvisie

Met ingang van 1-1-2024 treedt de Omgevingswet in werking. Vanaf dat moment worden alle initiatieven getoetst aan de omgevingsvisie als richtinggevend kader.

P2 2.2.3 Intaketafel verder uitwerken

De intaketafel vormt onder de aanstaande Omgevingswet een integraal onderdeel van het proces van vergunningverlening. Ter voorbereiding op de omgevingstafel worden plannen die strijdig zijn met het omgevingsplan in het voortraject van de vergunningsaanvraag beoordeeld op wenselijkheid en haalbaarheid. Deze voorselectie vormt het go of no-go moment voor veel met het omgevingsplan strijdige initiatieven. Met dit proces moet worden geoefend en zal werkende weg efficiënter worden en verder verbeterd.

Doel**P2 2.3 Mogelijkheden voor werkgelegenheid versterken**

Wij willen de werkgelegenheid in onze gemeente stimuleren. We blijven in gesprek met ondernemers en instellingen om verbindingen te leggen en waar mogelijk mee te werken aan (ruimtelijke) initiatieven in het belang van bestaande en nieuw te vestigen bedrijven.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?**P2 2.3.1 Werken in Wormerland: in gesprek blijven met ondernemers en instellingen**

Minimaal 3x per jaar is er overleg met het bestuur van Bedrijvenvereniging Wormerland om in gesprek te blijven met ondernemers en organisaties.

P2 2.3.2 Dag van de ondernemer

Jaarlijks op de 3e vrijdag van november besteden wij aandacht aan ondernemers tijdens de Dag van de ondernemer.

P2 2.3.3 Actief betrokken bij vervoersregio (en bij Corridorstudie Amsterdam-Hoorn, dit staat on hold)

De gemeente blijft actief betrokken bij de vervoersregio en bij de Corridorstudie Amsterdam-Hoorn. Deze studie staat momenteel on hold.

Doel**P2 2.4 Ruimtelijk beleid actualiseren**

Per 1-1-2024 werken we met de Omgevingswet en bestaat het instrument bestemmingsplan niet langer. De wettelijke actualisatieplicht voor bestemmingsplan is eerder al vervallen met het oog op de Omgevingswet. Het ruimtelijk beleid wordt vastgelegd in een omgevingsvisie en een omgevingsplan.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?**P2 2.4.1 Gebiedsvisie Neck-Oost**

Mede op basis van vele gesprekken met diverse betrokkenen en inwoners heeft bureau BoschSlabbers een gebiedsvisie opgesteld voor Neck-Oost. In deze visie staat beschreven wat het college als mogelijke toekomst voor het gebied voor ogen heeft. Tijdens een workshop is deze gebiedsanalyse ook besproken met deze betrokkenen. In 2023 zijn twee mogelijke toekomstscenario's uitgewerkt voor het gebied. Medio 2023 zijn deze scenario's gepresenteerd aan gemeenteraadsleden, de bewoners en de andere betrokkenen. Daarna is de gebiedsvisie door BoschSlabbers verder uitgewerkt. Eind 2023/begin 2024 zal de gebiedsvisie door het college aan de gemeenteraad ter besluitvorming kunnen worden voorgelegd. Daarna volgt dan een uitwerking van de visie naar meer concrete plannen. Hierbij zullen de plannen worden voorgelegd aan de raad en de betrokkenen uit de omgeving.

P2 2.4.2 Verkennen woningbouwmogelijkheden

Eind 2023 ontvangt de raad een projectenoverzicht. Hierin leest u voortgang van de woningbouwprojecten. In dit overzicht zal ook worden ingegaan op de planning m.b.t. de verkenning van de woningbouwmogelijkheden Bartelsluis. Daarnaast heeft de coalitie in de provincie een nieuw coalitieakkoord vastgesteld, waardoor meer mogelijkheden zijn ontstaan om kleinschalige woningbouwontwikkeling buiten de kernen te verwezenlijken. We zullen deze mogelijkheden gaan verkennen.

P2 2.4.3 Integrale gebiedsvisie Zaanoevers (start 2023, oplevering 2025)

De gedachte was en is om een integrale gebiedsvisie Zaanoevers op te stellen binnen de MRA-deelregio Zaanstreek-Waterland. Er is/wordt bestuurlijk ingestoken op de agendering van dit project zodat in 2024 kan worden begonnen met het opstellen van de integrale gebiedsvisie Zaanoevers.

P2 3. Duurzaamheid

Bij de ontwikkeling van ons leefgebied kijken wij hoe we het leefklimaat en de luchtkwaliteit kunnen verbeteren. Daarbij staan betaalbare en schone energievoorzieningen voorop.

Doel

P2 3.1 Energie opwekken met hernieuwbare bronnen

Wij werken ernaartoe om als gemeente energieneutraal te worden. In 2030 willen we een CO₂-reductie realiseren van 49% op de gebouwen die eigendom van de gemeente zijn. Dit is in lijn met de doelen uit het Klimaatakkoord.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P2 3.1.1 Zonnepanelen op openbare gebouwen of openbare ruimten

Het zoekgebied uit de RES voor zonnepanelen langs de A7 is opgenomen in het programma OER (Opwekking van Energie op Rijksground). Het OER-traject voor de A7 gaat in Q3 2023 van start. De eerste stap is dat met betrokken stakeholders wordt verkend hoe invulling kan worden gegeven aan het zoekgebied voor zonne-energie langs de A7.

In september 2022-2023 is in Zaanstreek-Waterland een participatief haalbaarheidsonderzoek m.b.t. grootschalige opwek van zonne-energie boven parkeerplaatsen uitgevoerd. Hierin zijn verschillende parkeerplaatsen in Wormerland meegenomen. Op basis van de verkenning van de technische en financiële haalbaarheid zijn deze locaties als niet kansrijk beoordeeld.

Zoals opgenomen in de RES is het streven om zoveel mogelijk zonnepanelen op grote daken te plaatsen. Om hier doelgerichter aan te werken wordt in Zaanstreek-Waterland gestart met het opzetten van een Uitvoeringsstrategie. De eerste stap is het in kaart brengen van de potentie en handelingsperspectieven in zogeheten 'sprintsessies' in Q3 2023.

In 2023 is met ODIJmond een project gestart om eigenaren van grote daken te ondersteunen bij het realiseren van zonnepanelen op hun dak(en). Dit project wordt voortgezet met de focus op grote daken van vve's.

In regionaal verband wordt een aanpak opgezet om het realiseren van zonnepanelen op schooldaken te versnellen. Hiervoor worden de voor Zaanstreek-Waterland beschikbare RES-middelen ingezet. De start van dit project staat gepland voor Q3 2023. Dit project zal worden afgestemd met het opstellen

van het IHP voor de gemeente Wormerland, waarin verduurzaming ook nadrukkelijk wordt meegenomen.

P2 3.1.2 Zonneladder ontwikkelen

Er wordt een zonneladder opgesteld: een beleidskader voor de ruimtelijke inpassing van zonne-energie, onder meer bestaand uit een voorkeursvolgorde voor zonne-energieprojecten. Begin 2022 heeft het toenmalige college ingestemd met het concept Zonneladder gemeente Wormerland. Daaropvolgend zijn zienswijzen opgehaald bij professionele stakeholders (o.a. provincie, HHNK, contactcommissies en natuurbeschermingsorganisaties). Naar aanleiding van de zienswijzen zijn er aanpassingen gedaan aan de zonneladder. Op basis van de visie van het huidige college zal een volgende, aangepaste versie van de zonneladder aan de gemeenteraad ter besluitvorming worden aangeboden.

P2 3.1.3 Collectieve inkoopactie zonnepanelen

In 2024 zal een collectieve inkoopactie voor zonnepanelen worden georganiseerd.

P2 3.1.4 Aansluiten in de regio: bovengemeentelijke duurzame warmtebronnen

De RES 1.0 is vastgesteld, inclusief de Regionale Structuur Warmte (RSW). In 2023 heeft het college ingestemd met de uitgangspuntennotitie herijking RES: in 2024 zal de herijkte RES (RES 2.0) worden opgesteld.

Er heeft een potentiëstudie aquathermie plaatsgevonden en er is samen met provincie en andere gemeenten advies verleend aan EZK t.a.v. enkele opsporings-vergunningsaanvragen voor geothermie.

Er worden oriënterende gesprekken gevoerd over een eventuele pilot warmtenet en de daarvoor benodigde (bovengemeentelijke) duurzame warmtebronnen.

P2 3.1.5 Beleidskader microturbines

Binnen de gemeenten in Zaanstreek-Waterland wordt een verkenning uitgevoerd voor een beleidskader voor microturbines. De beleids- en gebiedsanalyse is gereed, de visualisaties en het beleidskader komen in Q3 2023 gereed.

Doel

P2 3.2 Circulaire economische ontwikkelingen bevorderen

Om een duurzame samenleving te worden, stimuleren wij ondernemers en instellingen om zo veel mogelijk circulair in te kopen en te verkopen. Het gaat er hierbij om andere materialen te hergebruiken en energieneutraal te werken.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P2 3.2.1 Regionaal samen optrekken om circulaire initiatieven te bevorderen

In 2022 is een project gestart waarin ondernemers in Wormerland worden geïnterviewd over hoe zij verduurzaming van hun bedrijf hebben aangepakt. Circulariteit maakt hier deel van uit. De interviews worden gedeeld met de ondernemersverenigingen en worden gepubliceerd op de website van de gemeente en van ODIJmond. Op deze manier worden bedrijven geïnspireerd en gestimuleerd stappen te zetten op het gebied van de energietransitie en circulaire economie. Deze aanpak is in 2023 voortgezet en zal ook in 2024 worden gecontinueerd. In 2023 wordt het project uitgebreid met interviews met eigenaren van maatschappelijk vastgoed (waaronder sportverenigingen). In deze interviews zal de Stimuleringslening Maatschappelijk vastgoed onder de aandacht gebracht worden.

Gemeente Wormerland is aangesloten bij het Energiebesparingsakkoord Noord-Hollandse bedrijven 2022-2025, gericht op energiebesparing bij bedrijven door middel van een combinatie van stimulerend toezicht, handhaving en ondersteuning met energiescans en advies. De uitvoering van het akkoord wordt voor gemeente Wormerland gedaan door ODIJ.

P2 3.2.2 Green Deal Houtbouw MRA

In 2024 sluit de Gemeente Wormerland zich aan bij de Green Deal Houtbouw van de MRA.

Doel

P2 3.3 Verduurzaming bestaande bouw

In 2050 moeten in Nederland 7 miljoen woningen en 1 miljoen andere gebouwen van het aardgas af. Dat betekent voor de bestaande bouw: beter isoleren en gebruikmaken van duurzame warmte en elektriciteit. Om dit doel te halen heeft gemeente Wormerland samen met partners in de Metropoolregio Amsterdam een intentieovereenkomst getekend om aardgasvrij te bouwen. Ook steunen en faciliteren we lokale duurzaamheidsinitiatieven.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P2 3.3.1 Woningisolatie stimuleren (subsidie en informeren)

Eind 2023/begin 2024 zal opnieuw een collectieve inkoopactie isolatie worden georganiseerd in samenwerking met Duurzaam Bouwloket. Gelijktijdig zullen warmtescans worden aangeboden aan eigenaren van koopwoningen.

Daarnaast is bij RVO de Specifieke Uitkering (SpUk) Lokale Aanpak Isolatie aangevraagd. Deze SpUk is gericht op het isoleren van koopwoningen met slechte energielabels (D,E,F,G). De SpUk is aangevraagd voor maximaal 148 woningen in de wijken Plaszoom en Molenbuurt (€1.450.- per woning).

Over de inkoopactie isolatie en de Lokale Aanpak Isolatie zal een informatiebijeenkomst worden georganiseerd. Bij deze bijeenkomst (en via de website) zullen inwoners ook worden geïnformeerd over de duurzaamheidslening van de gemeente Wormerland.

In het najaar van 2023 en 2024 zal wederom worden deelgenomen aan de Nationale Duurzame Huizenroute.

In 2024 zal in samenwerking met gemeente Zaanstad een fysiek energieloket worden geopend in Wormerveer, als aanvulling op het digitale energieloket.

Doorlopend: met alle vragen over de verduurzaming van hun woning kunnen inwoners terecht bij het energieloket van de gemeente (Duurzaam Bouwloket). Voor grote verduurzamingsmaatregelen kunnen inwoners gebruikmaken van de duurzaamheidslening.

P2 3.3.2 Mogelijkheid duurzaamheidslening onder de aandacht brengen

In 2022 is de herziene Verordening Duurzaamheidslening gemeente Wormerland vastgesteld door de gemeenteraad. Het maximale leenbedrag is verhoogd tot €25.000. In april 2023 is er €150.000 extra gereserveerd voor de duurzaamheidslening door het herbestemmen van budget binnen de reserve Fonds Duurzaamheidsleningen.

Bij informatiebijeenkomsten (bijv. over de inkoopactie isolatie) en via de website zullen inwoners worden geïnformeerd over de duurzaamheidslening.

Voor de Stimuleringslening Maatschappelijk Vastgoed wordt in 2023 een digitaal aanvraagformulier ontwikkeld en wordt informatie op de website geplaatst. Er zal ook breder worden gecommuniceerd om deze lening onder de aandacht te brengen, onder meer door middel van de interviewserie in samenwerking met ODIJ (zie 3.2.1).

P2 3.3.3 Wijkuitvoeringsplannen

De wijkuitvoeringsplannen voor de wijken Plaszoom en Molenbuurt worden in november 2023 ter besluitvorming ingediend bij de Raad. Na het uitwerken van de techniekekeuzes en het besluit over de techniek wordt o.a. gestart met een pilot om de wijken aardgasvrij te maken. In 2024 wordt gestart met het wijkuitvoeringsplan Neck. Aansluitend wordt ingezet op basis van de ervaringen met deze wijken de CO2-uitstoot voor heel Wormerland terug te brengen.

P2 3.3.4 Verduurzaming gemeentelijke gebouwen

Gemeente Wormerland is aangesloten bij het ontzorgingsprogramma verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Voor de daarvoor in aanmerking komende gemeentelijke gebouwen is onderzocht op welke manier ze te verduurzamen zijn. Eind oktober 2022 heeft de oplevering van het dashboard plaatsgevonden, met voor elk gebouw een advies voor het treffen van verduurzamingsmaatregelen. Dit dashboard zal als basis dienen voor de verdere verduurzaming van de betreffende gemeentelijke gebouwen.

P2 4. Open Landschap behouden

Het open en groene cultuurlandschap kenmerkt Wormerland. Dit willen we behouden. Daarbij denken we aan doorkijkjes en aan het cultuurhistorisch erf, maar ook aan het veenweidegebied en de droogmakerijen. We onderzoeken de kansen aan de rafels van ons groen (Waterlands Wonen). Er is ook aandacht voor de agrarische sector; dat deze voldoende ruimte houdt voor bedrijfsvoering binnen de landelijke geldende milieunormen.

Doel

P2 4.1 Veenweidegebied behouden

Het veenweidegebied heeft te maken met bodemdaling door de afname van het grondwaterpeil. Om ons veenweidegebied te behouden en de uitstoot van CO2 terug te dringen, is goed waterbeheer van belang. Het is belangrijk om in samenspraak met Natuurmonumenten, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de provincie en landeigenaren invulling te geven aan de diverse uitdagingen die er liggen.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P2 4.1.1 Nulmeting en strategie tot 2050 footprint

Mede in het kader van de bodemdaling in veenweidegebieden heeft de provincie in 2023 het PPLG (Provinciaal Programma Landelijk Gebied) vastgesteld dat was opgesteld in het verlengde van verschillende gebiedsprocessen. De komende jaren zal invulling worden gegeven aan de daarin opgenomen strategie en actiepunten.

P2 4.1.2 Gebiedsvisie Wormer- en Jisperveld

We participeren in het programma van de provincie Noord-Holland.

Doel

P2 4.2 Transformeren de rest van de Zaanoever

De Zaanoever verdient ontwikkeling met initiatieven die recht doen aan de historie van het gebied. Een gedeelte van de Zaanoever is inmiddels omgebouwd tot een aantrekkelijk woon-, werk-, en verblijfsgebied. Het andere deel van de Zaanoever is nog niet getransformeerd, maar we werken samen met inwoners, ondernemers en instellingen verder aan de ontwikkeling. Daarbij behouden we de economische vitaliteit en mixen we de functies wonen en werken, met als uitgangspunt een klimaat neutrale planopgave. De gebieden in beeld, te weten Zaandriehoek, Zaankom en Wormervelden, komen zo spoedig mogelijk in ontwikkeling.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P2 4.2.1 De Zaanoever ontwikkelen

De Zaanoever verdient ontwikkeling met initiatieven die recht doen aan de historie van het gebied. Een gedeelte van de Zaanoever is inmiddels omgebouwd tot een aantrekkelijk woon-, werk-, en verblijfsgebied. In april 2023 is het Beeldkwaliteitsplan Zaanoever vastgesteld door de raad. Beeldkwaliteitsplan Zaanoever benoemt de ruimtelijke kernkwaliteiten van de Zaanoever en geeft op basis daarvan richting en kaders aan nieuwe ontwikkelingen.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2022	Begroting 2023 incl. wijz.	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten						
064 Verkeer	45.617	100.832	118.422	118.346	118.269	118.192
083 Toerisme en streekmarketing	61.551	41.833	57.283	57.283	57.283	57.283
130 Natuur en landschap	100.225	109.825	113.571	113.571	113.571	113.571
240 Omgevingsplannen (voorheen Bestemmings- en structuurplannen)	131.717	82.749	84.416	84.416	84.416	84.416
242 Vrijstelling en wijziging WRO	0	17.403	17.960	17.960	17.960	17.960
243 Ruimtelijke ordening	449.276	299.013	178.593	178.593	178.593	178.593
250 Woonruimte- zaken	23.797	50.866	60.716	60.716	60.716	60.716
251 Volkshuisvestingsbeleid	52.441	79.151	51.744	71.444	49.858	49.273
279 Monumentenzorg	104.510	108.054	126.209	100.409	100.409	100.409
Totaal Lasten	969.134	889.726	808.914	802.738	781.075	780.413
Baten						
064 Verkeer	115	0	0	0	0	0
130 Natuur en landschap	14.424	14.454	14.917	14.917	14.917	14.917
242 Vrijstelling en wijziging WRO	0	3.931	4.057	4.057	4.057	4.057
243 Ruimtelijke ordening	10.208	0	0	0	0	0
250 Woonruimte- zaken	426	316	326	326	326	326
251 Volkshuisvestingsbeleid	17.273	15.061	15.428	14.488	13.541	12.956
279 Monumentenzorg	14.073	6.028	21.032	21.032	21.032	21.032
Totaal Baten	56.519	39.790	55.760	54.820	53.873	53.288
Resultaat baten minus lasten	-912.615	-849.936	-753.154	-747.918	-727.202	-727.125

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2023.

Product	Verschil	Toelichting
243 Ruimtelijke ordening	(lasten) €120.420 (voordeel)	In 2023 was er incidenteel €100.000 begroot voor een haalbaarheidsonderzoek voor de herontwikkeling van het IJsbaanterrein. Het overige verschil is grotendeel ontstaan door een lagere doorberekening van de uren vanuit de werkorganisatie OVER-gemeenten. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
251 Volkshuisvestingsbeleid	(lasten) €27.407 (voordeel)	Dit verschil is grotendeels veroorzaakt doordat er in 2023 incidenteel €30.000 begroot was voor deelname aan G1000 Burgerberaad thema wonen.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Bestemmingsreserve Monumentenzorg	46.201	43.201	40.201	37.201	34.201	31.201
Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplannen	36.954	45.954	54.954	63.954	72.954	81.954
Fonds Volkshuisvesting	921.934	921.934	921.934	921.934	921.934	921.934
Ontwikkelingsfonds	477.125	253.301	253.301	253.301	253.301	253.301
Totaal reserves	1.482.214	1.264.390	1.270.390	1.276.390	1.282.390	1.288.390

5-okt-2023

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2024 en eind 2023

Bestemmingsreserve Monumentenzorg

We verwachten in 2024 €3.000 te onttrekken aan deze reserve voor bijvoorbeeld onderzoekskosten of andere uitgaven, niet zijnde verstrekte subsidies aan reeds bestaande monumenten.

Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplannen

De (jaarlijkse) toevoeging bedraagt €24.000: Doordat de huidige 31 Bestemmingsplannen binnen 6 jaar tijd moeten worden omgezet in 3 Omgevingsplannen is de jaarlijkse toevoeging aan de Reserve Omgevingsplannen structureel met €6.000 verhoogd van €18.000 tot €24.000 per jaar (besluit Voorjaarsbericht 2023).

We verwachten voor 2024 €15.000 aan kosten te onttrekken aan deze reserve.

Fonds Volkshuisvesting

We verwachten in 2024 geen mutaties in deze reserve. De hoogte van de reserve bepaalt het maximaal beschikbare bedrag waar leningen t.b.v. volkshuisvesting en startersleningen voor verstrekt kunnen worden.

Ontwikkelingsfonds

Op dit moment zijn er geen mutaties in deze reserve bekend voor 2024 en verder.

De reserves die te maken hebben met Duurzaamheid zijn opgenomen in programma 5.

Programma 3 - Sociaal domein

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Sociaal Domein zetten we ons in op het gebied van: beleid en uitvoering van de Participatiewet, Jeugdwet, Wmo, armoede, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, Wet inburgering en Wet publieke gezondheid.

Wat willen we bereiken?

Iedereen in Wormerland mag en kan meedoen, dat is de ambitie van het programma Sociaal Domein. We werken aan bestaanszekerheid, gezond leven en opgroeien en aan maatschappelijke ondersteuning met daar waar mogelijk zorg op maat.

Het is belangrijk dat onze inwoners verbonden (kunnen) zijn met de samenleving en zich gesteund voelen bij het vervullen van zorgtaken. In de dorpsgemeenschappen gaat veel zorg naar elkaar uit. Wie zorg of hulp nodig heeft, krijgt zo snel mogelijk – en zo nodig op maat – een goede oplossing. We zorgen ervoor dat inwoners die ondersteuning nodig hebben dit gemakkelijk en dichtbij vinden. We sluiten aan bij de leefwereld van inwoners om bij hun situatie passende ondersteuning te kunnen bieden. Integraal beleid en een goed op elkaar afgestemde uitvoering zijn hiervoor essentieel. Het gaat dan niet alleen om de wettelijke taken binnen het sociaal domein, maar ook om de samenhang met bijvoorbeeld sport, cultuur, onderwijs, omgeving en economie.

We ontwikkelen een integraal beleidskader met vier centrale thema's. Dit werken we in de komende jaren uit om de voorwaarden te scheppen voor een integrale uitvoering:

1. Voor en met elkaar

Dit thema richt zich op ondersteuning van de sociale betrokkenheid van de dorpsgemeenschappen, op zo goed en lang mogelijk thuis kunnen wonen van kwetsbare inwoners, en op mantelzorgondersteuning.

2. Iedereen kan meedoen

Dit thema richt zich onder andere op armoede- en schuldenproblematiek en op het verlichten van eenzaamheid.

3. De kracht van preventie

Dit thema richt zich op het bevorderen van een gezonde leefstijl en op een sterke basis voor jeugd.

4. Passende ondersteuning en zorg

Dit thema richt zich op de ontwikkeling van passende hulp voor inwoners, de ontwikkeling van de Integrale Toegang en samenwerking met onze partners.

Programma 3: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2024
P3 1. Voor en met elkaar	P3 1.1 Ons aanbod effectiever maken door te sturen op resultaat en in te zetten op preventie	1.1.1 - Subsidies verhogen met meer dan inflatie (Kadernota 2024)
	P3 1.2 Ondersteunen lang thuis wonen	1.2.1 - Aanpak wachtlijsten hulp in de huishouding 1.2.2 - Opstellen woonzorgvisie
P3 2. Iedereen kan meedoen	P3 2.1 Inflatiearmoede bestrijden	2.1.1 - Plan armoede afronden
	P3 2.2 Aanpak laaggeletterdheid	2.2.1 - Regionale aanpak plan van aanpak laaggeletterdheid vaststellen.
	P3 2.3 Schuldenproblematiek aanpakken	2.3.1 - Beleidsplan schuldhulpverlening t/m 2025 vaststellen
	P3 2.4 Verlichten van eenzaamheid	2.4.1 - Voortzetten van preventieve huisbezoeken inclusief extra aandacht voor valpreventie vanaf 2023 gecombineerd
	P3 2.5 Stimuleren van werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt	2.5.1 - Regionaal harmoniseren en actualiseren Social Return On Investment 2023-2025 2.5.2 - Implementatie breed offensief 2.5.3 - Versterken regionale samenwerking met de arbeidsmarktregio
	P3 2.6 Toepassen menselijke maat	2.6.1 - Maatwerkondersteuning met financiële middelen uit de toeslagenaffaire
P3 3. Preventie	P3 3.1 Bevorderen gezonde leefstijl	3.1.1 - Sportakkoord 2022 loopt tot 2026
	P3 3.2 Jeugdhulp; een sterke basis voor de jeugd	3.2.1 - Inzet gezinscoaches verbreden 3.2.2 - Voeren van maatschappelijk debat van speciaal naar normaal 3.2.3 - Ondersteunen van medeopvoeders 3.2.4 - Inzetten buurtgezinnen 3.2.5 - Effectieve inzet van middelen
P3 4. Passende zorg en ondersteuning	P3 4.1 Mantelzorg ondersteunen	4.1.1 - We gaan vanaf 2024 het respijthuis structureel voortzetten 4.1.2 - We gaan vanaf 2024 buddy's voor mensen met dementie werven en opleiden 4.1.3 - Dementievriendelijke gemeente worden. 4.1.4 - Beschermd wonen van Zaanstad naar WL 2023 Loopt tot 2026, wet is uitgesteld.
	P3 4.2 Jeugdhulp	4.2.1 - Hervormingsagenda jeugd 4.2.2 - Overgang jeugdwet 2024 2025 4.2.3 - Evaluatie Jeugdteam en voorbereiding aanbesteding
P3 5. Verbeteren dienstverlening Sociaal Domein	P3 5.1 Integraal werken binnen de beleidsdomeinen	5.1.1 - Uitvoeren van beleidsnota 'koers sociaal domein'

P3 1. Voor en met elkaar

Veel inwoners voelen zich met elkaar verbonden en zien naar elkaar om. Dit noemen we ook wel sociale betrokkenheid. Deze betrokkenheid en het behouden ervan of zelfs het vergroten, is belangrijk. Als mensen elkaar kennen en zich met elkaar verbonden voelen, is de kans groter dat zij rekening willen houden met en zich willen inzetten voor elkaar. Met een goede sociale betrokkenheid snijdt het mes aan twee kanten. Je verbonden voelen met je naasten draagt bij aan mentale gezondheid. Bij een groep horen en sociale contacten hebben, vinden veel mensen fijn. En het kan eenzaamheid tegengaan. Daarnaast kan verbondenheid een laagdrempelig vangnet vormen met oog voor elkaar.

De drie speerpunten zijn:

- Het ondersteunen van de onderlinge sociale betrokkenheid
- Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen
- Versterken mantelzorgondersteuning

Doel

P3 1.1 Ons aanbod effectiever maken door te sturen op resultaat en in te zetten op preventie

Veel inwoners voelen zich met elkaar verbonden en zien naar elkaar om. Dit noemen we ook wel sociale betrokkenheid. Deze betrokkenheid en het behouden ervan of zelfs het vergroten, is belangrijk. Als mensen elkaar kennen en zich met elkaar verbonden voelen, is de kans groter dat zij rekening willen houden met en zich willen inzetten voor elkaar

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P3 1.1.1 Subsidies verhogen met meer dan inflatie (Kadernota 2024)

Het sociaal domein met betrekking tot ouderen is de laatste jaren afgekald. Dit begon al met de beschikking voor 2021-2023, toen aanzienlijk minder geld gegeven is dan gevraagd was. Verder is de indexering de laatste jaren gesteld op 1,1 %, terwijl de kosten vele malen meer stegen. De consequentie is dat de laatste jaren door de welzijnsorganisaties steeds minder uitgevoerd is. Binnen dit kader is de raad gevraagd om een ruime indexering toe te kennen, om zo te behouden wat aan zorg voorheen gegeven werd. De vergrijzing gaat ondertussen gewoon door en blijft onze onverminderde aandacht krijgen om vraag en aanbod goed op elkaar af te stemmen.

Doel

P3 1.2 Ondersteunen lang thuis wonen

De gemeente ondersteunt inwoners in het faciliteren om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen. Dit is het hoofddoel van de Wet maatschappelijke ondersteuning van 2015. De gemeente doet dit op twee manieren. 1. via de maatwerkvoorzieningen waarvoor een indicatie nodig is (dagbesteding, begeleiding, hulp bij het huishouden, hulpmiddelen, woningaanpassingen, trapliften, aanvullend openbaar vervoer, enzovoorts). 2. Via voorliggende voorzieningen (mantelzorgondersteuning, inzet vrijwilligers, tafeltje dekje, Belbus, enzovoorts). Deze voorliggende voorzieningen worden meestal door de welzijnsorganisaties georganiseerd.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P3 1.2.1 Aanpak wachtlijsten hulp in de huishouding

De aanpak van de wachtlijsten in de hulp in de huishouding is een direct gevolg van de invoering van het abonnementstarief (maximum 19 euro per maand). Hierdoor is er al sinds 2019 sprake van een aanzuigende werking. Zolang de wet niet aangepast wordt, zal de problematiek van wachtlijsten blijven bestaan. Dit punt is een permanent punt van aandacht in de gesprekken tussen de aanbieders en het contractmanagement dat wij bij Zaanstad belegd hebben. De consequentie van dit alles is dat ook in 2024 er waarschijnlijk een overschrijding zal zijn van het budget. Er is een wetsvoorstel in de maak om het abonnementstarief bij te stellen. Deze wet staat gepland om in 2026 in te gaan.

P3 1.2.2 Opstellen woonzorgvisie

De woonzorgvisie moest eerst eind 2023 vastgesteld zijn door college en raad. Dit is nu uitgesteld naar 2026 omdat bijna geen enkele gemeente deze deadline zou halen. Op dit moment heeft de rijksoverheid gezegd dat de woonzorgvisie eind 2025 vastgesteld dient te zijn als onderdeel van een veel bredere woonvisie. Met die laatste is de beleidsmedewerker wonen bezig.

Eind 2023 en eerste helft 2024 zal er een extern onderzoek plaatsvinden dat uitgevoerd wordt door Compaenen. In dat onderzoek worden de problematiek en omvang van de problematiek in beeld gebracht. Aan de hand daarvan zal door de afdelingen rond Wonen en Sociaal Domein een plan van aanpak opgesteld worden en een aanvang gemaakt worden met de ontwikkeling van de woonzorgvisie.

P3 2. Iedereen kan meedoen

Mee kunnen doen heeft te maken met thema 1: 'Voor en met elkaar'. Het vraagt om verbindingen tussen inwoners onder elkaar en tussen (maatschappelijke) organisaties en inwoners waarbij men respect heeft voor elkaar, naar elkaar omkijkt en voor elkaar zorgt. We gaan uit van inwoners die er zelf voor kunnen zorgen dat ze meedoen. Maar we weten dat er soms (tijdelijk) grenzen zitten aan de zelfredzaamheid. We weten ook dat niet alle problemen te voorkomen of op te lossen zijn en dat er mensen zijn die te maken hebben met een beperking. Ook zijn er mensen die niet volledig zichzelf kunnen zijn omdat anderen ze dan niet accepteren. Daarom zetten wij ons in voor inwoners die, op sommige gebieden, niet of niet volledig mee kunnen doen.

Het kan bijvoorbeeld gaan om bemiddeling naar passend werk, het (beter) leren lezen en schrijven, een openbare ruimte geschikt maken voor rolstoelen of een bijdrage leveren aan de acceptatie van diversiteit in seksualiteit en gender.

De twee speerpunten zijn:

- Het ondersteunen van inwoners die (tijdelijk) financieel niet zelfredzaam zijn en/of schulden hebben.
- Effectieve aanpak van eenzaamheid.

Doel

P3 2.1 Inflatiearmoede bestrijden

De hoge inflatie is over de afgelopen periode wel gedaald maar het aantal mensen (en kinderen) die in armoede verkeren stijgt nog steeds. De belangrijkste oorzaken zijn nog steeds de hoge energieprijzen en de stijging van de kosten van levensmiddelen. Dit raakt de mensen met een laag inkomen extra hard. Bovendien wonen mensen met lagere inkomens vaker in slechter geïsoleerde huurwoningen: dat betekent meer stoken om het warm te houden.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?**P3 2.1.1 Plan armoede afronden**

De prijzen zijn het afgelopen jaar overal in Nederland gestegen. In combinatie met de hoge gasprijzen (voor)zien we daarom dat steeds meer huishoudens in de knel komen. Ook de inwoners van Wormerland kampen hiermee. Een deel van de mensen heeft in toenemende mate moeite de rekeningen te betalen. Het voornemen is om de reeds ingezette ondersteunende en stimulerende maatregelen voort te zetten.

Doel**P3 2.2 Aanpak laaggeletterdheid**

Ongeveer 2,5 miljoen Nederlanders hebben moeite met lezen, rekenen en het gebruiken van een computer of smartphone. In het dagelijks leven moeten mensen vaak lezen, schrijven, rekenen of omgaan met de computer. Een gebrek aan basisvaardigheden kan grote nadelen hebben. Met de arbeidsmarktregio is in 2020 een regionaal plan Aanpak Laaggeletterdheid opgesteld. Wij maken samen met het onderwijs en de bibliotheek, een lokale vertaling van dit plan waarin taalstimulering op het werk en binnen het gezin centraal staat. Ook het herkennen van laaggeletterdheid door hulp- en dienstverleners krijgt aandacht.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?**P3 2.2.1 Regionale aanpak plan van aanpak laaggeletterdheid vaststellen**

Met de arbeidsmarktregio is in 2020 een regionaal plan Aanpak Laaggeletterdheid opgesteld. Wij maken samen met het onderwijs en de bibliotheek, een lokale vertaling van dit plan waarin taalstimulering op het werk en binnen het gezin centraal staat. Ook het herkennen van laaggeletterdheid door hulp- en dienstverleners krijgt aandacht, en de toeleiding naar een goed ondersteuningsaanbod. Uitvoering van het plan leidt tot een betere communicatie met laaggeletterde inwoners en biedt hun meer kansen om mee te doen.

Doel**P3 2.3 Schuldenproblematiek aanpakken**

We willen dat inwoners die onder de armoedegrens leven en/of schulden hebben weer grip krijgen op hun situatie, volwaardig kunnen meedoen aan de samenleving en uiteindelijk (weer) zelfredzaam worden. We werken aan het voorkomen van schulden en armoede onder inwoners, met speciale aandacht voor jongeren.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?**P3 2.3.1 Beleidsplan schuldhulpverlening t/m 2025 vaststellen**

Op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) zijn gemeenten verplicht elke vier jaar een beleidsplan vast te stellen. Het doel is om de beleidsnota in maart 2024 door de raad te laten vaststellen. Deze nota zal een plek krijgen binnen het armoedebeleid en de integrale aanpak van Wormerland. Deze wordt tot en met 2025 vastgesteld.

Doel**P3 2.4 Verlichten van eenzaamheid**

Eenzaamheid overkomt jong en oud. Eenzaamheid komt in lichte of sterke mate voor. Je kunt je af en toe eenzaam voelen of voor lange tijd. Hoe eenzaamheid voelt en wat het met je doet, is voor iedereen anders. Een veelgebruikte definitie van eenzaamheid is: "het subjectief (persoonlijk) ervaren van een onplezierig of ontoelaatbaar gemis aan (kwaliteit van) bepaalde sociale relaties". Het kan dus gaan om het aantal contacten en/of de kwaliteit van de contacten. Bestrijding van eenzaamheid ligt op twee domeinen: volksgezondheid en welzijn. De eerste is belegd bij GGD ZaWa en de tweede is belegd bij Welzijn Wonen Plus.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?**P3 2.4.1 Voortzetten van preventieve huisbezoeken inclusief extra aandacht voor valpreventie vanaf 2023 gecombineerd**

De preventieve huisbezoeken worden uitgevoerd door vrijwilligers waarvan de coördinatie bij WelzijnWonenPlus zit. Elk jaar wordt iedereen die 75, 80, 85, 90 enzovoorts wordt, bezocht door een vrijwilliger. De bedoeling hiervan is dat de gemeente zo contact houdt met een doelgroep die mogelijk hulp kan gebruiken. Indien nodig wordt doorverwezen naar bestaande hulpverlening.

Doel**P3 2.5 Stimuleren van werk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt**

Het stimuleren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt geschiedt met ondersteunende maatregelen die als doel hebben mensen actief en naar vermogen te laten participeren in de arbeidsmarkt.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?**P3 2.5.1 Regionaal harmoniseren en actualiseren Social Return On Investment (SROI) 2023-2025**

In een nieuwe beleidsnotitie en bijbehorend uitvoeringsprotocol borgen we deze ambitie en harmoniseren we onze werkwijze met de regiogemeenten.

P3 2.5.2 Implementatie breed offensief

Met het Breed Offensief wil het kabinet meer mensen met een beperking aan een baan helpen. En aan het werk houden. Een aantal maatregelen zijn al in werking getreden. Per 1 juli 2023 gaat het om het invoeren van de volgende maatregelen:

- De loonkostensubsidie op grond van de Participatiewet voor werkgevers is makkelijker te verkrijgen;
- Hulp op maat aan te vragen voor de werknemer;
- Meer duidelijkheid over welke re-integratiemiddelen een werkgever kan krijgen en gebruiken;
- Het voor jongeren met een arbeidsbeperking mogelijk te maken dat een aanvraag voor een bijstandsuitkering meteen wordt behandeld en dat zij arbeidsondersteuning krijgen.

P3 2.5.3 Versterken regionale samenwerking met de arbeidsmarktregio

Vanuit de kamerbrief 'herstructurering arbeidsmarktinfrastructuur' werken we in de regio toe naar een regionaal werkcentrum. In dit centrum worden het Werkgeversservicepunt (WSP), het Regionaal Mobiliteitsteam, het Leerwerkloket en het Jongerenloket bij elkaar gebracht. Via het WSP werken we samen met regiogemeenten en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) om de personeelsvraag van werkgevers beter te verbinden met de werkzoekende doelgroepen.

Doel

P3 2.6 Toepassen menselijke maat

Het gaat met name om het bewustzijn te vergroten bij zowel diegenen die de regelgeving uitvoeren als bij diegenen die het beleid opstellen. De aanbevelingen uit het rekenkamercommissierapport 'Voor de inwoners' nemen we hierin mee. Daarnaast worden organisatiebreed ambassadeurs getraind in het toepassen van de doorbraakmethode door instituten publieke waarden.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P3 2.6.1 Maatwerkontwikkeling met financiële middelen uit toeslagenaffaire

Het doel is verbetering van de dienstverlening bij gemeenten, zodat met name mensen in kwetsbare posities beter geholpen worden. Ten einde dit doel te bereiken heeft de rijksoverheid de zogenoemde POK-middelen beschikbaar gesteld (landelijk 150 miljoen per jaar vanaf 2021 tot en met 2027 – mogelijk langer). De rijksoverheid heeft hiertoe samen met de VNG een visie op gemeentelijke dienstverlening onder woorden gebracht:

- De dienstverlening stelt de mens centraal en gaat uit van de menselijke maat.
- De dienstverlening is begrijpelijk, laagdrempelig en toegankelijk, ook voor mensen die digitaal minder vaardig zijn.
- Het uitgangspunt is: "er is geen verkeerde deur".
- In de uitvoering hebben professionals beslissingsruimte om te doen wat nodig is.
- Mensen krijgen de diensten of de hulp waar ze recht op hebben en kunnen rekenen op rechtsbescherming als de overheid in de dienstverlening tekortschiet.
- Mensen die desondanks in een kwetsbare positie terecht komen of knel komen tussen verschillende overheidsorganisaties krijgen extra ondersteuning.

P3 3. Preventie

Het is belangrijk dat we problemen zoveel mogelijk voorkomen. Of dat ze zo klein mogelijk blijven en/of in een vroeg stadium worden gesignaleerd. Dit is goed voor de inwoner(s) waar het om gaat. Maar ook voor de samenleving. Volgens een rapport van de VNG zitten hier drie gedachten achter:

- Preventie is efficiënter en goedkoper dan achteraf problemen oplossen.
- In een inclusieve samenleving kunnen alle inwoners meedoen. Preventief werken helpt daarbij.
- De maatschappij kan er last van hebben als iemand zich niet volgens de geldende normen gedraagt.

De gemeente werkt onder meer samen met inwoners, vrijwilligers, het onderwijs en professionele hulpverleners aan preventie.

De twee speerpunten zijn:

- Het bevorderen van een gezonde leefstijl.
- Een sterke basis voor de jeugd.

Doel

P3 3.1 Bevorderen gezonde leefstijl

Bij een gezonde leefstijl denken wij aan gezond eten, goed voor jezelf zorgen, voldoende bewegen, sociale contacten en een zinvolle besteding van je dag hebben. Met een gezonde leefstijl kun je de gezondheid beïnvloeden. Daarbij is gezondheid meer dan 'niet ziek zijn'. Gezondheid gaat ook over veerkracht, meedoen in de maatschappij, zingeving van het leven en over de omgeving waarin je leeft. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor hoe ze leven. Maar ook de maatschappij heeft belang bij mensen met een gezonde leefstijl. Zo vergroot een gezonde leefstijl het mee kunnen doen in de maatschappij. En het verlaagt de maatschappelijke kosten (bijvoorbeeld zorgkosten en uitkeringen).

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P3 3.1.1 Sportakkoord 2022 Loopt tot 2026

Het lokale Sportakkoord I is in 2023 herijkt naar het lokale Sportakkoord II. Deze ontwikkeling zorgt voor duurzame samenhang tussen organisaties en geeft impuls aan samenwerking en nieuwe activiteiten voor sport en bewegen. Ook heeft het Sportakkoord II aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen, zoals vergrijzing, ledenbehoud, inclusie en diversiteit. Wij voeren in 2023/2026 met Team Sportservice als aanjager samen met betrokken maatschappelijke organisaties de acties van het lokale Sportakkoord II uit. Daarbij wordt ook de relatie gelegd met bijvoorbeeld (bewegings)onderwijs en de uitvoering van het Integraal Beleidskader Sociaal Domein.

Doel

P3 3.2 Jeugdhulp; een sterke basis voor de jeugd

Een sterke basis wil zeggen: een omgeving waarin kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Uiteraard met hun ouders. Maar er zijn allerlei medeopvoeders. Bijvoorbeeld, familie, burens, kinderopvangmedewerkers, leerkrachten, jongerenwerkers, en cultuur- en sportbegeleiders. Samen zorgen zij voor een sterke basis waar kinderen, jongeren en hun ouders gestimuleerd worden. En gesteund als het even wat moeilijker is. Het versterken van de sociale basis is opgenomen als opgave in de hervormingsagenda jeugd en een meerjarenplan wat niet alleen jeugd betreft maar het gehele sociaal domein bestrijkt.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P3 3.2.1 Inzet gezinscoaches verbreden

De gezinscoaches werken intensief met de gezinnen samen om patronen te doorbreken en nieuw perspectief te vinden. Dit bestrijkt alle levensgebieden. Met deze hulp worden uithuisplaatsingen en ondertoezichtstellingen voorkomen en kan specialistische hulp gericht worden ingezet. We onderzoeken de mogelijkheden om de werkwijze van gezinscoaches in een lichtere vorm voor een bredere groep gezinnen mogelijk te maken. Ten behoeve van de doorontwikkeling systemisch werken binnen het sociaal domein worden maatwerktoepassingen, 'doen wat nodig is', middels een training door instituut publieke waarde uitgerold in de organisatie.

P3 3.2.2 Voeren van maatschappelijk debat van speciaal naar normaal

We voeren met onze jeugdpartners het maatschappelijk debat over normaliseren. We bespreken hoe we kunnen normaliseren en het gewone leven kunnen versterken.

P3 3.2.3 Ondersteunen van medeopvoeders

We leggen contact met vrijwilligersorganisaties en (sport/cultuur) verenigingen en onderzoeken wat hun ervaringen zijn in hun rol als mede opvoeder en aan welke ondersteuning zij behoefte hebben in hun rol als medeopvoeder.

P3 3.2.4 Inzetten buurtgezinnen

Buurtgezinnen brengt een koppeling tot stand tussen een vraaggezin en een steungezin om zo het informele netwerk te vergroten. De inzet van buurtgezinnen werkt bij de gezinnen die steun krijgen stressverlagend, het voorkomt inzet van (meer) specialistische jeugdhulp en in sommige gevallen voorkomt het ook uithuisplaatsingen.

P3 3.2.5 Effectieve inzet van middelen

We verschuiven van focus en middelen naar ondersteunende relaties in het dagelijks leven. Voor een betere balans tussen uitgaven aan zorg en de preventieve ondersteuning in de directe leefomgeving gericht op de 'samenredzaamheid'.

P3 4. Passende zorg en ondersteuning

Vrijwel alle inwoners hebben op een bepaald moment in hun leven behoefte aan ondersteuning. Zij weten dit meestal voor zichzelf en elkaar te organiseren door het in schakelen van hun eigen netwerk en/of professionele hulp- en zorgverleners. Inwoners die niet in staat zijn om dit te organiseren, worden geholpen bij het vinden en mogelijk ook bij het krijgen van een passende oplossing.

Het ontvangen van passende ondersteuning klinkt simpel. Maar hier zit een hele wereld achter. Het is belangrijk om te bepalen hoe je denkt over en kijkt naar deze ondersteuning. Dit zorgt ervoor dat we allerlei verschillende processen inrichten volgens dezelfde doelen en uitgangspunten. Onderstaande punten zijn hierbij voor ons heel belangrijk. Ze gelden voor de gemeentelijke processen (bijvoorbeeld beleidsontwikkeling, dienstverlening en inkoop). Maar ook voor de werkzaamheden van onze partners waarmee wij een inkoop- of een subsidierelatie hebben.

De twee speerpunten zijn:

- Het bieden van passende ondersteuning volgens onze visie.
- Een soepele overgang van 18- naar 18+.

Doel

P3 4.1 Mantelzorg ondersteunen

In de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 staat de ondersteuning van mantelzorgers als wettelijke taak genoemd.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P3 4.1.1 We gaan vanaf 2024 het respijthuis structureel voortzetten (Kadernota 2024 Noodzakelijk)

Zoals in het Raadsvoorstel van 7 februari 2023 is genoemd, is in de regio afgesproken dat bij een positieve evaluatie van het Buitenhuis, welke respijtzorg levert in Wijdewormer, een structurele bijdrage hieraan zou worden opgenomen in onze Kadernota 2024. Inmiddels heeft er een evaluatie plaatsgevonden, welke positief bleek. We stellen hierbij dan ook voor om vanaf 2024 een structurele bijdrage van €14.752 aan het Buitenhuis te doen. Dit betreft een bijdrage voor de logeervoorziening.

P3 4.1.2 We gaan vanaf 2024 buddy's voor mensen met dementie werven en opleiden

Op dit moment heeft Welzijn Wonen Plus een groep vrijwilligers die als maatje kan functioneren voor een hulpvrager – doorgaans mede ter ontlasting van de mantelzorger. De groep mensen met dementie is hier een lastige groep bij. De doorsnee zorgvrijwilliger of maatje wil graag iets leuks doen met iemand – dat is hier problematisch. Vandaar dat het idee is om voor deze groep een eigen soort vrijwilliger te werven of op te leiden (hierboven buddy genoemd). Dit is zwaarder dan het reguliere werk van een maatje en vraagt ook om ondersteuning van mantelzorger en afstemming met casemanager dementie bijvoorbeeld. Het woord systeemmaatje denkt daarom nog beter de lading.

P3 4.1.3 Dementievriendelijke gemeente worden

Dementievriendelijke gemeente is een keurmerk dat uitgegeven wordt door Alzheimer Nederland. De gemeente wil graag de stappen zetten die nodig zijn om dit keurmerk te realiseren. Eén van de voorwaarden is de training van de eigen medewerkers bij de gemeente rond het herkennen en signaleren van mensen met dementie.

P3 4.1.4 Beschermd wonen van Zaanstad naar WL 2023 Loopt tot 2026, wet is uitgesteld.

Opstellen plan van aanpak om tussenliggende voorzieningen voor de doelgroep beschermd wonen op te tuigen (in samenwerking met Zaanstad) + Convenant transitie beschermd wonen.

Op dit moment gaat al het geld van Beschermd Wonen naar de centrumgemeente – in ons geval Zaanstad. Het voornemen is al dit geld te verdelen onder alle gemeenten. Voorheen zou dit plaatsvinden per januari 2024, maar dat is nu uitgesteld tot 1 januari 2025. Dit betekent dat we in 2024 de afspraken van genoemde transitie met Zaanstad vorm en inhoud moeten geven. Ook zullen we in 2024 moeten werken aan een plan hoe we in onze gemeente de tussenliggende voorzieningen op gaan tuigen. Dit is een voorwaarde van gemeente Zaanstad bij het gezamenlijk aangaan van een convenant hieromtrent.

Doel

P3 4.2 Jeugdhulp

Jongeren en hun gezinnen kunnen op een bepaald moment in hun leven behoefte hebben aan ondersteuning. Zij weten dit meestal voor zichzelf en elkaar te organiseren door het in schakelen van hun eigen netwerk en/of professionele hulp- en zorgverleners. Wanneer het niet lukt om dit zelfstandig te organiseren, worden zij geholpen bij het vinden en mogelijk ook bij het krijgen van een passende oplossing. Samen met de jongere en het gezin wordt de hulpvraag in beeld gebracht. Er is een aanbod aan lokale, vrij toegankelijke voorzieningen. Wanneer dit niet toereikend is, is er specialistische jeugdhulp. De behoefte aan ondersteuning loopt soms door tot na het bereiken van 18-jarige leeftijd. Hier ondersteunen wij bij indien nodig op maat.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P3 4.2.1 Hervormingsagenda jeugd

Op 14 juni 2023 is de hervormingsagenda jeugd van het Rijk en de VNG vastgesteld. Hierin zijn een aantal verplichte veranderingen opgenomen die zowel voor jeugd, lokaal, regionaal en landelijk als het gehele sociaal domein bestrijken. Om uitvoering te geven aan de opgaven uit de hervormingsagenda is er vrije bestedingsruimte nodig om regionaal en lokaal in te stappen op de trends en ontwikkelingen gekoppeld aan de opgaven uit de hervormingsagenda. Zodat vertraging in het proces rondom de financiën geen belemmering is in het behalen van deze opgaven en de inspanningsplicht die we hebben.

Regionaal hebben we in 2024 de focus op 3 actielijnen uit de hervormingsagenda. Te weten:

1. Vereenvoudiging en standaardisering inkoop en uitvoering; verlichting administratieve lasten
2. Uniforme data en monitoring verbeteren
3. Passend en bestendig financieringsmodel.

Bij het opstellen/uitvoeren van de woonzorgvisie moet opgenomen worden het volgende:

- Regionaal werken we samen om de doelstelling vanuit het Rijk, van grote woongroepen naar kleinschalig wonen, te realiseren. Dit is opgenomen in de regionale uitvoeringsagenda Thuis voor Noordje.

P3 4.2.2 Overgang jeugdwet 2024 2025

Als jongeren die jeugdhulp ontvangen 18 jaar worden, hebben zij soms hulp nodig op het gebied van wonen, financiën, scholing en werk. We gaan deze overgang beter ondersteunen en organiseren.

P3 4.2.3 Evaluatie Jeugdteam en voorbereiding aanbesteding

Het jeugdteam heeft een contract waarvan de laatste contractperiode op 31 december 2025 afloopt. Daarna zal een keus gemaakt moeten worden hoe we na die periode de inzet van ons jeugdteam voortzetten. Inhoudelijk moet het jeugdteam werken volgens stevige lokale teams die beschreven zijn in de hervormingsagenda jeugd. Qua financieringsvorm moeten we samen met Stichting Rijk kijken naar de meest passende vorm en een eventuele aanbesteding voorbereiden voor in 2025.

P3 5. Verbeteren dienstverlening Sociaal Domein

In 2023 is er een nieuw plan voor het sociaal domein vastgesteld. Dit gaat om het integraal beleidskader - Koers sociaal domein 2023-2026 'Samen voor elkaar'. In dit plan staan de aandachtspunten van de gemeente voor het sociaal domein beschreven en laten we zien hoe we dit domein vorm willen geven. De verbinding met de inwoners staat voorop en we bekijken vraagstukken steeds meer in samenhang. Veel heeft met elkaar te maken.

- We willen een betere dienstverlening leveren: digitaal en fysiek
- Onze inwoners, ondernemers en organisaties worden sneller geholpen en de systemen zijn daarin faciliterend

Doel

P3 5.1 Integraal werken binnen de beleidsdomeinen

Integraal werken gaat om de afstemming en samenhang tussen verschillende elementen in de aanpak van vraagstukken. Dit betekent (domein overstijgend) samenwerken.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P3 5.1.1 Uitvoeren van beleidsnota 'koers sociaal domein'

Ter aanvulling op het integraal beleidskader is de uitvoeringsagenda 2023-2024 Sociaal Domein Wormerland vastgesteld. Hierin staat beschreven wat we concreet aan acties (gaan) doen binnen het sociaal domein. We voeren onze acties zoveel als mogelijk uit vanuit het gedachtegoed van integraal werken.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2022	Begroting 2023 incl. wijz.	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten						
140 Integrale aanpak sociaal domein	39.799	16.320	19.992	19.992	19.992	19.992
150 Inkomensvoorziening	3.643.543	3.862.900	3.913.146	3.913.146	3.913.146	3.913.146
152 Armoedebeleid	1.411.497	752.496	1.001.584	1.068.664	1.068.664	1.068.664
155 Sociale werkvoorziening	77.231	75.970	78.401	78.401	78.401	78.401
157 Participatiebudget	441.585	475.440	484.299	484.299	484.299	484.299
163 Volksgezondheid	0	0	886.416	882.481	867.481	867.481
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	4.739.728	4.572.324	4.639.132	4.639.132	4.639.132	4.639.131
170 Oekraïne crisis	3.041.406	7.658.629	1.065.927	1.065.928	0	0
181 Jeugd specialistisch (niet vrij toegankelijke hulp)	3.362.050	3.412.099	3.348.392	3.245.062	3.245.062	3.245.062
182 Jeugdhulp Lokaal (vrij toegankelijke hulp)	1.750.806	1.931.860	1.848.812	1.848.812	1.848.812	1.848.812
285 Kwijtschelding gemeentebelastingen	2.906	1.055	1.089	1.089	1.089	1.089
Totaal Lasten	18.510.552	22.759.093	17.287.190	17.247.006	16.166.078	16.166.077
Baten						
140 Integrale aanpak sociaal domein	6.680	0	0	0	0	0
150 Inkomensvoorziening	3.247.422	3.287.096	3.392.283	3.392.283	3.392.283	3.392.283
152 Armoedebeleid	58.989	31.345	32.348	32.348	32.348	32.348
157 Participatiebudget	123.649	107.061	110.487	110.487	110.487	110.487
163 Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	108.999	111.844	115.423	115.423	115.423	115.423
170 Oekraïne crisis	3.041.406	7.658.629	1.065.927	1.065.928	0	0
Totaal Baten	6.587.145	11.195.975	4.716.468	4.716.469	3.650.541	3.650.541
Resultaat baten minus lasten	-11.923.407	-11.563.118	-12.570.722	-12.530.537	-12.515.537	-12.515.536

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2023.

Product	Verskil	Toelichting
150 Inkomensvoorziening	lasten €50.246 (nadeel) baten €105.187 (voordeel)	De lasten 2023 zijn hoger dan 2024 vanwege de incidentele inzet voor maatwerk in noodsituaties als gevolg van de hoge inflatie. In 2023 is er door de raad een amendement aangenomen om €50.000 hiervoor beschikbaar gesteld ten laste van de reserve Inflatiearmoede. De baten 2024 zijn hoger door de reguliere inflatiestijging.
152 Armoedebeleid	lasten €249.088 (nadeel)	De oorzaak van de hogere lasten in de begroting 2024 ten opzichte van de begroting 2023 is de invoering van de inwonerspas vanaf 2024.
163 Volksgezondheid	lasten €886.416 (nadeel)	Vanaf het begrotingsjaar 2024 maakt het product Volksgezondheid deel uit van programma 3, in plaats van programma 4. Nu staan hier dus de baten en lasten van dit product. Bij programma 4 staat de toelichting van het inhoudelijke verschil in de lasten van Volksgezondheid tussen 2023 en 2024.
164 Wet maatschappelijke ondersteuning	lasten €66.808 (nadeel)	De lasten in 2024 zijn hoger door de reguliere inflatiestijging.
170 Oekraïne crisis	Per saldo €0	De kosten rond de Oekraïne crisis zijn declarabel. De lasten en baten zijn aan elkaar gelijk. In 2023 zijn er grote uitgaven begroot voor de opvang van vluchtelingen: voor transitiekosten van de grond aan de Poelweg, kapitaallasten van krediet aanschaf units en voor reguliere opvang- en huisvestingskosten. Deze lasten krijgen we van het rijk terug, waardoor het saldo €0 is. Voor 2024 zijn er op dit moment alleen afschrijvingslasten voor de woonunits Poelweg begroot, net als de bijbehorende inkomsten vanuit het rijk.
181 Jeugd specialistisch (niet vrij toegankelijke hulp)	lasten €63.707 (voordeel)	Het budget voor bovenregionale contractering is incidenteel verhoogd in 2023. Vanaf 2024 hopen we meer effect van de gezinscoaches te zien in de uitgaven 'Bovenregionale contractering'. Daartegenover is het budget voor 2024 voor landelijk ingekocht jeugdhulp hoger door woonplaatsbeginnsel.
182 Jeugdhulp lokaal	lasten €83.048 (voordeel)	Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2023 een incidenteel budget van €99.492 is voor een GGZ-psycholoog.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Bestemmingsreserve Inflatiearmoede	200.000	468.372	468.372	468.372	468.372	468.372
Bestemmingsreserve Innovatie Sociaal Domein (onderdeel van Reserve Sociaal Domein)	85.130	85.130	85.130	85.130	85.130	85.130
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	357.849	357.849	357.849	357.849	357.849	357.849
Totaal reserves	642.979	911.351	911.351	911.351	911.351	911.351

5-okt-2023

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2024 en eind 2023

Bestemmingsreserve Inflatiearmoede

In de decemberraad 2022 is deze reserve ingesteld waaraan toen, vooruitlopend op de inhoudelijke uitwerking van besteding van deze gelden, €200.000 is toegevoegd. Vervolgens heeft het college via 2 amendementen de bevoegdheid gekregen om hiervan tot een bedrag van €50.000 aan maatwerkbudget uit te kunnen geven om (financiële) ondersteuning te kunnen bieden aan inwoners en aan sociaalmaatschappelijke activiteiten, organisaties en instellingen. Ook maakt een gemeentelijke bijdrage aan de Buurtcamping van €8.000 hier onderdeel van uit.

De verwachting is dat meer inwoners een beroep zullen doen op de gemeente voor ondersteuning. Het Centraal Planbureau geeft aan dat de armoede van 4,8% zal stijgen naar 5,7% in 2024. Om de

inwoners tegemoet te komen is een breed armoedebeleid nodig. De nog niet ingevulde €150.000 willen we gaan inzetten om armoede onder een bredere inwonersgroep te bestrijden:

- Zo willen we voorstellen om deze gelden in te zetten voor een verbreding van rechthebbenden op financiële hulpverlening. Daarbij is het streven om inwoners met een inkomen tot maximaal 140 procent van het sociaal minimum toegang te geven tot financiële hulp.

- Daarnaast zullen we voorstellen om de inzet van het maatwerkbudget voort te zetten, zodat we ook volgend jaar hulp kunnen blijven bieden aan inwoners die bij reguliere regelingen tussen wal en schip belanden.

In Q4 van 2023 zal aan de Raad een uitgewerkt voorstel worden voorgelegd ter besteding van de nog beschikbare €150.000.

Daarnaast is bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat van 2022 €318.372 toegevoegd aan deze reserve. Deze gelden zijn niet vrij besteedbaar. Ze zijn bestemd voor de verstrekking van de energietoeslag. Wanneer er besluitvorming is over de te betalen energietoeslag 2023 zullen deze gedekt worden uit deze reserve. Medio 2023 zijn er nog geen uitgaven energietoeslag 2023 gedaan in afwachting op een aanpassing in wetgeving.

Voor 2024 zijn er nog geen mutaties bekend op deze reserve.

Reserve Innovatie Sociaal Domein

Deze (sub)reserve maakt deel uit van de reserve Sociaal Domein. Er zijn op dit moment nog geen concrete mutaties aan deze reserve bekend.

Reserve Sociaal Domein

Er zijn op dit moment nog geen mutaties voor het jaar 2024 bekend.

Programma 4 - Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Maatschappelijke participatie houden we ons bezig met: het verenigingsleven, sport, sociaal-cultureel werk, kinderopvang, onderwijs en jongerenwerk.

Wat willen we bereiken?

Wormerland kenmerkt zich door een grote sociale betrokkenheid van inwoners. Deze betrokkenheid uit zich in verbondenheid en solidariteit en het draagt bij aan de leefbaarheid in onze gemeente. Als college ondersteunen we deze verbondenheid en zetten we in op wederkerigheid (zodat mensen niet alleen hulp ontvangen, maar ook kunnen geven).

We streven ernaar dat kinderen thuis kunnen opgroeien en ouderen zo lang mogelijk thuis kunnen wonen. We bieden inwoners een breed activiteiten- en voorzieningenaanbod aan in onderwijs, kinderopvang, sport en sociaal-cultureel werk. Zo heeft iedereen de mogelijkheid om mee te doen en talenten te ontwikkelen. We doen dit in samenwerking met maatschappelijke organisaties en initiatieven vanuit de gemeente: voor en met elkaar! Als gemeente spelen we in op wat er leeft, denken we oplossingsgericht mee en faciliteren we waar mogelijk.

**Programma 4:
Doelenboom**

Thema	Doel	Acties 2024
P4 1. Inclusieve samenleving	P4 1.1 Iedereen in Wormerland hoort erbij en kan meedoen	1.1.1 - De acties van de Lokale Inclusie Agenda uitvoeren
		1.1.2 - De acties van de diversiteitsagenda uitvoeren
P4 2. Meedoen en meedenken	P4 2.1 Kinderen, dorp en bestuur dichterbij elkaar brengen	2.1.1 - Kindergemeenteraad organiseren
	P4 2.2 Subsidies verlenen	2.2.1 - Nagaan of de subsidieregelingen geactualiseerd moeten worden
		2.2.2 - Werkzaamheden professionele organisaties op bestaande niveau houden
		2.2.3 - Buurtcamping opnieuw subsidiëren
	P4 2.3 Bevorderen verbindende kracht van sociaal en cultureel werk	2.3.1 - Aandacht voor de kwaliteit van de bibliotheek
		2.3.2 - Zorgen dat vanaf 2024 de buitenkunst systematisch onderhouden wordt
		2.3.3 - Inventariseren en bestemming regelen van roerende kunst
		2.3.4 - We brengen het culturele veld van Wormerland in kaart
P4 3. Thuis in Wormerland	P4 3.1 Verminderen eenzaamheid	3.1.1 - Uitvoeren vervolgacties verminderen eenzaamheid
P4 4. Sterke basis voor de jeugd	P4 4.1 Een breed buitenschools activiteiten aanbod voor 2 tot 12 jarigen	4.1.1 - Voortzetten subsidies brede school
	P4 4.2 Jongeren ondersteunen naar zelfstandigheid en volwassenheid	4.2.1 - Deelname in het jeugdn netwerk
	P4 4.3 Verder ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid en bestendigen en borgen voor- en vroegschoolse educatie	4.3.1 - Ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid
P4 5. Passende accommodaties	P4 5.1 Zorgen voor toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties	5.1.1 - Doorgaan met het traject nieuwe sporthal/tennislocatie
	P4 5.2 Verder ontwikkelen van het lokale voorzieningenniveau	5.2.1 - Aanbod voor ontmoeting en recreatie uitbreiden
		5.2.2 - Voortzetten gebruik van Westertil onder Scwo
		5.2.3 - Oriëntatie op informele dagbesteding in Westertil
	P4 5.3 Voldoende fysieke ruimte van voldoende kwaliteit	5.3.1 - Integraal Huisvestingsplan (IHP) maken

P4 1. Inclusieve samenleving

Iedereen moet de vrijheid kunnen ervaren om vorm te geven aan zijn leven. Wormerland wil een inclusieve samenleving zijn. We bouwen aan een samenleving die open staat voor iedereen en waar ruimte is om jezelf te kunnen zijn. Verschillen mogen gevierd worden. In clubs en verenigingen, op school, op het werk of in de buurt. Het maakt niet uit wat je culturele achtergrond, gender, seksuele voorkeur, talenten of (fysieke of mentale) capaciteiten zijn.

Doel

P4 1.1 Iedereen in Wormerland hoort erbij en kan meedoen

In juli 2016 werd in Nederland het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking van kracht. In dit kader stellen we, samen met mensen met een beperking, een Lokale inclusie Agenda op. Deze agenda omvat onder andere: hoe werken we aan de toegankelijkheid van openbare gebouwen en evenementen? Op basis van dit plan maken we duidelijk op welke manier en in welk tempo we bestaande belemmeringen op kunnen lossen. Een inclusieve samenleving gaat om acceptatie van alle minderheidsgroepen. Om deze reden stellen we ook een diversiteitsagenda op. Voor beide agenda's werken we samen met onze partners, van basisscholen tot sociaal culturele instellingen. Uiteraard zullen we de samenhang tussen deze 2 agenda's borgen.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 1.1.1 De acties van de Lokale Inclusie Agenda uitvoeren

We richten ons op de toegankelijkheid van de gemeente voor mensen met een handicap. We verzamelen gegevens over de stand van zaken. Op basis hiervan maken we een plan waarin we duidelijk maken op welke manier en in welk tempo we bestaande belemmeringen op kunnen lossen. De afdelingen Samenleving en Leefomgeving zijn en gaan in contact met lokale partijen en (indirect) met inwoners. In 2024 zullen wij een start maken met de realisatie van de uitvoering. Dit zal in samenwerking gebeuren met de betrokken partners.

P4 1.1.2 De acties van de diversiteitsagenda uitvoeren

We stellen in het najaar van 2023 en het voorjaar van 2024 een diversiteitsagenda op met behulp van informatie en documenten van de GGD Zaanstreek-Waterland, regiogemeenten en organisaties die kennis hebben van het thema diversiteit. In de agenda nemen wij activiteiten op die bijdragen aan het terugdringen en voorkomen van discriminatie. In 2024 zullen wij een start maken met de realisatie van de uitvoering. Dit doen we in samenwerking met de betrokken partners.

P4 2. Meedoen en meedenken

Alleen ga je sneller, samen kom je verder. Als gemeente hechten we veel waarde aan participatie: het meedoen met initiatieven. Soms doet de gemeente mee met initiatieven van inwoners

(overheidsparticipatie) en soms doen inwoners mee met initiatieven van de overheid (burgerparticipatie).

Doel

P4 2.1 Kinderen, dorpen en bestuur dicht bij elkaar brengen

De stem van kinderen en jongeren is belangrijk voor ons beleid. We starten met een kindergemeenteraad waarin kinderen op kunnen komen voor hun visie en de belangen van kinderen uit Wormerland. We bekijken wat een kindergemeenteraad aan ondersteuning nodig heeft om duurzaam te kunnen functioneren.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 2.1.1 Kindergemeenteraad organiseren

We organiseren een vorm van kindergemeenteraad met de oudste kinderen van de basisscholen. Dit hangt samen met wat de scholen zelf doen in het kader van de kerndoelen voor het basisonderwijs (waaronder burgerschapsvorming). Het moet passen bij de mogelijkheden en behoeften van de basisscholen. We gaan daarover met de scholen in gesprek.

Doel

P4 2.2 Subsidies verlenen

Subsidieverlening is een manier om initiatieven van burgers en (lokale) organisaties te ondersteunen. Hier gaan we mee door en we gaan na of de bestaande algemene subsidieverordening en de specifieke subsidieregelingen nog actueel zijn of moeten worden aangepast. In 2023 hebben we de nieuwe subsidieronde voor de periode 2024-2026 voorbereid. In de loop van deze periode kan men voor nieuwe initiatieven subsidie blijven vragen. Dat betreft de waarderingssubsidies voor onderwijs, sport en sociaal-culturele activiteiten (het verenigingsleven) en de budgetsubsidies voor bijvoorbeeld club- en buurthuiswerk, jongerenwerk, bibliotheek en de muziekschool.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 2.2.1 Nagaan of de subsidieregelingen geactualiseerd moeten worden

Het is de vraag of de Algemene subsidieverordening en de 25 specifieke subsidieregelingen uit 2012 nog actueel zijn of voor verbetering vatbaar zijn. Dat gaan we onderzoeken. Daarna maken we, wanneer nodig, een voorstel voor actualisatie.

P4 2.2.2 Werkzaamheden professionele organisaties op bestaande niveau houden

In de primaire begroting 2024 zijn de subsidiebudgetten voor de professionele organisaties verhoogd met het algemene index voor de begroting (3,2%). We schatten echter in dat de werkelijke kostenontwikkeling in 2024 circa 10% zal zijn. Het gaat om:

- Personeelslasten (CAO's en hogere inschalingen);
- Huisvestingslasten (zo werkt de huurverhoging van de Omslaggebruikers in 2024 met 10% door in de subsidiebehoefte);
- Algemene materiele/consumptieve kosten.

Al met al is te verwachten dat de subsidie met 10% omhoog moet om de activiteiten te blijven uitvoeren. Dat vergt een extra budgetverhoging van 6,8%. De Raad heeft bij behandeling van de Kadernota 2024 /2027 op 27 juni 2023 besloten dat die extra verhoging (aangemerkt als "noodzakelijk") nog niet wordt verwerkt in de primaire begroting, in verband met de financiële tekorten in de Kadernota 2024. De Raad besloot voor de zaken 'Noodzakelijk' en 'Gewenst' een nadere afweging en definitieve keuzes te maken bij de behandeling van en besluitvorming over de Begroting 2024-2027. Dit is afhankelijk van de dan zichtbare meerjarige saldi.

In programma 4 gaat het om de volgende extra verhogingen:

€ 21.080	Openbare bibliotheek
€ 31.280	Club- en buurthuiswerk
€ 4.964	Muziekonderwijs
€ 1.360	Overig Vormings- en ontwikkelingswerk (discriminatiezaken)
€ 2.890	Jongerenwerk
€ 61.574	Totaal

We tekenen hierbij het volgende aan. Als de benodigde verhoging niet kan worden gerealiseerd, is voor de betrokken organisaties feitelijk sprake van een bezuiniging i.c. een ontoereikende subsidie. De subsidie blijft dan immers fors achter bij de reële kostenstijging. Zo is in juli 2023 een nieuwe CAO-Welzijn afgesloten die voorziet in de volgende salarisverhogingen: 7% per 1 juli 2023, 4 % per 1 januari 2024 en nog eens 4% per 1 juli 2024. De salariskosten (dus inclusief afdrachten premies e.d.) voor de werkgever zijn daarbij hoger dan deze percentages. Het moet nog blijken hoe dit per organisatie precies doorwerkt en daarom houden we het totaalbedrag van €61.574 aan als benodigd extra budget binnen programma 4. Als de raad besluit dit extra budget niet toe te kennen, moeten we ons realiseren dat te weinig subsidie door de organisaties niet van het ene op het ander jaar kunnen worden vertaald in ombuigingen zoals minder productie of minder activiteiten. Zo nodig kunnen in 2024 ombuigingen worden voorbereid. Hierover gaan we tijdig met onze subsidiepartners in gesprek.

P4 2.2.3 Buurtcamping opnieuw subsidiëren

In 2022 is voor het eerst het project "de buurtcamping" in Wormer gehouden. Eind juli 2023 is het project in het kader van de op 14 maart 2023 aangenomen motie herhaald, met een gemeentelijke bijdrage van €8.000. Het is volgens de motie de wens van de Raad om dat in de jaren daarna ook te doen. De raad wordt in de 1e begrotingswijziging 2024 gevraagd hier structureel budget voor beschikbaar te stellen.

Doel

P4 2.3 Bevorderen verbindende kracht van sociaal en cultureel werk

Het is belangrijk dat inwoners samen met anderen kunnen meedoen aan maatschappelijke activiteiten en het verenigingsleven. Het verenigingsleven draagt bij aan belangrijke waarden zoals betrokkenheid van leden, sociale cohesie, voorkomen van isolement en eenzaamheid, sportief gedrag, culturele en kunstzinnige ontwikkeling, zelfbeheer van accommodaties, en de ontwikkeling van talenten van leden in besturen en bij de organisatie van activiteiten. Verenigingen zijn niet alleen trefpunt voor activiteiten maar ook kleine democratieën waarin mensen met elkaar zaken moeten regelen. De verenigingsgebouwen en de buurt- en dorpshuizen zijn daarbij belangrijke voorzieningen.

'Het gaat er niet om wat cultuur is, maar wat cultuur doet.' Naast de verbindende kracht vanuit het sterke verenigingsleven is cultuur ook een middel om doelen in het sociaal domein te realiseren. Denk aan het bevorderen van sociale participatie en het tegengaan van eenzaamheid. Wanneer we hiervoor concrete en haalbare mogelijkheden zien (met behulp van bijvoorbeeld een cultuurcoach) werken we dit uit in een plan.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 2.3.1 Aandacht voor de kwaliteit van de bibliotheek.

De bibliotheek heeft een belangrijke functie. We evalueren het voorzieningenniveau, de leenfunctie en de samenwerking met het onderwijs. Aanpassingen verwerken we in een plan en in de begroting. Naast de genoemde evaluatie is wijziging aangekondigd van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. Die wijziging beoogt aan gemeenten een zorgplicht op te leggen om alle bibliotheekfuncties in te vullen. De rijksoverheid heeft in aanloop daar naartoe voor 2023/2025 extra geld beloofd om de functies op het gewenste niveau te brengen. Dat vraagt echter ook om cofinanciering. Het gaat voor onze gemeente om een eenmalige bijdrage €10.000. Die is bedoeld om in 2024 een impuls te geven aan de functies 'ontmoeting en debat organiseren' en 'kennis laten maken met kunst en cultuur' van het bibliotheekwerk. Die functies zijn nu onderbelicht. De keuze hiervoor ligt bij de Raad voor bij de behandeling van de Begroting 2024.

P4 2.3.2 Zorgen dat vanaf 2024 de buitenkunst systematisch onderhouden wordt

In 2022/2023 is een inventarisatie gemaakt van de kunst in de openbare buitenruimte in de gemeente. Vanaf 2024 willen we het periodiek onderhoud in eigen beheer verzorgen. Waar specialistisch onderhoud nodig is, besteden we dat uit.

P4 2.3.3 Inventariseren en bestemming regelen van roerende kunst

De gemeente heeft op diverse locaties allerlei losse "roerende" objecten met een artistieke of historische waarde. Op basis van de inventarisatie die eind 2023/begin 2024 wordt voltooid, gaan we de bestemming en het beheer van die objecten bepalen en de eigendom of het gebruik waar nodig contractueel regelen. Zo houden we zicht en grip op het gemeentelijk bezit.

P4 2.3.4 We brengen het Culturele veld van Wormerland in kaart

We brengen in 2024 het culturele veld van Wormerland in kaart (amendement 7 nov 2023).

P4 3. Thuis in Wormerland

Of je nu in een problematische situatie opgroeit, als volwassene kampt met beperkingen of andere moeilijkheden, of dat de gebreken van het ouder worden optreden: iedereen verdient een plek waar hij zich thuis voelt. We zetten daarom in op een stabiel thuis voor alle inwoners. Ook al is het in de praktijk niet altijd haalbaar; het is ons uitgangspunt om ondersteuning te organiseren. We werken dit uit als onderdeel van het thema 'met en voor elkaar' binnen ons integrale beleid. Daarbij besteden we speciale aandacht aan mantelzorgers (zie programma 3), mensen die kampen met eenzaamheidsgevoelens en kwetsbare ouderen.

Doel

P4 3.1 Verminderen eenzaamheid

Eenzaamheid overkomt jong en oud. Hoe eenzaamheid voelt en wat het met je doet, is voor iedereen anders. Sociale eenzaamheid (bij een gemis aan contacten) is iets anders dan emotionele eenzaamheid (het gemis van een hechte band met een specifiek persoon). Helaas is niet alle eenzaamheid oplosbaar, maar we willen wel bijdragen aan vermindering. We streven ernaar om de stijgende trend van het aantal eenzame mensen te stoppen.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 3.1.1 Uitvoeren vervolgacties eenzaamheid

Het bijdragen aan vermindering van eenzaamheid doen we bijvoorbeeld via onze preventieve huisbezoeken aan ouderen, waar eenzaamheid wordt besproken. Ook is er een kerngroep Een tegen Eenzaamheid ingesteld, met medewerkers van lokale welzijns- en zorgorganisaties, een adviesbureau en de gemeente. Deze kerngroep heeft in 2023 een bijeenkomst georganiseerd met de focus op verbinding/netwerk en signaleren/communiceren. Na de bijeenkomst komt de kerngroep meerdere keren samen om een vervolg te geven aan de gezamenlijke aanpak rondom eenzaamheid. In 2024 gaan we door met de vervolgacties die voortvloeien uit deze ontwikkelingen.

P4 4. Sterke basis voor de jeugd

We dragen zorg voor een omgeving waarin kinderen gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Dat begint bij de ouders, maar ook bij de medeopvoeders: familie, burens, kinderopvangmedewerkers, leerkrachten, jongerenwerkers, sportbegeleiders en vrijwilligers. Samen zorgen zij voor een sterke basis. Een leefomgeving die ouders uitnodigt om vragen te stellen, waar kinderen buiten kunnen spelen en hun talenten kunnen ontwikkelen, helpt hierbij. Zo'n sterke basis gaat kansenongelijkheid tegen en draagt bij aan ontwikkeling tot zelfredzame volwassenen. In onze collegeperiode investeren we in dit netwerk van (mede-)opvoeders. We bekijken hoe we een bescheiden verschuiving kunnen realiseren van specialistische hulp naar ondersteuning in het dagelijks leven door bijvoorbeeld inzet van vrijwilligers in het sport- en verenigingsleven. We zorgen ervoor dat deze medeopvoeders zich in hun rol ondersteund voelen. Dit is een meerjarig proces.

Doel

P4 4.1 Een breed buitenschools activiteitenaanbod voor 2 tot 12 jarigen

Kinderopvang en onderwijs zien we als twee kernpartners om kinderen een sterke basis te geven. We ondersteunen met behulp van: onderwijskansenbeleid, voor- en vroegschoolse educatie en de samenwerking met Centrum Jong, de GGD en Passend Onderwijs. Informatie, advies en ondersteuning bij vragen over opvoeden en de steun aan laaggeletterde inwoners horen daarbij. De Brede School kent een divers aanbod van activiteiten aan sport, spel, cultuur en educatie voor kinderen (ook in schoolvakanties). We ondersteunen hier met hulp van een rijksbijdrage voor combinatiefuncties en willen dit voortzetten.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 4.1.1 Voortzetten subsidies brede school

Voor de jaren 2023/2026 blijven we de brede school subsidiëren op de voet van de vorige periode. We doen dit mede dankzij de brede specifieke uitkering van het Rijk, in het kader van het landelijke Gezond en Actief Leven Akkoord (spuk-GALA). De algemene verwachting is dat die uitkering structureel wordt.

Doel

P4 4.2 Jongeren ondersteunen naar zelfstandigheid en volwassenheid

Binnen het jongerenwerk is er voor iedere jongere een laagdrempelige mogelijkheid om anderen te ontmoeten en talenten te ontwikkelen.

Jongeren krijgen advies en hulp, eventueel in samenwerking met hulpverleningsorganisaties en andere instanties. Het doel is jongeren te ondersteunen naar zelfstandigheid en volwassenheid. Een leuke periode en zinvolle tijdsbesteding staan daarbij voorop.

Een deel van de jeugd in Wormerland ontmoet elkaar graag op straat. Dit kan overlast veroorzaken. Het jongerenwerk zoekt binding met die jongeren. Het jongerenwerk heeft een rol als het gaat om zinvolle tijdsbesteding en richt zich primair op jongeren in de leeftijd van 10 tot 18 jaar. Het jongerenwerk ondersteunt deze jongeren om kansen (succesvol) te grijpen.

De aanpak van echte overlast belichten we in programma 5: Leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 4.2.1 Deelname in het jeugdnetwerk

We nemen deel aan het jeugdnetwerkoverleg. Het jeugdnetwerkoverleg vraagt voortdurend om voldoende deelname door de betrokken partners (medewerkers jeugd en openbare orde & veiligheid van de gemeente, politie, boa's, het jongerenwerk, het jeugdteam). De deelnemers werken daar in direct contact met jongeren en buurtbewoners aan een passende benadering. In het overleg wordt niet alleen de aanpak rondom overlast problematiek besproken, maar ook trends, signalen en ontwikkelingen van de jeugd gedeeld.

Voor veel jongeren is deze leeftijdsfase ook een kwetsbare periode. Voor sommigen is het lastig om "op de rit" te blijven. Maatschappelijke diensttijd met het project Local Heroes biedt hier ondersteuning en begeleiding. De gemeente draagt daar financieel aan bij.

Doel

P4 4.3 Verder ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid en bestendigen en borgen voor- en voegschoolse educatie

Er zijn vanuit het rijk extra gelden beschikbaar gesteld om het onderwijsachterstandenbeleid (vve) vorm te geven. Positiever geformuleerd hebben we het over onderwijskansen. Voor- en voegschoolse educatie is daarvan het hoofdbestanddeel. Hierbij komt ook de verbinding tussen kinderopvang, basisonderwijs en jeugdhulp aan de orde (doorgaande zorglijn).

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 4.3.1 Ontwikkelen onderwijsachterstandenbeleid

We gaan het beleid 'Voor en voegschoolse educatie' (VVE) in 2023/2024 opnieuw bekijken. Met daarbij in ieder geval deze twee vragen:

- Welke kosten financieren wij nu uit dit beleid?
- Hoe verhoudt dit zich tot het voor de VVE geldende kwaliteitskaders?

Op grond daarvan gaan we na of er andere accenten in het gevoerde beleid nodig zijn en of er aanpassingen wenselijk zijn in de huidige specifieke subsidieregels voor VVE. We doen dit met de direct betrokkenen samen.

P4 5. Passende accommodaties

Voor het uitvoeren van activiteiten zijn accommodaties nodig. Accommodaties vormen een basisvoorwaarde. We denken aan buurt- en dorpshuizen, verenigingsgebouwen, sporthal, zwembad, gymzalen, sportvelden. We zien graag dat de voorzieningen voldoen aan de eisen van de tijd. Voor een deel is de gemeente eigenaar, vaak is het in eigendom en beheer van het verenigingsleven.

De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende huisvesting voor basisscholen. Meestal gaat het dan om nieuwbouw of uitbreiding van een gebouw. Dit geldt voor schoolgebouwen en gymnastiekaccommodaties. De gemeente moet zorgen voor geld en een plek, ofwel: bekostigen van bouw en beschikbaar stellen van terrein. Het schoolbestuur doet aanvragen bij de gemeente en is bouwheer.

We brengen jaarlijks met een leerlingenprognose de ruimtebehoefte van scholen in beeld. We doen dat aan de hand van de bestaande situatie (capaciteit van de gebouwen), de woningbouwverwachting, de bevolkingssamenstelling en de historie van de belangstelling voor scholen. Vervolgens bezien we waar actie nodig is. We doen dit in een samenwerking tussen de afdeling Samenleving (onderwijshuisvesting) en Leefomgeving (volkshuisvesting).

Doel

P4 5.1 Zorgen voor toekomstbestendige en duurzame sportaccommodaties

We zetten de onderzoeken voort naar de mogelijkheid van een nieuwe sporthal en het samenbrengen van de drie tennisclubs van Wormer op één (nieuwe) locatie. We betrekken daarbij ook de mogelijkheden van woningbouw op vrijkomende locaties. Het uitgangspunt is dat we de sportambities budgetneutraal realiseren. Opbrengsten uit woningbouw moeten de investeringen dekken. We ronden ook de verduurzamingsmaatregelen voor zwembad het Zwet in Wormer af.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 5.1.1 Doorgaan met het traject nieuwe sporthal/tennislocatie

In 2024 gaan wij ons bezig houden met de uitwerking van het definitief ontwerp van het plan dat door de raad in het 4e kwartaal van 2023 is gekozen. Inmiddels is er dan een projectpartner geselecteerd die de voorttrekkende rol inneemt. Onderdeel van de plannen is naast een nieuw tennispark, een ijsbaanterrein met jeu de boules mogelijkheid, en ook een nieuwe sporthal op de bestaande locatie. De investeringskosten worden terugverdiend met de verkoop van de achter te laten oude tenniscomplexen.

Doel

P4 5.2 Verder ontwikkelen van het lokale voorzieningenniveau

Alle activiteiten van de gemeente, instellingen en andere organisaties in Wormerland bepalen samen het voorzieningenniveau voor inwoners. Om preventief te kunnen werken is een bepaald niveau van voorzieningen nodig. Het gaat om de mogelijkheden om elkaar te ontmoeten, plannen te smeden, hulp te vinden, vrije tijd door te brengen en jezelf te ontwikkelen. Voorzieningen die vrij toegankelijk zijn zonder dat een indicatie (toegangsbewijs) nodig is. In het kader van het integraal beleid voor het sociaal domein bereiden we de komende jaren keuzes voor over de aard en omvang van die voorzieningen. De uitkomsten van diverse onderzoeken moeten hier plaats in krijgen. De doorontwikkeling van De Omslag is in dit verband belangrijk.

Eind 2022 heeft de raad ervoor gekozen een doorstart te maken met ontmoetingscentrum Westertil. Westertil is onder de hoede van Scwo in 2023 een doorstart begonnen. In het eerste halfjaar 2023 heeft Scwo werk gemaakt van doorstart met de bestaande groepen, werkafspraken gemaakt en

enkele nieuwe activiteiten gestart. Scwo heeft bij het Oranjefonds subsidie aangevraagd voor een projectmedewerker. Als dat wordt toegekend, kan Scwo vanaf het derde kwartaal 2023 en in 2024 een medewerker specifiek inzetten om meer werk te maken van het bereiken van inwoners en het opzetten van activiteiten.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P4 5.2.1 Aanbod voor ontmoeting en recreatie uitbreiden

We willen het aanbod van activiteiten en evenementen beter bekend maken. We denken aan een centrale agenda voor de hele gemeente. Tijdsplanning: 2023 en eerste halfjaar 2024.

We gaan in gesprek met inwoners en professionals (in- en extern) om de behoeftes en mogelijke gaten in het ontmoetingsaanbod te achterhalen. We nemen dit mee in de besluitvorming over de acties die nodig zijn voor het vergroten van de mogelijkheden tot ontmoeting.

We adviseren bestaande en nieuwe initiatieven. Waar nodig en mogelijk ondersteunen we de initiatieven met datgene wat ze verder nog nodig hebben.

Binnen het bestaande budget hebben we inmiddels het subsidieplafond voor ontmoeting en recreatie verhoogd om nieuwe initiatieven te ondersteunen.

P4 5.2.2 Voortzetten gebruik van Westertil onder Scwo

We zetten in 2024 de subsidie aan Scwo voort om Westertil open te houden, nieuwe activiteiten te ontwikkelen en nieuwe doelgroepen en bezoekers te bereiken. De raad sprak uit dat uit een verslag/evaluatie in de loop van 2023 moest blijken dat er sprake is van een toename van het gebruik van Westertil. Uit een tussenstand in juni 2023 zien we dat enkele gebruikers zijn afgehaakt, dat er nieuwe deelnemers zijn bijgekomen (per saldo een toename van circa 25%) en dat er extra activiteiten zijn georganiseerd. WelzijnWonenPlus heeft driemaal een activiteit georganiseerd. In het tweede halfjaar probeert WonenWelzijnPlus opnieuw samen met Scwo enkele activiteiten te bieden. Wij zien voldoende aanleiding om in 2024 met Westertil door te gaan en zullen de raad voorstellen doen. Eind 2022 dachten we dat vanaf 2024 een extra budget van €5.000 nodig zou zijn en daarmee wordt in de Kadernota 2024 rekening gehouden. Inmiddels blijkt dat het bestaande budget voor Westertil van circa €35.000 genoeg is en dat de €5.000 extra niet nodig is.

P4 5.2.3 Oriëntatie op informele dagbesteding in Westertil

We gaan ons oriënteren op mogelijkheden van informele dagbesteding (zonder WMO-indicatie) voor inwoners met beginnende dementie en hun partners. Dat kan gaan over bijvoorbeeld inloop, Alzheimercafé of een andere vorm van dagbesteding.

Doel

P4 5.3 Voldoende fysieke ruimte van voldoende kwaliteit voor het basisonderwijs

Voor de langere termijn en een brede kijk op diverse voorzieningen is een integraal huisvestingsplan (IHP) een goed instrument. De rijksoverheid heeft wetgeving in de maak om een IHP verplicht te stellen en waarbij de schoolbesturen verantwoordelijk worden voor het binnenklimaat in de scholen en een meerjarenplanning moeten hebben wegens hun onderhoudsplicht. Ook moet het IHP volgens het wetsontwerp zicht bieden op welke termijn gebouwen renovatie of nieuwbouw moeten krijgen.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?**P4 5.3.1 Integraal huisvestingsplan maken**

Om goed voorbereid te zijn op de lange termijn stellen we vanaf 2023 een integraal huisvestingsplan op. Dit plan richt zich primair op de kwantiteit: is er nu en op termijn voldoende huisvesting voor scholen inclusief gymnastiekonderwijs? We betrekken hier in elk geval de kinderopvang bij en kijken ook naar ontwikkelingen met (extra) woningbouw. Daarnaast schenken we aandacht aan verduurzaming en aan inclusie van kinderen met een beperking (zie punt Lokale Inclusie Agenda). Ook kan bijvoorbeeld de vraag aan de orde komen of de huidige normvergoedingen wel afdoende zijn voor kwalitatief goede gebouwen. De tijdsplanning voor het IHP is als volgt:

- 2023: plan van aanpak en afbakening van wat een IHP in Wormerland moet omvatten;
- 2024: zoeken naar een adviesbureau en daadwerkelijk maken van een IHP;
- 2025: besluitvorming/vaststelling door de gemeenteraad in 2025.

P4 5.3.2 Noodlokalen plaatsen Wormer Wieken/Eigen Wijs

De leerlingenprognoses geven aan dat zowel de Wormer Wieken als Eigen Wijs uit het huidige gebouw groeien. Vooruitlopend op de permanente oplossing die het IHP zal bieden plaatsen we in 2024 noodlokalen als tijdelijke oplossing.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2022	Begroting 2023 incl. wijz.	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten						
090 Onderwijshuisvesting	393.335	435.882	476.664	476.664	476.665	476.666
091 Bewegingsonderwijs	65.305	68.153	71.015	71.015	71.015	71.015
092 Leerlingenvervoer	339.323	449.413	462.715	462.715	462.715	462.715
093 Overige lokale onderwijstaken	597.266	591.915	377.824	377.824	376.444	412.729
100 Multifunctionele accommodaties	391.280	593.632	425.252	425.027	424.803	424.579
102 Peuterspeelzalen	65.119	62.117	63.710	63.710	63.711	63.711
103 Openbare bibliotheek	262.249	309.982	319.388	319.388	319.388	319.388
104 Club- en buurthuiswerk	449.042	494.085	435.251	435.251	436.631	473.776
105 Muziekonderwijs	71.199	72.991	75.327	75.327	75.327	75.327
107 Kunst en Cultuur	227.264	288.823	227.614	227.761	227.761	227.761
110 Sportstimulering	68.292	55.928	57.718	57.718	57.718	57.718
111 Sportterreinen	192.032	233.006	242.470	242.470	242.470	242.470
112 Sportzalen	94.595	98.217	98.979	98.979	98.980	98.979
113 Sporthal	150.528	186.710	192.538	192.538	192.538	192.538
114 Zwembad	309.942	289.593	298.859	298.859	298.859	298.859
115 Burgerparticipatie	20.687	66.204	39.942	39.942	39.942	39.942
163 Volksgezondheid	765.300	861.010	0	0	0	0
180 Jongerenbeleid	77.757	102.050	109.462	109.462	109.462	109.462
190 Kinderopvang	27.738	48.978	57.731	57.731	57.731	57.731
Totaal Lasten	4.568.252	5.308.689	4.032.459	4.032.381	4.032.160	4.105.366
Baten						
090 Onderwijshuisvesting	26.361	0	0	0	0	0
092 Leerlingenvervoer	1.733	3.101	3.200	3.200	3.200	3.200
093 Overige lokale onderwijstaken	445.165	428.876	241.873	241.873	241.873	241.873
100 Multifunctionele accommodaties	391.594	574.638	440.207	440.207	440.207	440.207
103 Openbare bibliotheek	0	16.046	16.046	16.046	16.046	16.046
110 Sportstimulering	18.858	0	0	0	0	0
111 Sportterreinen	48.262	49.404	51.350	51.350	51.350	51.350
112 Sportzalen	11.937	8.736	9.015	9.015	9.015	9.015
113 Sporthal	60.564	61.896	63.877	63.877	63.877	63.877
114 Zwembad	73.686	75.307	77.717	77.717	77.717	77.717
163 Volksgezondheid	16.945	10.000	0	0	0	0
190 Kinderopvang	0	518	535	535	535	535
Totaal Baten	1.095.106	1.228.522	903.820	903.820	903.820	903.820
Resultaat baten minus lasten	-3.473.146	-4.080.167	-3.128.639	-3.128.561	-3.128.340	-3.201.546

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2023.

Product	Verschil	Toelichting
090 Onderwijshuisvesting	lasten €40.782 (nadeel)	Het College is voornemens om een Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijshuisvesting op te laten stellen in 2023 en 2024. Dit is ook in het Collegeprogramma opgenomen. Vooruitlopend op permanente bouw voor de school De Eigen Wijs, rekenen we er vooralsnog op dat in de jaren 2024 t/m 2027 budget nodig zal zijn voor 2 noodlokalen voor deze school. Dit zal naar verwachting €65.000 per jaar gaan kosten.
093 Overige lokale onderwijstaken	lasten €214.091 (voordeel) baten €187.003 (nadeel)	De lasten en de baten 2024 zijn beiden lager dan begroot in 2023, doordat het nu bekende budget voor Onderwijsachterstanden in 2024 €143.000 lager is dan in 2023. Ook was er in 2023 een rijksvergoeding voor Nationaal Programma Onderwijs (de NPO-gelden), om nadelige Corona-effecten in het onderwijs tegen te gaan. Deze gelden zijn in 2024 niet meer van toepassing. Tenslotte is het budget voor combinatiefuncties verlaagd door een uitname in de Algemene Uitkering hiervoor. Dit budget wordt weer aangevuld vanuit de GALA-gelden, maar dat wordt pas in een wat later stadium (budgettair neutraal) verwerkt. De hierboven genoemde eerste twee verschillen zijn ook bij de baten te zien: Voor onderwijsachterstand ontvangen we in 2024 €143.000 minder, en de in 2023 ontvangen NPO-gelden (ad €44.400) zijn in 2024 niet meer van kracht.
100 Multifunctionele accommodaties	lasten €168.380 (voordeel) baten €134.431 (nadeel)	In 2023 is de zowel de schadelast als het verhaal van de kosten in verband met de dakconstructie van de MFA Neck, budgettair neutraal opgenomen als incidentele bate en last in 2023. Daardoor zijn zowel de lasten als de baten in 2023 hoger dan in 2024.
104 Club- en buurthuiswerk	lasten €58.834 (voordeel)	De lasten op dit product betreft de subsidie aan SCWO. Enerzijds is deze in 2023 hoger door een incidentele bijraming in het Voorjaarsbericht 2023 van €35.000 in verband met een stijging van energiekosten (voor 2024 houden we hiervoor vinger aan de pols). Daarnaast ontvangen we in 2024 geen geld meer via de Algemene Uitkering voor combinatiefuncties (wordt uitgevoerd door SCWO). Dit budget is daarom even tijdelijk verlaagd (€38.000). Maar we gaan deze gelden nu via de zgn. GALA-gelden ontvangen (een specifieke uitkering), welke later nog wordt verwerkt. Dit budget wordt dan dus weer aangevuld. Daar tegenover zijn de lasten voor 2024 zo'n €15.000 hoger door de reguliere inflatie.
107 Kunst en cultuur	lasten €61.209 (voordeel)	Het budget voor kunst in de openbare ruimte is in 2024 lager dan 2023 omdat er in 2023 een incidenteel budget van €46.000 beschikbaar is. Dit eenmalige budget is deels ontstaan doordat er een eenmalig budget van €15.000 beschikbaar is gesteld in de Kadernota 2023 t.b.v. groot achterstallig onderhoud. De overige €31.000 van dit eenmalige budget is het saldo van nog niet bestede onderhoudsgelden van de afgelopen jaren als gevolg van het amendement 'Beeldende kunst' (nov 2019). In dit amendement is aangenomen dat niet bestede onderhoudsgelden gereserveerd blijven en niet zullen vrijvallen in het rekeningresultaat. We zullen de raad voorstellen hier een aparte reserve 'Onderhoud kunst' voor in te stellen zodat deze reservering beter zichtbaar wordt. Het overige verschil wordt grotendeels veroorzaakt door een lagere doorbelasting van de werkorganisatie naar het product 'Kunst en cultuur'. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
115 Burgerparticipatie	lasten €26.262 (voordeel)	Het verschil in begroot budget 2024 versus 2023 heeft als oorzaak een incidenteel budget van €25.000 dat beschikbaar gesteld is in 2023 voor het opstellen van een participatieprotocol.
163 Volksgezondheid	lasten €25.406 (nadeel)	Vanaf het begrotingsjaar 2024 maakt het product Volksgezondheid deel uit van programma 3. Daar staan nu dus de baten en lasten hiervan. Tot en met 2023 wordt dit product nog verantwoord op programma 4. Los hiervan vloeien de inhoudelijke verschillen tussen de lasten 2023 en 2024 voort uit de begroting 2024 van de GGD. De bijdrage aan de GGD 2024 is zo'n €77.600 hoger dan voor 2023. Ten eerste door het toepassen van inflatie in hun begroting en daarnaast door extra hogere salarislasten als gevolg van de CAO-verhoging 2023 (dat nog niet in hun begroting 2023 zit). Daar tegenover is er een lagere doorbelasting van de werkorganisatie, waarover in de inleiding een algemene toelichting is gegeven.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Bestemmingsreserve Blijversleningen	150.631	150.631	150.631	150.631	150.631	150.631
Totaal reserves	150.631	150.631	150.631	150.631	150.631	150.631

5-okt-2023

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2024

Reserve Blijversleningen

Er is door de Raad een maximaal bedrag van €150.000 beschikbaar gesteld voor Blijversleningen. De hoogte van de reserve blijft op het niveau van de beschikbaar gestelde gelden, ongeacht de werkelijk verstrekte leningen (de werkelijk verstrekte leningen komen bij de Overige vorderingen op de balans te staan). Per eind 2022 staan er geen leningen meer uit.

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Voorziening meerjaren onderhoudsplannen (MOPs)	1.509.063	1.537.838	1.568.955	1.600.072	1.631.189	1.662.306
Voorziening vervanging gymnastiekinrichting	32.888	35.998	39.108	42.218	45.328	48.438
Totaal voorzieningen	1.541.952	1.573.837	1.608.064	1.642.291	1.676.518	1.710.745

5-okt-2023

Toelichting voorzieningen

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2024 en eind 2023

Voorziening meerjaren onderhoudsplannen (MOPs)

De jaarlijkse toevoeging bedraagt €337.000. We verwachten op basis van MOPs dat er in 2024 voor €306.000 aan onderhoud wordt uitgegeven.

Voorziening vervanging gymnastiekinrichting

De jaarlijkse toevoeging bedraagt €12.500 en de verwachte uitgaven in 2024 bedragen €9.400. Er moet een nieuwe meerjarenplanning worden opgesteld, waarna deze bedragen geactualiseerd zullen worden.

Programma 5 - Leefomgeving

Waar gaat dit programma over?

In dit programma worden de doelen en acties en uitgaven en inkomsten geraamd van de activiteiten die Wormerland ontplooit voor het woon-, werk- en leefklimaat binnen onze gemeente. Bij het beheer van de openbare ruimte gaat het zowel om het planmatige beheer als om het ad hoc (dagelijkse) onderhoud. In programma 5 valt qua begroting ook de afdeling Openbare Orde & Veiligheid.

Wat willen we bereiken?

Wormerland is een groene gemeente met dorpen in een open landschap tussen de Zaan en Purmerend. Onze gemeente heeft een aantrekkelijk leefklimaat met een schone en veilige leefomgeving. We willen de gemeente duurzaam onderhouden, en waar nodig verder ontwikkelen en voor de toekomst behouden.

Onze ambitie is een gezonde, veilige en goed onderhouden leefomgeving voor onze inwoners, de bedrijven en verenigingen en een goede bereikbaarheid voor onze bezoekers. In de gemeente Wormerland zorgen we ervoor dat onze openbare ruimte schoon, heel en veilig is.

We hebben een voldoende onderhouden woon- en werkomgeving, die voldoet aan de behoeften van inwoners, bedrijven en verenigingen. Wat we doen (en niet doen) moet ertoe leiden dat onze inwoners de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte met een voldoende waarderen.

Doelenboom

Programma 5: Doelenboom

Thema	Doel	Acties 2024
P5 1. Wij hebben een veilige leefomgeving	P5 1.1 Overlast verminderen	1.1.1 - Overlast verminderen veroorzaakt door (criminele) jongeren en personen met onbegrepen gedrag en algemene jeugdoverlast 1.1.2 - Versterken en verbeteringen boa- en toezichhoudende organisatie 1.1.3 - Pilot buurtouders project starten 1.1.4 - Intervenieren bij zeer ernstige woonoverlast 1.1.5 - Vaaroverlast verminderen 1.1.6 - Hondenbijtprotocol
	P5 1.2 Actualiseren regelgeving om de openbare orde te handhaven	1.2.1 - De Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) actualiseren
	P5 1.3 Ondermijnende criminaliteit tegengaan	1.3.1 - Ondermijnende criminaliteit herkennen en bestrijden 1.3.2 - Versterken van integriteit 1.3.3 - Drugshandel en hennepcultuur bestrijden 1.3.4 - Ondersteunen Keurmerk Veilig Ondernemen 1.3.5 - Bibob beleid actualiseren
	P5 1.4 Cybercrime verminderen	1.4.1 - Bewustwording cybercrime vergroten 1.4.2 - Woninginbraken en babbeltuics terugdringen
	P5 1.5 Crisisbeheersing	1.5.1 - Een gemeentelijk crisisplan wordt opgesteld 1.5.2 - Nieuwe bluspomp Burgerhulpverleningspost Oostknollendam
	P5 1.6 Bereikbaarheid verbeteren	1.6.1 - Opstellen GVVP voor Wormerland
P5 2. Groen, klimaat en duurzaamheid	P5 2.1 Leefomgeving klimaatbestendig maken	2.1.1 - Zorgdragen voor klimaat adaptieve (bouw)projecten 2.1.2 - Onderzoeken mogelijkheden warmtetransitie
P5 3. Afval	P5 3.1 Van afval naar grondstof	3.1.1 - De hoeveelheid huishoudelijk restafval verder reduceren 3.1.2 - Uitbreiding personeel afvalbeleid van 0,7 naar 1,7 fte
P5 4. Beheer gebouwen en begraaftplaats	P5 4.1 Beheer gebouwen verbeteren	4.1.1 - Aanschaf softwareprogramma tbv onderhoud gebouwen
	P5 4.2 Beheer begraaftplaats verbeteren	4.2.1 - Uitbreiding softwareprogramma tbv begraaftplaats (geen budget)
	P5 4.3 Beheer groen verbeteren	4.3.1 - Aanschaf softwareprogramma tbv onderhoud groen (geen budget)
	P5 4.4 Ontwikkelen speeltuin	4.4.1 - Opstellen van speeltuinenbeleid

P5 1. Wij hebben een veilige leefomgeving

De hoeveelheid verkeer op de wegen neemt toe. Bereikbaarheid is belangrijk voor iedere inwoner, ondernemer en bezoeker van Wormerland. Bovendien zijn er veel bouwprojecten die de verkeersdruk op de wegen verhogen. Het is van belang onderzoek te doen naar een aantal specifieke locaties zoals benoemd in het coalitieakkoord. Deelvervoer en elektrificatie zijn onderwerpen die steeds meer deel uitmaken van onze samenleving. Hiernaast is het de vraag of de gedachte dat iedereen in de openbare ruimte plaats heeft voor zijn voertuig, nog houdbaar is in de deze tijd. Deze onderdelen moeten worden verwerkt in een te ontwikkelen Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan, inclusief de evaluatie van de fietsstraten.

De focus voor onze openbare ruimte ligt bij een goede leefbaarheid. Het is noodzakelijk dat we in een schone, duurzame, veilige leefomgeving wonen, werken en recreëren. Dit bereiken we o.a. door een focus op de openbare orde en veiligheid.

Om de openbare ruimte als een veilige leefomgeving te behouden, zoeken wij de samenwerking met onze inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners. We zetten in op het voorkomen van overlast en onveilige situaties en op het tegen gaan van ondermijnende activiteiten. Tevens wordt de samenwerking gecontinueerd tussen veiligheid en zorg om casuïstiek adequaat op te pakken en beleidsplannen op elkaar af te stemmen.

Met de inzet van boa's en toezichthouders is de wens om het huidige beleid dat gebaseerd is op reageren op meldingen om te buigen naar een proactief beleid waar verbinding nog meer centraal staat. Zo gaan preventie en handhaving meer hand in hand gaan.

Doel

P5 1.1 Overlast aanpakken

Om overlast en het aantal handhavingstaken terug te dringen, zetten we in op meer boa- en toezichthoudende capaciteit. Het huidige beleid wordt omgezet naar een proactief beleid waar verbinding nog meer centraal staat. Op deze manier gaan preventie en handhaving meer hand in hand.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 1.1.1 Overlast verminderen veroorzaakt door (criminele) jongeren en personen met onbegrepen gedrag en algemene jeugdoverlast

De aandacht blijft onverminderd gericht op de ketensamenwerking, waarbij diverse partijen met elkaar werken in lopende casuïstiek. Om tot een sluitende aanpak te komen is samenwerking essentieel om te beoordelen wie de beste kaarten in handen heeft om de juiste interventie op het juiste moment uit te voeren.

Het beoogde resultaat is het borgen van een sluitende keten met alle betrokken hulpverleners gericht op voorkomen van criminalisering en personen met onbegrepen gedrag (zie ook programma 3).

Hierbij richten we ons op de preventie van jeugdoverlast en -criminaliteit. Naast de aanpak gericht op lopende casuïstiek zetten we in op een methodische aanpak met alle partijen om zo vroeg mogelijk te interveniëren om overlast door personen met verward gedrag en criminaliteit te voorkomen of te doen stoppen. Deze aanpak zorgt voor minder inzet van zware middelen (bijvoorbeeld gebiedsverbod).

Met het oog op algemene jeugdoverlast zal het Sociaal Domein ondersteund worden om te onderzoeken of er een jeugdplek op een gemeentelijk eilandje georganiseerd kan worden.

P5 1.1.2 Versterken en verbeteringen boa- en toezichthoudende organisatie

Al enige jaren heeft Wormerland 1,4 FTE aan boa- en toezichhoudende capaciteit. Een verder oriëntatie op de BOA-organisatie is wenselijk om het van oudsher reactieve beleid om te buigen naar een proactief beleid. Hier gaan preventief handelen en repressief optreden meer hand in hand. De wens is om de handhavende en toezichhoudende organisatie (Boa-organisatie) te versterken en te verbeteren. Op dit moment zijn de financiën nog niet beschikbaar.

Met de toekomstige financiën worden de volgende activiteiten ondernomen:

- uitbreiden Boa-capaciteit w.o. een senior boa voor directe aansturing op straat;
- meer inzet avonduren (is een hogere toeslag);
- aanschaf boa dienstdiensten;
- aanschaf digitaal handhavingssysteem.

P5 1.1.3 Pilot buurtouders project starten

Er is een trend waarneembaar van jeugdgroepjes in wijken die op specifieke plekken voor overlast zorgen. Vanuit de gemeenschap is een vraag ontstaan om een buurtouderproject op te zetten. De gemeente wil dit burgerinitiatief ondersteunen en inwoners meer verantwoordelijkheid geven in het publieke domein. De intentie is om een pilot te starten met een paar buurtouders en overige instanties. Het doel is om de overlast terug te dringen, meer verantwoordelijkheid te geven aan burgers in het publieke domein en de jongeren op een laagdrempelige wijze een steun en toeverlaat te bieden in de wijk. De gemeente zal zich faciliterend opstellen en samen met de aanvrager komen met een plan van aanpak en implementatie van de pilot.

P5 1.1.4 Intervenieren bij zeer ernstige woonoverlast

Inzet op ernstige woonproblematiek is een vast onderdeel van het curriculum. De aanpak is integraal van aard en specifiek vanuit de gemeente daar waar nodig. Ook hier wordt gekeken welke organisatie de beste kaarten in handen heeft om te intervenieren. BeterBuren blijft als vaste partner de eerste interventie om een burenruzie in de kiem te smoren. Bij extreme woonoverlast kan de APV worden ingezet om te intervenieren. Het aspect openbare orde en veiligheid speelt hierbij een centrale rol. Er wordt gewerkt aan een bewustwordingssessie voor ambtenaren en collega's van andere organisaties om meer aan de voorkant van de problematiek te komen. De intentie is om voordat verwachte overlast aan de orde is, al interventies te bedenken om overlast te voorkomen. Denk hierbij aan inwoners die vanuit een overlastsituatie een 2e kans wooncontract krijgen in een andere woning.

P5 1.1.5 Vaaroverlast verminderen

Vaaroverlast blijft een focus van de gemeente. Er vindt een oriëntatie plaats op de verschillende handelingsperspectieven voor roekeloos vaargedrag. De lopende pilot van het OM inzake vaaroverlast wordt gemonitord. Nieuwe mogelijkheden tot handhavend optreden worden beoordeeld op toepasbaarheid in de gemeente.

P5 1.1.6 Hondenbijprotocol

Zo nu en dan ontstaat er een situatie met een dreigende hond. De APV is hierop van toepassing, echter in het kader van proportionaliteit is de intentie om samen met de gemeente Zaanstad en Oostzaan een hondenbijprotocol te ontwikkelen.

Doel

P5 1.2 Actualiseren regelgeving om de openbare orde te handhaven

Het is belangrijk dat het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke regelgeving voor openbare orde en veiligheid actueel zijn. Dit stelt de gemeente en politie in staat om onder andere drugsoverlast en woonoverlast adequaat te bestrijden.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 1.2.1 De Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) actualiseren

Aangezien zowel maatschappelijke omstandigheden als wet- en regelgeving veranderen bekijken we jaarlijks of de APV geactualiseerd moet worden.

Doel

P5 1.3 Ondermijnende criminaliteit tegengaan

Criminelen schuwen het niet om legale partijen te beïnvloeden of te onderdrukken. Het effect is dat de bovenwereld en onderwereld met elkaar verweven raken. Ondermijning bedreigt onze samenleving en rechtsstaat. College en raad spannen zich in om ondermijning te herkennen en te bestrijden. Activiteiten en maatregelen in de leefomgeving, waaronder het handhavingsbeleid, worden beschreven in programma 5 Leefomgeving. Hier leest u wat het bestuur van de gemeente Wormerland doet om zichzelf en de ambtelijke organisatie toe te rusten om ondermijning te herkennen en te bestrijden.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 1.3.1 Ondermijnende criminaliteit herkennen en bestrijden

Het thema ondermijning kent inmiddels een vaste plek in onze organisatie. Naast een gerichte aanpak in lopende casuïstiek wordt ingezet op het continueren van de samenwerking met interne en externe partners en wordt gewerkt aan bewustwording rond ondermijning. Dit wordt thematisch aangepakt bijvoorbeeld bij bedrijventerreinen, schuren, vastgoed enz. Ook actualiseren we het BIBOB-beleid.

P5 1.3.2 Versterken van integriteit

De aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan ondermijning worden stap voor stap geborgd in de organisatie.

P5 1.3.3 Drugshandel en hennepsteelt bestrijden

Het Damoclesbeleid maakt het mogelijk om lokalen en woningen te sluiten, wanneer er een handelshoeveelheid verdovende middelen wordt aangetroffen. Het doel van een sluiting is onder andere om overtredingen van de Opiumwet te beëindigen en beëindigd te houden en de bekendheid van een pand als drugspand te doorbreken. De uitvoering van het Damoclesbeleid gebeurt in nauwe samenwerking met veiligheidspartners en waar nodig sociale partners. Daarnaast werken we samen binnen de regio om het zogeheten waterbed-effect tegen te gaan.

P5 1.3.4 Ondersteunen Keurmerk Veilig Ondernemen

We ondersteunen en faciliteren het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO), waarbij naast fysieke veiligheid ook een stap wordt gezet naar bewustwording en herkennen van signalen op ondernemende activiteiten.

P5 1.3.5 Bibob beleid actualiseren

Naast het bestaande Bibob beleid, bestaat de mogelijkheid om de Wet Bibob breder in te zetten. Er wordt bekeken op welke terreinen het wenselijk is om de Wet Bibob ook op toe te passen. Aan de hand van de resultaten zal het Bibob beleid geactualiseerd worden.

Doel

P5 1.4 Cybercrime verminderen

Onder cybercrime vallen delicten die zich richten op ITC (Informatie- en Communicatie Technologie). Bij dit type criminaliteit wordt dus een ICT-systeem gebruikt als middel om het delict te plegen. Naast cybercrime gericht op grote bedrijven komt dit thema steeds dichterbij de burger te staan. Immers, ICT is niet meer weg te denken uit onze dagelijkse realiteit. Dit onderwerp zal naast aandacht van de politie, ook meer aandacht van de gemeente vragen.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 1.4.1 Bewustwording cybercrime vergroten

Cybercriminaliteit is een thema dat niet meer weg te denken is in onze maatschappij. In samenwerking met onze partners werken we gericht aan bewustwordingsactiviteiten. Denk hierbij aan voorlichting op scholen, het slachtoffer spreekt, etc.

P5 1.4.2 Woninginbraken en babbeltrucs terugdringen

Als vast onderdeel van de werkzaamheden blijven we bewustwording stimuleren gericht op het voorkomen van woninginbraken en babbeltrucs. Deze preventiemaatregelen worden ook meegenomen bij het maken van prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties (zie ook programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling). Ook faciliteren we het gebruik van WhatsApp buurtpreventiegroepen.

Doel

P5 1.5 Crisisbeheersing

Crisisbeheersing kent van oudsher een plek binnen de gemeente. Dit doen we samen met onze veiligheidspartners.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 1.5.1 Een gemeentelijk crisisplan wordt opgesteld

Naast de bestaande taken, zoals het verder ontwikkelen van bevolkingszorg en inzet op een (nieuw) adequaat regionaal en gemeentelijk dekingsplan brandweezorg wordt ook steviger ingezet op het trainen van sleutelfunctionarissen in de gemeente die een rol in de crisisbeheersing hebben. Een gemeentelijk crisisplan wordt hiervoor opgesteld.

P5 1.5.2 Nieuwe bluspomp Burgerhulpverleningspost Oostknollendam

De samenwerking met de Burgerhulpverleningsposten blijft onverminderd van kracht. De implementatie van de aanbevelingen uit het evaluatierapport zijn geborgd. De aanschaf van een nieuwe bluspomp treft u aan in het financiële overzicht.

Doel

P5 1.6 Bereikbaarheid verbeteren

Door onderzoek te doen naar mobiliteit kan er aansluitend worden gewerkt aan de uitvoering om zo de bereikbaarheid van Wormerland te verbeteren.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 1.6.1 Opstellen GVVP voor Wormerland

Opstellen van een GVVP (2024+2025) waarin een aantal verkeersknelpunten binnen Wormerland worden onderzocht.

- Onderzoek en aantal specifieke locaties zoals benoemd in coalitieakkoord:
- Evaluatie fietsstraten
- Verkeerssituatie Vomar Wormer
- Deelvervoer

P5 2. Groen, klimaat en duurzaamheid

Wormerland is een groene gemeente met dorpen in een open landschap. We streven naar een goede biodiversiteit met afwisselende beplanting en begroeiing. Het uitgangspunt is: zorgdragen voor een leefomgeving die ook op de lange termijn bruikbaar blijft.

Doel

P5 2.1 Leefomgeving klimaatbestendig maken

Hittestress, stortbuien, kort en hevig of juist langdurig, zijn het nieuwe normaal. Bij het uitvoeren van planmatig onderhoud is klimaatadaptief inrichten van onze leefomgeving van belang. Hierbij willen we hittestress tegengaan en grondwater opnemen en infiltreren in de ondergrond. Er is reeds een begin gemaakt in huidige projecten waarbij nieuwe ontwikkelingen en innovaties worden meegenomen.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 2.1.1 Zorgdragen voor klimaat adaptieve (bouw)projecten

In integrale (bouw)projecten zorgdragen voor een klimaatbestendige omgeving waarin per project wordt gekeken naar de mogelijkheden die toepasbaar zijn voor die omgeving.

P5 2.1.2 Onderzoeken mogelijkheden warmtetransitie

We streven naar één wijkuitvoeringsplannen per jaar: van het gas af (streven is 1 wijk per jaar). In 2024 ligt er een uitvoeringsplan voor een nader te bepalen woonwijk.

P5 3. Afval

Wormerland streeft er naar de VANG-doelstelling (landelijk programma Van Afval Naar Grondstof) te bereiken. We willen in 2024 onder de 100 kilo restafval per persoon per jaar komen, alsook een scheidingspercentage van minimaal 75% bereiken. Door een goede samenwerking met HVC (de Huisvuilcentrale) hoopt de gemeente deze doelstellingen te kunnen bereiken. In ons restafval zitten nog grondstoffen die steeds schaarser worden terwijl ze ook opnieuw gebruikt zouden kunnen worden. Daarnaast komt er bij het verbranden CO₂ vrij wat slecht is voor het milieu en zullen de kosten voor het verbranden van restafval elk jaar hoger worden.

Doel

P5 3.1 Van afval naar grondstof

In 2022 is een belangrijke stap gezet door het introduceren van het recycle-tarief. Hierdoor is de hoeveelheid restafval al gereduceerd van 188 naar 122 kilo restafval per persoon per jaar. Er zullen nog een aantal acties nodig zijn om dit aantal nog verder naar beneden te brengen.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 3.1.1 De hoeveelheid huishoudelijk restafval verder reduceren

Om de hoeveelheid restafval nog verder naar beneden te brengen, zal vooral ingezet worden op goede communicatie. De zogenoemde 'veelaanbieders' worden aangeschreven en afvalcoaches zullen zoveel mogelijk mensen benaderen om hun te helpen hun afval zo goed mogelijk te scheiden. Daarnaast zal er gekeken worden hoe ouderen beter geïnformeerd kunnen worden. Ook zullen locaties waar meer bijplaatsingen zijn extra aandacht krijgen. In 2023 is er als proef op 3 locaties nabij hoogbouw een container geplaatst met een kleinere inworp opening, waar mensen een kleinere zak tegen gereduceerd tarief kunnen inwerpen. Mogelijk zullen er in 2024 meer van dit soort containers bijkomen.

P5 3.1.2 Uitbreiding personeel afvalbeleid van 0,7 naar 1,7 fte

De wettelijke eisen veranderen voortdurend, waar de gemeente telkens op moet anticiperen. Ook zijn diverse acties nodig om de VANG-doelstelling te kunnen bereiken en hebben bewoners meer begeleiding nodig dan voorheen. Daarnaast blijft de wijze van afvalinzameling voor de gemeenten Oostzaan en Wormerland verschillend (aanbesteding cq inbesteding). Deze 2e afvalmedewerker is nog niet verwerkt in de bijdrage aan OVER-gemeenten (Kadernota 2024 gewenst). De budgetaanvraag is onderdeel van 1e begrotingswijziging welke tegelijkertijd met de begroting aan de raad wordt aangeboden.

P5 4. Beheer gebouwen en begraafplaats

We willen gebouwen, begraafplaats en groen duurzaam, overzichtelijk en kosteneffectief beheren waardoor er effectiever en efficiënter kan worden gewerkt.

Doel

P5 4.1 Beheer gebouwen verbeteren

We willen het beheer van de gebouwen duurzaam, overzichtelijk en overdraagbaar beheren. De (continuïteit van) dienstverlening aan de gebruikers is hiertoe een belangrijke drijfveer.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 4.1.1 Aanschaf softwareprogramma t.b.v. onderhoud gebouwen

Doordat er nog geen digitalisering heeft plaats gevonden bij gebouwenbeheer moet er een grote slag worden gemaakt. Overzicht en overdraagbaarheid spelen hierbij een grote rol, wij de MJOP kan worden toegevoegd aan de software.

Doel

P5 4.2 Beheer begraafplaats verbeteren

We willen het beheer van de begraafplaats overzichtelijk en overdraagbaar beheren. De (continuïteit van) dienstverlening aan de rechthebbenden is hiertoe een belangrijke drijfveer.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 4.2.1 Uitbreiding softwareprogramma tbv begraafplaats (geen budget)

Het huidige softwareprogramma uitbreiden met een geografische kaart die gekoppeld is aan de grafeigenaar waardoor medewerkers een goed visueel overzicht krijgen van de begraafplaats, zowel op kantoor als op locatie.

Doel

P5 4.3 Beheer groen verbeteren

We willen het beheer van de groen duurzaam, overzichtelijk en kosteneffectief beheren en onderhouden.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 4.3.1 Aanschaf softwareprogramma tbv onderhoud groen (geen budget)

We willen de uitvoering van onderhoud aan groen, welke de aannemer uitvoert, monitoren en begeleiden middels een softwareprogramma. Hiermee is er een eenduidige manier van communiceren met elkaar op digitale locatie.

Doel

P5 4.4 Ontwikkelen speeltuin

We ontwikkelen beleid waarbij wordt gekeken naar de speelbehoefte per wijk aan de hand van de zich ontwikkelende leeftijdsopbouw.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P5 4.4.1 Opstellen van speeltuinenbeleid

Opstellen van speeltuinenbeleid waarbij de speeltuinen worden meegenomen in het planmatig groot onderhoud

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2022	Begroting 2023 incl. wijz.	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten						
041 Integraal Veiligheidsbeleid	372.853	391.366	399.105	399.105	399.105	399.105
042 Rampenbestrijding	1.364.228	1.414.856	1.576.647	1.576.647	1.576.647	1.576.647
049 Burgerhulpverleningsposten	21.183	17.957	18.467	18.467	18.467	18.467
055 Gebouwenbeheer brandweer	104.383	101.849	105.386	105.385	105.385	105.385
060 Wegen	1.296.236	1.465.184	1.634.273	1.822.127	1.792.465	1.792.467
061 Bruggen en kunstwerken	439.250	522.138	1.055.625	1.050.541	1.046.863	1.041.776
062 Pontveren	107.266	106.650	103.894	103.894	103.894	103.894
063 Openbare verlichting	151.073	231.886	256.558	256.558	256.558	256.558
070 Waterpartijen en -gangen	15.953	100.562	104.417	104.417	104.417	104.417
071 Kaden en oevers	166.034	187.701	184.844	191.732	191.732	191.732
101 Speelplaatsen	181.690	166.947	200.266	215.746	200.265	200.266
120 Openbaar groen	659.309	728.287	722.369	747.706	747.706	747.705
125 Openbare ruimte algemeen	190.701	254.212	209.864	198.124	196.658	196.658
200 Afval	2.840.774	2.839.633	3.026.269	3.026.269	3.026.269	3.026.269
210 Rioolbeheer	1.953.061	2.015.868	2.139.344	2.139.344	2.139.344	2.139.344
220 Milieu	467.452	503.794	720.407	716.819	717.167	711.354
225 Klimaatbeleid	57.010	547.423	0	0	0	0
230 Begraafplaatsen	112.418	453.135	584.481	584.481	584.481	584.481
231 Begraven	25.947	10.804	11.150	11.150	11.150	11.150
278 Beheer panden en gronden	534.945	574.649	549.221	489.576	490.040	490.738
Totaal Lasten	11.061.767	12.634.901	13.602.587	13.758.088	13.708.613	13.698.413
Baten						
060 Wegen	55.225	45.137	46.581	46.581	46.581	46.581
062 Pontveren	29.211	39.045	40.294	40.294	40.294	40.294
120 Openbaar groen	0	0	0	0	0	0
125 Openbare ruimte algemeen	4.723	0	0	0	0	0
200 Afval	2.614.748	2.839.633	3.026.269	3.026.269	3.026.269	3.026.269
210 Rioolbeheer	1.953.061	2.015.868	2.139.344	2.139.344	2.139.344	2.139.344
220 Milieu	0	0	9.896	8.449	8.797	2.984
225 Klimaatbeleid	51.484	337.622	0	0	0	0
230 Begraafplaatsen	92.092	75.103	77.506	77.506	77.506	77.506
231 Begraven	94.498	95.944	99.015	99.015	99.015	99.015
278 Beheer panden en gronden	865.630	1.790.669	711.502	711.502	711.502	711.502
Totaal Baten	5.760.671	7.239.021	6.150.407	6.148.960	6.149.308	6.143.495
Resultaat baten minus lasten	-5.301.097	-5.395.880	-7.452.180	-7.609.128	-7.559.305	-7.554.918

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2023.

Product	Verschil	Toelichting
---------	----------	-------------

042 Rampenbestrijding	lasten €161.791 (nadeel)	De bijdrage aan de Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland is geïndexeerd met 7,5%. Daarnaast zijn er beleidsmatige ontwikkelingen welke zijn vastgesteld.
060 Wegen	lasten €169.089 (nadeel)	Vanaf 2024 is er een stijging in kapitaallasten te zien van geplande investeringen in 2023. Daarnaast staat is er in 2024 geld gereserveerd voor het maken van een nieuw Wegenbeheerplan. De lasten voor 2024 zijn ook hoger dan in de begroting 2023 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
061 Bruggen en kunstwerken	lasten €533.487 (nadeel)	De lasten stijgen omdat volgens prognose de Zaanbrug in 2023 gereedkomt. Een jaar na gereedkomen van de brug wordt gestart met afschrijven van de Zaanbrug. Deze afschrijvingslasten worden onttrokken uit de daarvoor bestemde reserve Zaanbrug.
101 Speelplaatsen	lasten €33.319 (nadeel)	De lasten voor 2024 zijn hoger dan in de begroting 2023 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
125 Openbare ruimte algemeen	lasten €44.348 (voordeel)	De lasten voor 2024 zijn lager dan in de begroting 2023 door een lagere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.
200 Afval	lasten €186.636 (nadeel) baten €186.636 (voordeel)	De begrote lasten en baten voor 2023 zijn gebaseerd op de conceptbegroting van HVC, de begroting van Cocensus, doorberekening van ambtelijke uren en inkomsten die we ontvangen voor PMD (Plastic Metaal Drinkenkarton). De inkomsten uit afvalstoffenheffing zijn 100% kostendekkend begroot. Afval is in werkelijkheid echter al jaren niet kostendekkend. De stap naar het recycletarief sinds 2022 is een stap in de goede richting (want restafvalverwerking wordt steeds duurder), echter niet voldoende gebleken om kostendekkend te worden. In de begrotingswijziging 1 van 2024 wordt de raad een besluit gevraagd over de gewenste mate van kostendekkendheid van afval. Ten opzichte van de begroting 2023 zijn de lasten gestegen met zo'n €60.000 voor de Fee aan de HVC, €7.000 voor medische compensatie, en zo'n €110.000 voor de doorberekening van de werkorganisatie. Dit komt enerzijds door een hoger uurtarief (+7,5%) maar vooral door een uitbreiding van ambtelijke uren van 0,7 naar 1,7 fte. De hogere baten aan afvalstoffenheffing zijn het uitvloeisel van de 100% kostendekkendheid.
210 Rioolbeheer	lasten €123.476 (nadeel) baten €123.476 (voordeel)	De begrote lasten 2024 zijn hoger door de reguliere inflatie en actualisatie van de kapitaallasten. Ook de begrote baten zijn door inflatie op de rioolrechten hoger dan in 2023. Dit product wordt vereffend via de egalisatievoorziening riolering. In 2024 is begroot dat er €136.208 toegevoegd kan worden aan de voorziening.
220 Milieubeleid algemeen	lasten €78.888 (nadeel)	De gemeente Wormerland heeft voor 3,5 jaar een Duurzaamheidsmanager begroot. Het jaar 2023 is het laatste (halve) jaar van deze kosten. De begrote kosten 2023 zijn €39.000 lager dan in 2022 omdat 2023 een half jaar betreft. Daarnaast worden er €17.000 minder kosten van de werkorganisatie doorberekend aan het product 'Milieubeleid algemeen' dan in de begroting 2022. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst. Tot slot is de bijdrage aan ODIJmond verhoogd vanaf 2023 met €22.000 ten opzichte van 2022. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat met inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet er een aantal bodemtaken verschuiven van de provincies naar de gemeenten. Deze taken zullen door de omgevingsdienst worden uitgevoerd.
225 Klimaatbeleid	lasten €409.698 (voordeel) baten €327.726 (nadeel)	Het verschil in begrote lasten 2024 versus 2023 wordt voornamelijk veroorzaakt door incidentele budgetten in 2023: In 2023 is een incidenteel budget begroot voor wijkuitvoeringsplannen (€50.000) en is er een (budgettair neutrale) regeling begroot voor capaciteit decentrale overheid voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) van €327.000. Deze laatste is zowel aan de lasten als de batenkant oorzaak van het verschil.
230 Begraafplaatsen	lasten € 31.346 (nadeel)	De lasten voor 2024 zijn hoger dan in de begroting 2023 door een hogere doorberekening van de werkorganisatie. Hierover staat in de leeswijzer, als onderdeel van de Inleiding, een algemeen geldende tekst.

278 Beheer panden en gronden	lasten €25.428 (voordeel) baten €1.079.167 (nadeel)	De energielasten zijn in 2023 hoger begroot dan in 2024. De baten waren in 2023 incidenteel hoger dan vanaf 2024 door de raming in 2023 van de verkoopopbrengst van woningen .
------------------------------	--	---

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Bestemmingsreserve Brandweerkazerne Wormer	598.423	571.222	544.021	516.820	489.619	462.418
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	1.192.463	1.020.463	995.463	970.463	945.463	920.463
Bestemmingsreserve Duurzame vervanging openbare verlichting	382.665	352.665	322.665	292.665	262.665	232.665
Bestemmingsreserve Onderhoud vaarwegen	214.636	214.636	214.636	214.636	214.636	214.636
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	30.076	25.076	20.076	15.076	10.076	5.076
Fonds Duurzaamheidsleningen	831.550	831.550	831.550	831.550	831.550	831.550
Reserve Nog uit te voeren werken	728.273	1.654.006	1.654.006	1.654.006	1.654.006	1.654.006
Reserve Zaanbrug	7.270.632	8.470.632	8.131.807	7.792.982	7.454.157	7.115.332
Totaal reserves	11.248.720	13.140.252	12.714.226	12.288.200	11.862.174	11.436.148

5-okt-2023

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2024

Reserve brandweerkazerne Wormer

Aan deze reserve wordt jaarlijks het bedrag aan kapitaallasten van de opstallen van de brandweerkazerne onttrokken van ruim €27.000 per jaar.

Reserve Duurzaamheid

Conform de nota Duurzaamheid wordt er ieder jaar een budget van €25.000 vanuit deze reserve beschikbaar gesteld voor duurzaamheidsinitiatieven.

Reserve Duurzame vervanging openbare verlichting

Ieder jaar wordt er €30.000 vanuit deze reserve beschikbaar gesteld voor het vervangen van openbare verlichting door ledverlichting.

Reserve onderhoud vaarwegen

De jaarlijkse toevoeging bedraagt €90.000. We verwachten in 2024 aan het baggeren van vaarwegen eveneens €90.000 uit te geven.

Reserve speelplaatsen

De jaarlijkse toevoeging bedraagt €60.000. We verwachten in 2024 €65.000 uit te geven aan het onderhoud van speelplaatsen.

Reserve Fonds Duurzaamheidsleningen

Deze reserve is ingesteld voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen. We verwachten voor 2024 geen mutaties in deze reserve. De hoogte van de reserve bepaalt het maximaal beschikbare bedrag waar leningen voor verstrekt kunnen worden. Per 1 januari 2022 was er nog €47.000 beschikbaar voor het verstrekken van duurzaamheidsleningen aan particulieren en €461.600 voor duurzaamheidsleningen aan verenigingen, stichtingen en huurders.

Reserve Nog uit te voeren werken

Deze reserve is ingesteld om beschikbaar gestelde gelden voor projecten die aan het eind van enig boekjaar nog niet zijn afgerond te reserveren voor de afronding in het jaar daarna. Er is op dit moment nog geen zicht op de bedragen die in 2024 hierin zullen muteren.

Reserve Zaanbrug

De verwachting is dat de Zaanbrug eind 2023 gereedkomt, dus dan starten de jaarlijkse afschrijvingslasten in 2024. Deze afschrijvingslasten worden aan deze reserve onttrokken.

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Voorziening Bruggen en kunstwerken	192.676	192.676	192.676	192.676	192.676	192.676
Voorziening Egalisatie afval	0	10.000	20.000	30.000	40.000	50.000
Voorziening Egalisatie riolering	2.467.966	2.390.102	2.526.310	2.637.727	2.676.684	2.697.662
Totaal voorzieningen	2.660.642	2.592.778	2.738.986	2.860.403	2.909.360	2.940.338

5-okt-2023

Toelichting voorzieningen

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2024

Bruggen en kunstwerken

Zowel de jaarlijkse toevoeging aan deze voorziening, als de verwachte uitgaven in 2024, bedragen €181.704.

Egalisatievoorziening Afval

Per eind 2021 is de egalisatievoorziening leeg en ontbreekt de bufferfunctie waar deze voorziening voor bedoeld is. Om toch kostendekkend te zijn moeten de inkomsten aan afvalstoffenheffing door het ontbreken van deze buffer dus minimaal gelijk te zijn aan de verwachte lasten. De benodigde inkomsten uit afvalstoffenheffing zijn 100% kostendekkend begroot met nog een kleine toevoeging aan de voorziening van €10.000. Het afvaltarief is echter al jaren niet kostendekkend. De stap naar het recycletarief sinds 2022 is een stap in de goede richting (want restafval verwerken is duur), echter niet voldoende gebleken om kostendekkend te worden. In de begrotingswijziging 1 van 2024 wordt de raad een besluit gevraagd over de gewenste mate van kostendekkendheid van afval.

Egalisatievoorziening Riolering

Voor het jaar 2024 verwachten we op het product Rioolbeheer een voordelig saldo van €136.208. Dit bedrag wordt toegevoegd aan deze voorziening.

Programma 6 - Bestuur en organisatie

Waar gaat dit programma over?

Binnen het programma Bestuur en organisatie houden we ons bezig met: activiteiten die de gemeente Wormerland ontplooit op de terreinen van de bestuursorganen, communicatie, juridische zaken, kwaliteitszorg, algemene financiële zaken en belastingen.

Wat willen we bereiken?

Wormerland is een gemeente die dicht bij haar inwoners, ondernemers en verenigingen staat, met een krachtig en slagvaardig bestuur. De gemeente is de eerste overheid en deze nabijheid is van groot belang. Wij hebben oog en oor voor de behoeften binnen de gemeente.

Bestuur en organisatie staan midden in de samenleving en zorgen in samenspraak met inwoners, bedrijven en instellingen op verantwoorde, doortastende, duurzame en voortvarende wijze voor een toekomst met goede dienstverlening en voorzieningen die aansluiten op de behoeften in de gemeente. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is een professioneel, krachtig, betrokken en nabij gemeentebestuur en ambtelijke organisatie. Wij stellen ons open op, waarbij de lijnen tussen bestuur en samenleving kort zijn. Burgerparticipatie is belangrijk om maatschappelijke opgaves adequaat aan te pakken.

Zowel de raad, het college en de ambtelijke organisatie spannen zich in voor (regionale) samenwerkingsvormen die eraan bijdragen dat we onze inwoners efficiënt en doelmatig kunnen bedienen. We zijn een betrouwbare partner in diverse samenwerkingsorganisaties, met een eigen inbreng die staat voor wat de gemeente nodig heeft en kan bieden.

We staan voor overzichtelijke en transparante besluitvorming, helder taalgebruik en toegankelijkheid voor diverse doelgroepen. Om bestuurlijk slagvaardig te zijn en te blijven, moeten wij kunnen rekenen op een effectieve en efficiënte ambtelijke organisatie. Daarnaast is een goede afstemming met onze verbonden partijen vereist om onze doelen te bereiken.

Het thema bestuurlijke toekomst blijft actueel binnen onze regio. De gemeenteraad van Wormerland heeft gekozen voor zelfstandigheid binnen de zogenaamde 0 plus variant. D.w.z.: doorgaan met onze ambtelijke samenwerking en zo mogelijk intensiveren/uitbreiden met meer deelnemers. Gezien de huidige dynamiek binnen de regio zullen we de aanvullende punten uit het strategische raadsbesluit (d.d. 7-2-2023) in een later stadium oppakken. Wij volgen de strategische besluitvorming in de omliggende gemeenten nauwgezet en gaan desgewenst in gesprek over mogelijkheden die aansluiten bij het besluit van de gemeenteraad. Ook de landelijke en provinciale ontwikkelingen worden gemonitord, omdat verkiezingen op die bestuursniveaus inhoudelijke randvoorwaarden kunnen opleveren voor de strategische keuzes t.a.v. onze bestuurlijke toekomst.

We voeren verantwoord financieel beleid. Wij anticiperen op veranderingen die plaatsvinden in de financiële verhoudingen met het rijk en maken ons in de diverse belangenorganisaties sterk voor de positie van (kleine) gemeenten. De huidige onzekerheden benadrukken het belang om een evenwichtig risicomanagement te voeren. De omgeving verandert continu en wordt steeds complexer. We zoeken hierbij een gezonde balans tussen risico's afwegen en ondernemend zijn.

**Programma 6:
Doelenboom**

Thema	Doel	Acties 2024
P6 1. Bestuur	P6 1.1 Bestuurlijke toekomst	1.1.1 - Anticiperen en inspelen op ontwikkelingen in de regio en landelijk, vanuit de wil om zelfstandig te blijven door de nul-plusvariant verder te ontwikkelen 1.1.2 - Doorontwikkeling van OVER-gemeenten
	P6 1.2 Wij zijn een volwaardige partner in de regio	1.2.1 - Actief participeren in voor ons relevante samenwerkingsverbanden 1.2.2 - Op orde brengen van de gemeenschappelijke regelingen in het kader van de nieuwe wet GR
	P6 1.3 Burgerparticipatie	1.3.1 - Implementeren van de participatienota
	P6 1.4 Wij zijn in control en transparant in de besluitvorming	1.4.1 - Opleveren van de eerste rechtmatigheidsverantwoording 1.4.2 - Actualiseren van de verordeningen commissie bezwaarschriften 1.4.3 - Implementeren van nieuwe audiovisuele installatie - basis 1.4.4 - Implementeren van nieuwe audiovisuele installatie - aanvullende opties (geen budget)
P6 2. Organisatie	P6 2.1 Wij zijn operationeel en digitaal weerbaar	2.1.1 - Het ontwikkelen van een continuïteitsplan voor de organisatie 2.1.2 - De informatiebeveiliging wordt continu aangepast aan het dreigingsniveau en kennis over informatieveiligheid en privacy wordt geborgd binnen de organisatie 2.1.3 - Verhogen van de weerbaarheid tegen ondermijning
	P6 2.2 Onze ambtelijke organisatie is doelgericht, doeltreffend, doelmatig en toekomstbestendig	2.2.1 - Inzet op werving van nieuwe medewerkers en behoud van bestaande medewerkers
	P6 2.3 Wij hebben de basis op orde en zijn in control	2.3.1 - Gegevensverwerkingsregister op orde brengen 2.3.2 - Managementinformatie verbeteren 2.3.3 - Procesmanagement verbeteren
P6 3. Financiën	P6 3.1 Wij zijn financieel gezond	3.1.1 - Weerstandsvermogen verhogen naar ratio van minimaal 1,0 3.1.2 - Risicomanagement verder versterken

P6 1. Bestuur

Toelichting

Het gemeentebestuur is en blijft toegankelijk voor inwoners, ondernemers en organisaties in de gemeente. Wij staan voor goed contact en korte lijnen.

Doel

P6 1.1 Bestuurlijke toekomst

De bestuurlijke toekomst van gemeenten verkeert in stevige dynamiek binnen het openbaar bestuur. Wij borgen dat zowel oude als nieuwe gemeentelijke taken goed worden uitgevoerd, nu en in de toekomst.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P6 1.1.1 Anticiperen en inspelen op ontwikkelingen in de regio en landelijk, vanuit de wil om zelfstandig te blijven door de nul-plusvariant verder te ontwikkelen

De gemeenteraad koos in het traject over de bestuurlijke toekomst voor het behouden van zelfstandigheid en de zogenaamde 0 plus variant. De dynamiek in de regio leidt mogelijk tot kansen met betrekking tot deze 0 plus variant. Indien de ontwikkelingen hier aanleiding voor geven, gaan we het gesprek aan. Gezien de huidige dynamiek zullen de vervolg activiteiten uit het raadsbesluit bestuurlijke toekomst van 7-2-2023 iets later worden opgepakt, zo snel als de landelijke en regionale context daartoe ruimte en aanleiding geeft.

P6 1.1.2 Doorontwikkeling van OVER-gemeenten

Wij zien erop toe en dragen er aan bij dat OVER-gemeenten zich ook verder goed ontwikkelt als professionele, doelgerichte, doeltreffende en doelmatige organisatie, waarmee de maatschappelijke behoeften en opgave in onze gemeente voldoende bediend worden.

Doel

P6 1.2 Wij zijn een volwaardige partner in de regio

Wij werken aan complexe en gemeente overstijgende opgaven door krachten te bundelen met partners en kennis te delen binnen de regio.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P6 1.2.1 Actief participeren in voor ons relevante samenwerkingsverbanden

Veel maatschappelijke opgaven zijn overstijgend aan de gemeentegrenzen. Hiervoor werken wij samen in verschillende verbonden partijen, gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingsverbanden. Bestuurders zijn hierin goed vertegenwoordigd, met ambtelijke ondersteuning.

P6 1.2.2 Op orde brengen van de gemeenschappelijke regelingen in het kader van de nieuwe wet GR

In 2022 wijzigde de Wet gemeenschappelijke regelingen, waardoor al onze gemeenschappelijke regelingen moeten worden aangepast. De regelingen moeten 1-7-2024 gewijzigd zijn. Aansluitend zullen nog diverse implementatievraagstukken worden uitgewerkt.

Doel

P6 1.3 Burgerparticipatie

Betrokkenheid van burgers en organisaties is van belang om tot goede besluitvorming te kunnen komen. Het stelt burgers in staat om mee te denken en/of mee te beslissen. Hierdoor kunnen bestuurders diverse perspectieven en lokale kennis en expertise meenemen in de besluitvorming.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P6 1.3.1 Implementeren van de burgerparticipatienota

We verwachten dat in 2023 en 2024 een brede burgerparticipatienota zal worden opgesteld. De uitgangspunten uit deze nota zullen in 2024 worden ingebed in de manier van werken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het in 2023 gehouden experimentele burgerberaad Wonen.

Doel

P6 1.4 Wij zijn in control en transparant in de besluitvorming

Als bestuur zorgen we voor een heldere en goede governancestructuur zodat wij continuïteit kunnen waarborgen en ons kunnen verantwoorden over de wijze waarop we de organisatie besturen en beheersen.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P6 1.4.1 Opleveren van de eerste rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf verslagjaar 2023 is de wetswijziging van kracht waardoor het college van burgemeester en wethouders zelf verantwoording aflegt in een rechtmatigheidsverklaring. Bij de Jaarrekening 2023, in het voorjaar van 2024, zal deze verantwoording voor de eerste keer worden afgegeven.

P6 1.4.2 Actualiseren van de verordeningen commissie bezwaarschriften

De Verordening van de commissie bezwaarschriften is aan vernieuwing toe. In 2023 en eerste half jaar van 2024 wordt gewerkt aan een nieuwe regeling.

P6 1.4.3 Implementeren van nieuwe audiovisuele installatie - basis

Vanwege aanhoudende problemen met de huidige audiovisuele installaties is het nodig deze installaties te vernieuwen. De vervanging van de huidige functionaliteit is een basisbehoefte en daarom als onontkoombare post opgenomen in de Kadernota. Hiervoor wordt een aanbesteding gedaan waarna de nieuwe installatie wordt geïmplementeerd.

P6 1.4.4 Implementeren van nieuwe audiovisuele installatie - aanvullende opties (geen budget)

Naast de basis functionaliteiten is er een wens voor aanvullende functionaliteiten, waarbij het mogelijk wordt om in de Raadzaal volwaardig hybride te vergaderen en in de Blauwe zaal dezelfde

functionaliteiten in te richten als in de Groene zaal. Deze aanvullende opties zijn financieel nog niet opgenomen in deze begroting.

P6 2. Organisatie

Om de gemeentelijke doelen te behalen is een professionele ambtelijke organisatie een belangrijke voorwaarde. Deze taken zijn ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling OVER-gemeenten; onze gezamenlijke ambtelijke organisatie met gemeente Oostzaan. Vanuit het OVER-bestuur sturen we erop dat de doelstellingen en acties worden behaald. OVER-gemeenten maakt een ontwikkeling door naar een lenige en slagvaardige organisatie, gericht op de buitenwereld, samen en voor elkaar, daadkrachtig, en met een positief kritische, lerende en betrokken cultuur.

Doel

P6 2.1 Wij zijn operationeel en digitaal weerbaar

Het waarborgen van bedrijfs- en informatievoorziening en privacy heeft hoge prioriteit. Als gemeentelijke organisatie blijven we alert op frauderisico's en zorgen voor up-to-date informatiebeveiliging.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P6 2.1.1 Het ontwikkelen van een continuïteitsplan voor de organisatie

Een goede continuïteitsstrategie kan de gevolgen van een calamiteit of ramp (pandemie, natuurramp, cyberaanval of datalek) beperken. Met behulp van een bedrijfscontinuïteitsplan (ook wel BCP - Business Contingency Plan genoemd) worden de vitale onderdelen van de gemeente, zowel voor de bestuurlijke en ambtelijke organisatie in kaart gebracht en wordt beschreven wie wat moet doen als één of meer van de vitale onderdelen onverwachts ernstig bedreigt, verstoord raakt of tijdelijk helemaal niet beschikbaar is als gevolg van een ramp of ernstige calamiteit. In 2024 stellen we een dergelijk plan op.

P6 2.1.2 De informatiebeveiliging wordt continu aangepast aan het dreigingsniveau en kennis over informatieveiligheid en privacy wordt geborgd binnen de organisatie

Er bestaan helaas geen waterdichte technische beveiligingsmaatregelen. Het dreigingsrisico en de aard van de dreiging wijzigt continu. Het is dus nodig dat bij het plannen, uitvoeren, controleren en bijstellen van activiteiten gericht op informatiebeveiliging en privacy de actualiteit wordt gevolgd. Een onmisbare component van informatiebeveiliging en privacy is het bewustzijn van medewerkers over de veilige omgang met data. Informatiebeveiliging en gegevensbescherming moeten gekoppeld zijn aan het werkproces waardoor de risico's herkenbaar zijn voor de medewerkers. Techniek kan daarbij ondersteunend zijn. Bewustwording en consequent gebruik van de aangeboden techniek dienen verankerd te zijn als onderdeel van het primaire proces. Dit heeft permanent aandacht en voorbeeldgedrag nodig van gemeenteraad, college, directie en management. Wij werken er in 2024 verder aan om informatiebeveiliging te integreren in reguliere gemeentelijke plannen en dit op te nemen in de manier van werken, ondanks de beperkte beschikbare middelen.

P6 2.1.3 Verhogen van de weerbaarheid tegen ondermijning

De afgelopen periode is het onderwerp integriteit en weerbaarheid tegen ondermijning veel aan bod geweest waarin diverse acties zijn ondernomen. Dit onderwerp behoeft continu aandacht en zal dat

ook het komende jaar krijgen. In 2024 zullen we dit verder continueren, o.a. in de vorm van communicatie, (her)opleiden, processen en in het inwerkprogramma.

Doel

P6 2.2 Onze ambtelijke organisatie is doelgericht, doeltreffend, doelmatig en toekomstbestendig

Om bestuurlijk slagvaardig te zijn en te blijven, moeten wij kunnen rekenen op een effectieve en efficiënte ambtelijke organisatie.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P6 2.2.1 Inzet op werving van nieuwe medewerkers en behoud van bestaande medewerkers

De algemene verwachting is dat de arbeidsmarkt in 2024 wat minder krap zal worden. Die verwachting gaat ervan uit dat dit gaat gelden voor specifieke vakgebieden. Je kan hierbij denken aan HRM, administratief en sociaal domein. In de moeilijkste segmenten zoals in gebiedsontwikkeling, ICT en juridische zaken blijft in 2024 de arbeidsmarkt onverminderd krap.

We anticiperen richting 2024 vooral op de moeilijke segmenten die wij niet vervuld krijgen. Wij zijn daarvoor bezig om de arbeidsmarktcampagne te intensiveren, de website voor sollicitanten aantrekkelijker te maken en onze kanalen aan het uitbreiden. Tot slot proberen willen we zelf mensen opleiden in de extreem schaarse groepen middels trainees.

Doel

P6 2.3 Wij hebben de basis op orde en zijn in control

Onze fundamentele taken zijn goed georganiseerd, geordend en onder controle. Wij zorgen voor stabiliteit en een goede sturing en beheersing van de organisatie.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P6 2.3.1 Gegevensverwerkingsregister op orde brengen

Als overheidsorganisatie zijn we volgens artikel 30 van de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming verplicht om onze verwerkingsactiviteiten bij te houden in een register. De verwerkingsactiviteiten omvatten alle verwerkingen waarbij persoonsgegevens zijn betrokken. Wij brengen het gegevensregister in 2024 verder op orde.

P6 2.3.2 Managementinformatie verbeteren

Het doel van managementinformatie is om het bestuur en management te voorzien van relevante, tijdige en betrouwbare gegevens, zodat weloverwogen beslissingen kunnen worden genomen, resultaten kunnen worden gemonitord en verantwoording kan worden afgelegd. In 2023 is gewerkt aan een analyse en implementatieplan. In 2024 worden er op basis van het implementatieplan enkele rapportages en dashboards opgeleverd.

P6 2.3.3 Procesmanagement verbeteren

Procesmanagement is van cruciaal belang voor organisatie, omdat het helpt om processen efficiënt en effectief in te richten, en risico's in deze processen te inventariseren. In 2024 wordt aan de hand van een procesverbeterkalender en jaarplanning gewerkt aan het inzichtelijk maken van enkele key-processen. Deze processen zullen worden geanalyseerd, beschreven en vastgelegd in een specifiek systeem.

P6 3. Financiën

Toelichting

De externe ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op en hebben de nodige impact op onze financiële huishouding. Ons financieel beleid is erop gericht om ook in de toekomst financieel gezond te zijn en blijven.

Doel

P6 3.1 Wij zijn financieel gezond

Wij streven naar een stabiele en duurzame financiële positie van de gemeente. De gemeente kan haar taken uitvoeren binnen de beschikbare middelen en is in staat om de benodigde investeringen te doen. Een financieel gezonde positie is randvoorwaardelijk voor zelfstandigheid van de gemeente. Voor zover het Rijksbeleid over de financiële verhoudingen de gemeenten verhindert om duurzaam evenwichtig financieel beleid te voeren, volgen wij de koersaanbevelingen van de VNG op dit thema.

Wat gaan we daarvoor in 2024 doen?

P6 3.1.1 Weerstandsvermogen verhogen naar ratio van minimaal 1,0

Het hebben van voldoende weerstandsvermogen is belangrijk om veerkrachtig te zijn en onvoorziene gebeurtenissen te kunnen opvangen. Hierdoor is stabiliteit en continuïteit van de gemeentelijke activiteiten geborgd. Momenteel is het weerstandsvermogen onvoldoende en de inspanning is erop gericht om dit vanaf 2024 te verhogen naar een voldoende omvang.

P6 3.1.2 Risicomanagement verder versterken

Gemeenten hebben met toenemende mate met onzekerheden te maken. Risico's kunnen forse financiële gevolgen hebben, en daarmee ook beleidsmatige gevolgen. Daarmee hangen risico's onlosmakelijk samen met de realisatie van doelstellingen. Daarom zetten we er in 2024 op in om risicomanagement verder te verankeren in de organisatie, door dit onderdeel te maken van managementgesprekken en een risicodialoog op gang te brengen.

Wat gaat het kosten?

Exploitatie	Rekening 2022	Begroting 2023 incl. wijz.	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten						
010 Raad, commissies en griffie	614.881	739.834	727.442	776.022	791.275	766.685
011 Overige kosten bestuur	54.424	25.050	25.852	25.852	25.852	25.852
012 Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten	65.446	103.618	100.392	100.392	100.392	100.392
013 College van B&W	1.079.161	829.645	830.035	830.035	830.035	830.035
015 Feesten en gedenkdagen	1.196	4.651	4.800	4.800	4.800	4.800
017 Communicatie	10.302	75.862	100.759	100.759	100.759	66.421
021 Bezwaar- en beroepschriften	8.549	6.736	6.952	6.952	6.952	6.952
022 Juridische zaken	60.378	85.572	87.815	87.815	87.815	87.815
025 Organisatie	933.713	1.378.789	777.102	573.602	578.402	578.402
026 Kwaliteitszorg	3.986	13.967	4.544	14.620	4.544	14.620
027 Overhead	5.425.321	5.101.971	5.374.944	5.374.944	5.374.944	5.374.944
028 Corona	272.621	0	0	0	0	0
281 Vastgoedbestand	18.806	104.387	31.539	31.539	31.539	31.539
284 Hondenbelasting	3.466	371	0	0	0	0
289 Lasten heffing en invordering gem. belastingen	285.424	298.256	307.258	307.258	307.258	307.258
290 Planning en Control-cyclus	37.767	27.836	28.727	28.727	28.727	28.727
291 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	-545.202	-510.823	-519.369	-557.278	-563.441	-652.508
292 Financiering	-288.226	-302.458	-510.043	-228.126	-260.644	-283.101
293 Onvoorzien	6.624	26.117	26.117	26.117	26.117	26.117
294 Meerjarenplan	0	16.500	19.746	59.849	127.361	207.031
295 Inflatie volgende begrotingsjaren	0	0	1	1.326.545	2.701.177	4.115.546
Totaal Lasten	8.048.638	8.025.881	7.424.613	8.890.424	10.303.864	11.637.527
Baten						
012 Gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten	0	21.814	15.971	15.971	15.971	15.971
013 College van B&W	367.927	0	945	945	945	945
028 Corona	62.411	0	0	0	0	0
281 Vastgoedbestand	0	890.180	278	278	278	278
282 Onroerende zaakbelasting	3.789.376	3.847.692	4.054.518	4.070.785	4.140.421	4.083.057
283 Forensenbelasting	46.558	31.755	32.771	32.771	32.771	32.771
284 Hondenbelasting	91.672	92.771	95.740	95.740	95.740	95.740
286 Roerende zaakbelasting	18.125	18.068	18.646	18.646	18.646	18.646
287 Overige belastingen	58.803	29.000	29.928	29.928	29.928	29.928
289 Lasten heffing en invordering gem. belastingen	20.897	19.033	19.642	19.642	19.642	19.642
291 Algemene uitkering uit het gemeentefonds	28.027.850	27.778.304	30.027.648	31.487.213	29.927.535	30.463.356
292 Financiering	222.735	228.049	235.138	235.138	235.138	235.138
293 Onvoorzien	79	0	0	0	0	0
295 Inflatie volgende begrotingsjaren	0	0	0	491.975	1.006.107	1.538.086
Totaal Baten	32.706.432	32.956.666	34.531.225	36.499.032	35.523.122	36.533.558

Exploitatie	Rekening 2022	Begroting 2023 incl. wijz.	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Resultaat baten minus lasten	24.657.794	24.930.785	27.106.612	27.608.608	25.219.258	24.896.031

Verschillenanalyse

Hieronder leest u een toelichting van de verschillen groter dan €25.000 van de producten ten opzichte van de (geactualiseerde) begroting 2023.

Product	Verschil	Toelichting
025 Organisatie	lasten €601.687 (voordeel)	Het (positieve) verschil tussen 2023 en 2024 wordt voornamelijk veroorzaakt door het saldo van de kostenplaats Werkorganisatie. In 2023 is er gedurende het jaar een bijraming van budget voor OVER-gemeenten geweest (via het VJB'23). Daardoor zijn per saldo niet alle gemaakte kosten aan de producten doorberekend, omdat we dat alleen bij de primaire begroting doen. Er blijft daardoor een (groter) saldo op het (rest)product Organisatie over. In 2024 is er alleen nog maar een primaire begroting, waardoor het saldo op het product Organisatie een stuk lager is (de meeste kosten worden doorbelast aan de diverse producten).
027 Overhead	lasten €272.973 (nadeel)	Op dit product worden de begrote (overhead)lasten, die niet toegerekend mogen worden aan de diverse producten, geraamd. De begroting 2024 van OVER-gemeenten is hoger dan die van 2023 (primair). Daardoor zijn ook de overhead lasten hoger dan in 2023.
281 Vastgoedbestand	lasten €72.848 (voordeel) baten €889.902 (nadeel)	In dit product is de verkoop van de woningen aan de Zandweg opgenomen. Dit betreft een eenmalige opbrengst van €889.900 in 2023 en de daarmee samenhangende incidentele overdrachtskosten bedragen €69.000. Voor 2024 zijn er geen geraamde lasten en baten voor de Zandweg meer in de begroting opgenomen.
282 Onroerende zaakbelasting	baten €206.826 (voordeel)	De OZB-opbrengst 2024 is met het inflatiepercentage van 3,2% gestegen ten opzichte van 2023. Daarnaast is de stelpost voor OZB-opbrengst als gevolg van areaaluitbreiding geactualiseerd (jaarlijks herzien we de prognose van opgeleverde nieuwe woningen in 2023). Tot slot is de OZB-opbrengst gestegen in verband met compensatie van de WOZ-waardestijging. Het rijk verlaagt de algemene uitkering bij stijgende WOZ-waardes. Ze gaan ervan uit dat gemeentes meer OZB ontvangen bij stijgende WOZ-waardes. Bestaand beleid is dat we deze verlaging van de algemene uitkering compenseren in de OZB-opbrengst. De opbrengst OZB-woningen is in 2024 ter compensatie met 2,2% gestegen bovenop de inflatie en de OZB-opbrengst voor niet-woningen met 1,9%. In het jaar 2023 is eenmalig afgeweken van dit beleid en heeft de gemeente deze verlaging van inkomsten niet doorgevoerd aan haar inwoners.
291 Algemene Uitkering	baten €2.249.344 (voordeel)	De raming van de Algemene Uitkering 2024 is hoger dan in 2023 voornamelijk als gevolg van loon- en prijsstijgingen op de rijksbegroting (accres). Ook hebben we de stelpost BCF-plafond weer opgenomen (€249.000), deze is namelijk behoorlijk zeker. Daarnaast speelt het ingroeipad van de herijking van het gemeentefonds nog een rol in de verschillen tussen 2023 en 2024 (€244.000).
292 Financiering	lasten €207.585 (voordeel)	De lasten 2024 laten een voordeel zien ten opzichte van de lasten 2023. De kapitaallasten kennen een afschrijvings- en een rentedeel. Dit rentedeel betekent een last voor het desbetreffende product, maar een negatieve last voor het product Financiering (per saldo €0). Aangezien de totale kapitaallasten voor 2024 hoger zijn dan voor 2023, is op dit product Financiering een lagere last te zien van het totaal aan rente van de kapitaallasten.

Reserves

Stand reserves per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Algemene reserve	3.513.747	3.908.347	4.958.347	6.883.347	7.008.347	7.008.347
Bestemmingsreserve Bestuurlijke toekomst	0	50.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Bestemmingsreserve pensioenen wethouders	0	349.591	349.591	349.591	349.591	349.591
Egalisatiereserve Algemene uitkering	339.449	418.606	481.061	543.967	607.017	672.419
Totaal reserves	3.853.196	4.726.544	5.888.999	7.876.905	8.064.955	8.130.357

5-okt-2023

Toelichting reserves

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2024

Algemene Reserve

In de begrotingsraad van november 2022 is voor het jaar 2024 €1.050.000 toegevoegd aan de Algemene Reserve, om toentertijd tot ratio 1.0 te komen in het jaar 2024. Bij de totstandkoming van de begroting 2024 zijn de risico's echter opnieuw bepaald. Deze herziene bepaling van het benodigde weerstandsvermogen heeft geleid tot daling van deze ratio tot 0,8 in de Begroting 2024 (jaar 2024). Meerjarig stijgt de ratio in de primaire begroting naar 1,1 in 2025 en naar 1,2 in 2026.

In het 4e kwartaal van 2023 wordt de raad een herzien risicobeleid aangeboden omdat het huidige beleid zeer conservatief is. De provincie deelt deze mening. De weging van de benodigde risico's is te zwaar. De verwachting is dat bij het herzien van dit beleid de ratio zonder extra toevoeging aan de Algemene reserve zal stijgen tot minimaal 1,0 in 2024. Met deze wetenschap hebben we de ratio in de primaire begroting niet verder omhoog gebracht dan de al begrote toevoegingen aan de algemene reserve (van uit het raadsbesluit n.a.v. het collegeprogramma, raad nov 2022). De fasering van de verhoging van het weerstandsratio is ook onderdeel van de begrotingswijziging 1 van 2024 welke de raad wordt aangeboden in de begrotingsraad in november 2023. Zie voor de uitgebreide toelichting in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' in deze begroting.

Tabel: Bovenstaand verloop wordt in de tabel hieronder schematisch weergegeven

	2024	2025	2026	2027
Primaire begroting 2024-2027: toevoeging aan algemene reserve	1.050.000	1.925.000	125.000	0
Ratio begroting 2023-2026	1	1,25	1,5	1,5
Ratio primaire begroting 2024-2027 (gedaald door herziening risico's)	0,8	1,1	1,2	1,2

Reserve Bestuurlijke toekomst

Met het raadsbesluit tot instemming met het Collegeprogramma Wormerland 2022-2026 en vaststelling van de bijbehorende 1e begrotingswijziging 2023, heeft de raad deze reserve ingesteld als dekking voor toekomstige kosten die betrekking hebben op de bestuurlijke toekomst van de gemeente Wormerland. Aan deze reserve wordt zowel in 2023 als in 2024 €50.000 toegevoegd.

Bestemmingsreserve pensioenen wethouders

De verplichte hoogte van de voorziening Pensioenen wethouders fluctueert (door actuariële berekeningen, wijzigingen in rekenrente, wijzigingen in wetgeving rond pensioenleeftijd e.d.). Dit zorgde voor schommelingen op de exploitatie. In 2022 pakte dit positief uit en viel er €349.591 vrij uit deze voorziening. Om begrotingsrust te creëren is er een 'Egalisatiereserve pensioenen wethouders' ingesteld. Het vrijgevalen bedrag van 2022 is toegevoegd aan deze reserve. Zo kunnen toekomstige mutaties op de voorziening vereffend worden met deze reserve. Welke mutaties er in 2023 en 2024 volgen is nog niet bekend.

Egalisatiereserve Algemene Uitkering

De hoogte van de algemene uitkering fluctueert enorm door wijzigingen op de rijksbegroting. Deze fluctuaties in onze belangrijkste inkomstenbron bemoeilijken het begroten en daarmee samenhangend de beleidskeuzes die de raad kan maken. Om deze fluctuaties (deels) op te vangen heeft de raad in december 2021 besloten een structurele toevoeging van €250.000 aan de Egalisatiereserve

Algemene uitkering te doen, om zo meer begrotingsrust te creëren en risico's te beperken. In het Voorjaarsbericht 2023 is deze structurele toevoeging deels ingezet in verband met de mutatie vanuit de Decemercirculaire 2022. De structurele toevoeging van €250.000 is verlaagd met €187.545. De structurele begrotingsruimte voor 2024 die overblijft als egalisatiebuffer is €62.455.

Voorzieningen

Stand voorzieningen per 31-12	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Voorziening Pensioenen wethouders	2.416.809	2.411.324	2.405.839	2.400.354	2.394.869	2.389.384
Voorziening Personele Maatregelen	0	0	0	0	0	0
Voorziening verlofsparen	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Voorziening Wachtgelden gewezen wethouders	168.142	108.073	44.028	0	0	0
Totaal voorzieningen	2.590.951	2.525.397	2.455.867	2.406.354	2.400.869	2.395.384

5-okt-2023

Toelichting voorzieningen

Toelichting op mutaties tussen de saldi eind 2023 en eind 2024

Voorziening pensioenen wethouders

De jaarlijkse toevoeging bedraagt €123.481. De geraamde jaarlijkse pensioenuitgaven bedragen €112.200.

Voorziening personele maatregelen

Vanuit deze in 2018 gevormde voorziening is in 2019 het laatste bedrag betaald. Er zijn op dit moment geen claims en daarom dus ook geen saldo meer aanwezig.

Voorziening verlofsparen

Vanuit de cao hebben medewerkers vanaf 2022 de mogelijkheid om opgebouwde bovenwettelijke verlofuren om te zetten naar verlofsparen. Deze verlofspaaruren kunnen op een later moment worden gebruikt om bijvoorbeeld een sabbatical te nemen. Het hebben van deze voorziening is een verplichting. De medewerkers van de gemeente Wormerland zijn de gemeentesecretaris en de griffie.

Voorziening wachtgelden gewezen wethouders

Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 heeft er een wisseling in wethouders plaatsgevonden. De hierbij ontstane maximale wachtgeldverplichting was €236.080 en is in deze (verplichte) voorziening gestort (besluitvorming in het Najaarsbericht 2022). Wachtgeldverplichtingen zijn inkomensafhankelijk. Periodiek beoordelen we de hoogte van de voorziening en laten we vrijvallen wat de maximale verplichting overschrijdt. De werkelijk betaalde wachtgelden in 2022 (€67.938) zijn ten laste van deze voorziening gebracht. Er resteert nog een maximaal uit te keren bedrag aan wachtgeld van €168.142 voor wachtgeld in 2023 en 2024.

Programma 40 - Mutaties in reserves

Wat gaat het kosten?

Mutatie in reserves	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten:						
401 Mutaties in reserves: Programma 1 Dienstverlening	31.123	31.123	35.611	35.814	35.680	35.651
402 Mutaties in reserves: Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling	26.121	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000
403 Mutaties in reserves: Programma 3 Sociaal domein	200.255	318.372	0	0	0	0
405 Mutaties in reserves: Programma 5 Leefomgeving	377.709	1.350.000	150.000	150.000	150.000	150.000
406 Mutaties in reserves: Programma 6 Bestuur en organisatie	3.875.661	3.325.262	1.162.455	1.987.906	188.050	65.402
Totaal Lasten:	4.510.870	5.048.757	1.372.066	2.197.720	397.730	275.053
Baten:						
401 Mutaties in reserves: Programma 1 Dienstverlening	30.000	45.000	30.000	30.000	30.000	30.000
402 Mutaties in reserves: Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling	38.753	241.824	18.000	18.000	18.000	18.000
403 Mutaties in reserves: Programma 3 Sociaal domein	151.767	50.000	0	0	0	0
405 Mutaties in reserves: Programma 5 Leefomgeving	234.929	384.201	576.026	576.026	576.026	576.026
406 Mutaties in reserves: Programma 6 Bestuur en organisatie	2.074.770	2.868.156	0	0	0	0
Totaal Baten:	2.530.219	3.589.181	624.026	624.026	624.026	624.026
Totaal 40 Mutaties in reserves	1.980.650	1.459.576	748.040	1.573.694	-226.296	-348.973

5-okt-2023

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

De gemeente Wormerland ziet het belang van risicomanagement. Zo beheersen we de risico's die de bedrijfsvoering kunnen belemmeren. In deze paragraaf leggen we een relatie tussen de risico's en de financiële weerstand.

Deze paragraaf is een onderdeel van het risicomanagementproces en geeft inzicht in het weerstandsvermogen van de Gemeente. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële draagkracht als zich tegenvallers voordoen.

De paragraaf geeft in het kort weer waar de uitgangspunten van risicomanagement zijn vastgelegd (beleid) en uit welke componenten het weerstandsvermogen bestaat. Verder geven we inzicht in de opbouw van het risicoprofiel (de gesignaleerde risico's), de opbouw van de beschikbare weerstandscapaciteit (vrije middelen om de gesignaleerde risico's in financiële zin op te kunnen vangen), het ratio weerstandsvermogen en de kengetallen.

Risicomanagementbeleid

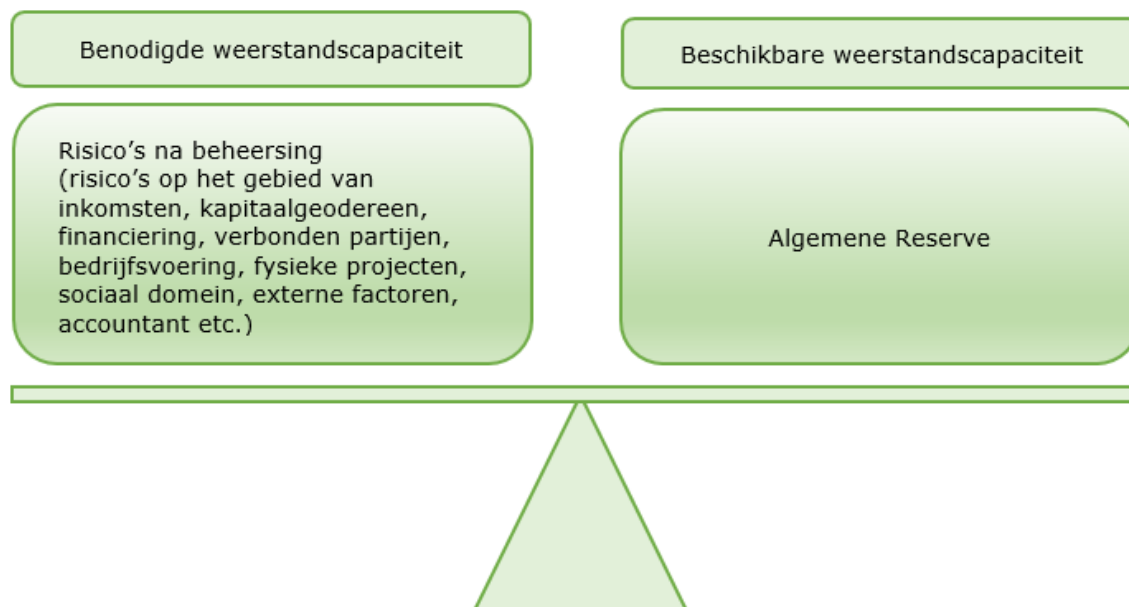
Het beleid (uitgangspunten en werkwijze) dat wij voeren ten aanzien van risicomanagement staat in het beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen Wormerland. Goedgekeurd door de raad van Wormerland d.d. 29 juni 2021 (RV-nummer: 2021/24).

Risicomanagement heeft op het niveau van de raad, het college van B&W en het ambtelijk management een structurele plek gekregen binnen de planning- en control cyclus. Eén van de voorwaarden voor een adequaat risicomanagement is dat bestuurlijke doelstellingen voor programma's, strategische projecten en grondexploitaties helder zijn. Verder is het noodzakelijk dat zowel bestuur als management zich bewust zijn dat risicomanagement onderdeel is van het normaal besturen/managen van de gemeente. Dit betekent dat we het inventariseren van risico's, het inschatten ervan en het treffen van beheersmaatregelen voortdurend in de praktijk toepassen. Het risicoprofiel van de gemeente is namelijk dynamisch. Er doen zich nieuwe risico's voor en risico's verdwijnen of verminderen in omvang (gevolg en/of kans van optreden).

Wat is weerstandsvermogen?

Risicomanagement en het weerstandsvermogen zijn nauw met elkaar verbonden. Het doel van het hebben van weerstandsvermogen is dat er een buffer aanwezig is om de financiële tegenvallers op te vangen zodra risico's werkelijkheid worden. Kortom: weerstandsvermogen is het vermogen om risico's te kunnen dekken.

Het weerstandsvermogen kan afgebeeld worden als onderstaande weegschaal:

Risico inventarisatie

We hebben de risico's systematisch in kaart gebracht en beoordeeld. Er zijn 24 risico's in beeld gebracht. Verder is inzichtelijk wat de risicoscore is. Om een risicoweging mogelijk te kunnen maken zijn alle risico's gewogen op kans van voorkomen en financieel gevolg (impact). Voor de kans en het gevolg zijn scoreklassen gedefinieerd waardoor de uiteindelijke risicoscore ligt tussen de 0 (minimaal) en 25 (maximaal).

Impact	Financieel	5	10	15	20	25
Rampzalig	€ > € 500.000	5	10	15	20	25
Ernstig	€ 250.000 < x < € 500.000	4	8	12	16	20
Hevig	€ 100.000 < x < € 250.000	3	6	9	12	15
Matig	€ 25.000 < x < € 100.000	2	4	6	8	10
Klein	x < € 25.000	1	2	3	4	5

kans	10%	30%	50%	70%	90%
	Zeër klein	Klein	Midden	Groot	Zeër Groot

Een risicoscore in het groene gebied, vormt geen direct gevaar voor de continuïteit van de organisatie. Risico's die in het oranje gebied zitten vragen om aandacht. Ze vormen individueel nog geen reëel gevaar voor de continuïteit van de organisatie, maar naarmate de tijd vordert, kan het risico wel een bedreiging gaan vormen. Een risico dat zich in het rode gebied bevindt, vereist directe aandacht om te voorkomen dat de continuïteit van de organisatie in gevaar komt.

De risicokaart

Om meer inzicht te krijgen in de spreiding van de risico's naar kansen impact, gebruiken we de risicokaart (zie hieronder). De nummers geven de aantallen risico's weer die zich in het desbetreffende vak van de risicokaart bevinden. Dit maakt inzichtelijk hoe de risico's zijn verdeeld over het groene, oranje en rode gebied.

tabel 2 'Risicokaart Wormerland'

Impact	Risiko's				
Rampzalig					1
Ernstig	1			2	
Hevig	2	1	3	2	
Matig	2	3	6	1	
Klein					

kans	10%	30%	50%	70%	90%
	Zeer klein	Klein	Midden	Groot	Zeer Groot

Risico's 2024

Tabel 3 'Risico's per programma'

Programma	Aantal risico's	Financieel risico - Inc	Financieel risico - Str
1	1	€ 25.000	€ -
2	2	€ 50.000	€ 25.000
3	6	€ -	€ 795.000
4	1	€ 300.000	€ -
5	5	€ 1.150.000	€ 180.000
6	9	€ 850.000	€ 250.000
	24	€ 2.375.000	€ 1.250.000
TOTAAL			€ 3.625.000

In totaal zijn er voor de gemeente 24 risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd met een risicobedrag van €3.625.000. Van de risico's zijn er nul als niet-financieel beoordeeld.

Risico's per programma

In de hiernavolgende tabellen geven we de risico's van de gemeente Wormerland weer per programma.

Tabel 4 'Risico's Wormerland'

Progr.	Onderwerp	Omschrijving	score kans	score impac	som score	financieel risico - I	financieel risico - S
1	Digitale Agenda 2020	Onder regie van de Digicommissaris maken overheidsorganisaties plannen over de voortgang en (door)ontwikkeling van een veilige en betrouwbare digitale overheid. Deze plannen zijn vastgelegd in de nationale Digitale Agenda 2024. Naast commitment van alle overheden is de rijksfinanciering een blijvend punt van aandacht. De landelijke planning binnen de Digitale Agenda is niet altijd helder, en bovendien stelt het rijk niet voor alle activiteiten middelen beschikbaar. Het risico is aanwezig dat de gemeente hierdoor voor een voldongen feit wordt geplaatst, en zelf voor de financiering zorg dient te dragen.	klein	matig	4	€ 25.000	€ -
2	Implementatie Omgevingswet	De invoering van de nieuwe Omgevingswet is (opnieuw) uitgesteld tot 1 januari 2024. Dat gaf de gemeente meer tijd voor de voorbereiding. De hiervoor noodzakelijke (implementatie)budgetten waren aanwezig. Er bestaat een gering risico dat na 1 januari 2024 blijkt dat er toch nog iets is dat niet volledig is voorbereid. Ook het risico dat deze budgetten alsnog niet toereikend blijken te zijn geweest wordt niet heel groot geacht.	midden	matig	6	€ 50.000	€ -
2	Planologische procedures	Risico's voor dit programma liggen in het meewerken aan planologische procedures en het aangaan van overeenkomsten met ontwikkelaars. Er kan planschade ontstaan, een ontwikkelaar kan failliet gaan en er kunnen geschillen ontstaan over de uitvoering van werkzaamheden.	klein	matig	4	€ -	€ 25.000
3	Jeugdzorg	In 2024 en verder verwachten we een verhoogde druk op de jeugdzorg. Er wordt een steeds groter beroep gedaan op de Jeugdzorg als gevolg van maatschappelijke en sociale ontwikkelingen. Indicatiestelling wordt door externe partijen gedaan zonder dat de gemeente daar invloed op heeft. Ook ontbreekt er een objectieve en onafhankelijke instantie voor de indicatiestelling. De jeugdzorg kent daarmee een open eind financiering. In 2021 heeft nieuwe regionale aanbesteding plaatsgevonden waarbij de ingestoken wordt op verschuiving van C naar B en A (zware zorg waar nodig, lichte zorg waar het kan).	groot	ernstig	16	€ -	€ 300.000
3	Leerlingen- + WMO vervoer	De kosten van leerlingenvoer worden gefinancierd op basis van een open einderegeling. Het aantal kinderen dat gebruik maakt van de regeling is onvoorspelbaar en varieert per schoolperiode.	midden	matig	6	€ -	€ 50.000
3	WMO lopende voorzieningen	Wij doen mee met een aantal lopende WMO-voorzieningen die regionaal ingekocht zijn. Dit geldt voor Trapliften, Hulpmiddelen, Dagbesteding, Huishoudelijke Hulp, Begeleiding. In de aanbestedingscontracten staat dat zij gebruik maken van de indexerings van landelijk vastgestelde CPI. Die zijn gebaseerd op de prijsstijgingen die wereldwijd plaatsvinden en de contracten die met nieuwe medewerkers aangegaan worden. Naar schatting gaan deze CPI's 10 procent bedragen en dat is dus heel wat hoger dan de 3,2 % indexerings waar de gemeente rekening mee houdt.	groot	hevig	12	€ -	€ 200.000
3	GGD 3.0	In regionaal verband wordt onderzocht welke taken en contractuele GGD voor de gemeente uitkomst en welke.	midden	matig	6	€ -	€ 50.000
3	Inkomensvoorziening + participatie	De cliënten met een (arbeids)beperking vinden lastiger een baan en stromen daardoor niet snel uit de uitkering of zij hebben voor hun hele werkzame leven een aanvullende uitkering nodig. Er komt een groep die alleen middels een loonkostensubsidie voor onbepaalde tijd een baan zal vinden. De WSW wordt afgebouwd i.c.m. een afbouw van de rijksbijdrage. Hiermee wordt de druk op voorzieningen als begeleid en beschut werken verhoogd. We gaan hierdoor meer uitkeringen verstrekken en langduriger.	midden	hevig	9	€ -	€ 100.000
3	WMO	De kosten voor de verstrekkingen Wmo zijn afhankelijk van de vraag en hebben een open einde. De vraag en kosten van toegekende voorzieningen fluctueren. Veranderingen in de zorg, de vergrijzing en het scheiden van wonen en zorg leiden mogelijk tot extra druk op de budgetten voor het sociaal domein.	midden	matig	6	€ -	€ 95.000
4	MFA Neck	Het sedumdak op de MFA Neck (theaterdeel) is verkeerd geplaatst (dampfolie vergeten). Hierdoor is dak rot.	groot	ernstig	16	€ 300.000	€ -
5	Zaanbrug	Door hoge inflatie stijgen de bouwkosten van de Zaanbrug. Dit zijn kosten die contractueel terecht komen bij de gemeenten Wormerland en Zaanstad. Het risico van een mogelijk hogere indexerings dan meegenomen bij berekening van het krediet is zeer groot. Het betreft hier 'alleen' nog het risico van hogere prijsindex over het jaar 2023.	zeer groot	rampzalig	25	€ 1.000.000	€ -
5	Energieprijs-gebouwen	Door de Oekraïne oorlog is de energieprijs gestegen. Gemeente Wormerland koopt met meerdere partijen de energie in voor haar panden.	midden	matig	6	€ -	€ 50.000
5	Afval inzameling	Voor 2024 is geen goed beeld te bepalen inzake het tarief afval recycling. Is dit tarief afdoende om kosten te dekken. Het tarief 2024, de tariefstelling is dientengevolg lastig te bepalen en kan zomaar niet kostendekkend zijn.	klein	hevig	6	€ -	€ 100.000

5	Gladheidbestrijding	De winters zijn de laatste jaren zacht, waardoor er relatief weinig gestrooid wordt. Het reguliere budget is hier op aangepast. Bij een strenge en langdurige winter kunnen de kosten echter oplopen.	klein	matig	4	€	-	€	30.000
5	Aandeelhouderschap HVC	Gemeente Wormerland is partner van de gezamenlijke regeling Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI). Vanuit de VVI is de NV HVC opgericht. Hierdoor is er minder directe bestuurlijke invloed. Het is mogelijk dat Wormerland financieel wordt aangesproken indien HVC onverhoopt in financiële problemen komt. Wormerland staat namelijk mede garant voor de door HVC aangetrokken langlopende geldleningen en eventuele verliezen.	zeer klein	hevig	3	€	150.000	€	-
6	AVG en datalekken	Risico dat persoonsgegevens op straat komen te liggen en dat de betreffende personen hiervan schade ondervinden. Daarnaast zijn er bij een datalek risico's op imagoschade en financiële boetes voor de gemeente.	groot	hevig	12	€	100.000	€	-
6	Juridische procedures	Het risico van juridische procedures is altijd aanwezig. Hier kan ook een mogelijk financieel effect door ontstaan. Op het moment dat dit het geval is, zullen wij de gemeenteraad inlichten en betrekken bij de besluitvorming.	midden	hevig	9	€	100.000	€	-
6	Algemene uitkering	Hoewel de zogenaamde "samen trap op/samen trap af" systematiek inmiddels is losgelaten, blijft er nog wel altijd een risico aanwezig dat we door hoeveelhedsverschillen van een van de vele maatstaven, een lagere Algemene Uitkering ontvangen dan begroot. Ditzelfde kan natuurlijk ook een positief verschil veroorzaken.	midden	hevig	9	€	-	€	200.000
6	Inflatie	De inflatie stijgt fors. Bij de begroting 2024 is voor de reguliere budgetten rekening gehouden met een stijging van 3,2% (CPI maart 2023).	groot	matig	8	€	75.000	€	-
6	Gemeentegaranties	Het huidige beleid van de gemeente is om geen garanties op geldleningen meer te verstrekken tenzij er zwaarwegende belangen zijn waarbij het verstrekken van een garantie toch gewenst is. Wormerland staat nog (gedeeltelijk) garant voor in het verleden verstrekte leningen van derden. Naast het in programma 5 beschreven risico van de garantstelling voor leningen afgesloten door de HVC, staan we garant voor leningen van het verenigingsgebouw, een zorgcentrum en de Veiligheidsregio. Hoewel we hier in het verleden nog nooit een nadeel door hebben ervaren, bestaat er een risico dat één van de partijen niet aan zijn verplichtingen kan voldoen en de gemeente op de garantstelling wordt aangesproken.	zeer klein	hevig	3	€	150.000	€	-
6	Weerstandscapaciteit Over-gemeenten	De GR Over-gemeenten heeft een lage weerstandscapaciteit. Bij risico's die de organisatie niet zelf kan dragen komt 62% van het meerdere voor rekening van Wormerland.	zeer klein	ernstig	4	€	325.000	€	-
6	Uitbesteden van aanslagoplegging	Wij hebben de aanslagoplegging van alle aanslagen uitbesteed maar wij zijn en blijven verantwoordelijk voor de kwaliteit en toegankelijkheid van de data. Wij moeten dus een goede regie voeren en nazien of de partij ook goede beveiliging van de automatisering heeft.	zeer klein	matig	2	€	75.000	€	-
6	Rente over financiering	Een lange tijd hadden we te maken met een lage rente stand. Deze is in 2023 weer gestegen en de verwachting is dat deze, kijkend naar de wereldwijde economische situatie, verder zou kunnen gaan stijgen.	midden	matig	6	€	-	€	50.000
6	Uitbesteden van WOZ	Wij hebben de basisregistratie van de Waardering Onroerende Zaken uitbesteed maar wij zijn en blijven verantwoordelijk voor de kwaliteit en toegankelijkheid van de data. Wij moeten dus een goede regie voeren en nazien of de partij ook goede beveiliging van de automatisering heeft.	zeer klein	matig	2	€	25.000	€	-

Totale risicoscore	184,0		
Gemiddeld risicoscore	7,7		
Totale risico		€ 2.375.000	€ 1.250.000
Totale risico generaal			€ 3.625.000

Hoe wordt een risicoscore per risico bepaald?

Hoe hoog een score per risico is hangt af van de kans dat een risico zich voordoet (zeer klein tot zeer groot) en de impact als het risico zich voordoet (€ uitgedrukt in klein tot rampzalig). Deze scores zijn af te lezen in de tabel 1 'Systematische risicokaart'. Ik noem een voorbeeld ter verduidelijking: een risico van €25.000 valt in de categorie matig (af te lezen in tabel 1). Is de kans dat dit risico zich voordoet 'zeer klein' dan is de score voor de risico een 2 (af te lezen in tabel 1).

De tabel 2 'Risicokaart Wormerland' is een samenvatting van de gedetailleerde tabel 4 'Risico's Wormerland'.

Wat is de gemiddelde risicoscore voor Wormerland?

Zoals onderaan in de tabel hierboven is af te lezen is de gemiddelde risicoscore voor de gemeente Wormerland is 7,7 (begroting 2023: 7,3). De risicoscore wordt bepaald door de het gemiddelde van de

risicoscores per risico. Dit is het gevolg van nieuwe risico's (zoals inflatie 2023 Zaanbrug; MFA Neck), vervallen risico's (Zaanbrug inflatie 2022) en herziene inschatting op impact (€) (zoals een stijging van het risico jeugdzorg).

Weerstandscapaciteit

Met het risicoprofiel van Wormerland kunnen we bepalen hoeveel geld nodig is om alle risico's te kunnen financieren.

Berekening van de benodigde weerstandscapaciteit verslagjaar 2024

Het totaalbedrag van eventueel zich voor doende risico's bedraagt €3.625.000, waarvan €1.250.000 met een structurele consequentie. De structurele risico's tellen zwaarder mee in de berekeningsmethodiek zoals die is vastgelegd in het beleid. De benodigde (berekende) weerstandscapaciteit voor 2024 bedraagt €6.142.500.

Berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit verslagjaar 2024

De verwachte omvang van de algemene reserve bepaald de beschikbare weerstandscapaciteit.

	2023	2024
Omvang Algemene Reserve per 1 januari	€3.513.747	€3.908.347
Toevoeging: Resultaatbestemming jaarrekening 2022 (besluit juli 2023)	€595.118	
Onttrekking: Verhoging krediet Zaanbrug (besluit mei 2023)	-€1.200.000	
Toevoeging: Raadsbesluit septembercirculaire 2021 (besluit dec 2021) (jaar 2023)	€250.000	
Toevoeging: Versterken Weerstandsvermogen (primaire begr. 2023+begr.wijz. collegeprogr.)	€1.750.000	€1.050.000
Onttrekking: Nadelig saldo Voorjaarsbericht 2023 (prognose rekeningresultaat 2023)	-€1.000.518	
Omvang Algemene Reserve per 31 dec (prognose)	€3.908.347	€4.958.347
Beschikbaar budget onvoorzien	€26.117	€26.117
Verwachte weerstandscapaciteit per 31 dec	€3.934.463	€4.984.464

Ratio weerstandsvermogen

In deze paragraaf leggen we een relatie tussen de twee componenten om het ratio weerstandsvermogen van Wormerland te bepalen. De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risico-inventarisatie voortvloeit, kunnen we afzetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\frac{\text{Ratio Weerstandsvermogen}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Beoordeling ratio weerstandsvormogen

De ratio kan aan de hand van onderstaande tabel (weerstandsnorm) worden beoordeeld.

Ratio	Waarderingscijfer	Betekenis
> 2,0	A	Uitstekend
1,5 - 2,0	B	Ruim voldoende
1,0 - 1,5	C	Voldoende
0,8 - 1,0	D	Matig
0,6 - 0,8	E	Onvoldoende
< 0,6	F	Ruim onvoldoende

In het beleidskader is vastgelegd dat de ratio minimaal 1,0 moet bedragen (waarderingscijfer C zijnde voldoende) waarbij we ons richten op 1,5.

De beschikbare weerstandscapaciteit (prognose) bedraagt per eind 2024 €4.984.464.

Als we de beschikbare weerstandscapaciteit afzetten tegen de benodigde (berekende) weerstandscapaciteit van €6.142.500 dan is de ratio voor Wormerland 0,8 (begroting 2023: 0,6): wat betekent dat de weerstandscapaciteit onvoldoende is.

Versterken weerstandsvormogen (beschikbare weerstandscapaciteit)

De hoogte van de Algemene Reserve is gerelateerd aan het weerstandsvormogen van de gemeente. Hiermee wordt bedoeld de relatie tussen de gekwantificeerde risico's en het eigen vermogen en de mate waarin de gemeente in staat is om de geprognosticeerde risico's op te vangen. Hoe hoger de omvang van de Algemene reserve, hoe beter de gemeente in staat is om tegenvallers op te vangen. De Algemene reserve kan worden verhoogd door toevoegingen aan deze reserve.

In de begrotingsraad van november 2023 is de algemene reserve toentertijd aangevuld tot ratio 1,0 in jaar 2024, ratio 1,25 in jaar 2025 en 1,5 in jaar 2026. Bij het herzien van de risico's bij de Begroting 2024-2027 is de ratio in 2024 gedaald tot 0,8

In het 4e kwartaal van 2023 wordt de raad een herzien risicobeleid aangeboden omdat het huidige beleid zeer conservatief is. De provincie deelt deze mening. De weging van de benodigde risico's is te zwaar. De verwachting is dat bij het herzien van dit beleid de ratio zonder extra toevoeging aan de Algemene reserve zal stijgen tot minimaal 1,0 in 2024. Met deze wetenschap hebben we de ratio in de primaire begroting niet verder omhoog gebracht dan de al begrote toevoegingen aan de algemene reserve (van uit het raadsbesluit n.a.v. het collegeprogramma, raad nov 2022). De fasering van de verhoging van het weerstandratio is ook onderdeel van de begrotingswijziging 1 van 2024 welke de raad wordt aangeboden in de begrotingsraad in november 2023.

Tabel: Bovenstaand verloop wordt in de tabel hieronder schematisch weergegeven

	2024	2025	2026	2027
Primaire begroting 2024-2027: toevoeging aan algemene reserve	1.050.000	1.925.000	125.000	0
Ratio begroting 2023-2026	1	1,25	1,5	1,5
Ratio primaire begroting 2024-2027 (gedaald door herziening risico's)	0,8	1,1	1,2	1,2

Financiële kengetallen

Uitbreiding BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) worden deze onderstaande financiële getallen opgenomen. Deze moeten meer zicht geven over de financiële positie en de vergelijkbaarheid daarvan met andere gemeenten.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Netto schuldquote (bedragen x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
A Vaste schulden	€ 17.292	€ 28.131	€ 26.175	€ 24.952	€ 23.763	€ 24.574
B Netto vlottende schulden	€ 3.802	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
C Overlopende passiva	€ 3.717	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
D Financiële activa (incl. verstr. len.)	€ 4.583	€ 4.251	€ 4.226	€ 3.970	€ 3.750	€ 3.529
E Uitzettingen < 1 jaar	€ 10.530	€ 2.700	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
F Liquide middelen	€ 276	€ 336	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
G Overlopende activa	€ 3.885	€ 3.000	€ 1.881	€ 979	€ 771	€ 2.730
H Totale baten (excl. mut. reserves)	€ 46.976	€ 45.132	€ 48.707	€ 48.854	€ 48.689	€ 47.815
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	12%	42%	40%	40%	38%	37%

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
A Vaste schulden	€ 17.292	€ 28.131	€ 26.175	€ 24.952	€ 23.763	€ 24.574
B Netto vlottende schulden	€ 3.802	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
C Overlopende passiva	€ 3.717	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
D Financiële activa (excl. verstr. len.)	€ 803	€ 803	€ 803	€ 803	€ 803	€ 803
E Uitzettingen < 1 jaar	€ 10.530	€ 2.700	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500
F Liquide middelen	€ 276	€ 336	€ 300	€ 300	€ 300	€ 300
G Overlopende activa	€ 3.885	€ 3.000	€ 1.881	€ 979	€ 771	€ 2.730
H Totale baten (excl. mut. reserves)	€ 46.976	€ 45.132	€ 48.707	€ 48.854	€ 48.689	€ 47.815
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/Hx100%	20%	50%	47%	46%	45%	43%

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Deze ratio geeft aan het Eigen Vermogen als percentage van het Totale Vermogen. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente.

Solvabiliteitsratio (bedragen x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
A Eigen vermogen	€ 17.427	€ 19.064	€ 19.931	€ 21.069	€ 20.339	€ 19.721
B Balanstotaal	€ 50.547	€ 57.163	€ 56.438	€ 56.110	€ 55.797	€ 55.700
Solvabiliteit (A/B) x100%	34%	33%	35%	38%	36%	35%

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Zoals uit onderstaand staatje blijkt, is er in Wormerland geen sprake meer van boekwaarden van grondexploitaties. De kengetallen zijn vanaf 2016 dan ook 0%.

Kengetallen grondexploitatie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
B Bouwgronden in exploitatie	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
C Totale baten (exclusief mutaties reserves)	€ 46.976	€ 45.132	€ 48.707	€ 48.854	€ 48.689	€ 47.815
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Structurele exploitatieruimte (bedragen x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
A Totale structurele lasten	€ 40.313	€ 43.817	€ 47.507	€ 47.254	€ 49.454	€ 48.968
B Totale structurele baten	€ 42.086	€ 45.132	€ 48.707	€ 48.854	€ 48.689	€ 47.815
C Totale structurele toevoegingen aan reserves	€ 685	-	-	-	-	-
D Totale structurele onttrekkingen aan reserves	€ 455	€ 27	€ 366	€ 366	€ 366	€ 366
E Totale baten (exclusief mutaties reserves)	€ 46.976	€ 45.132	€ 48.707	€ 48.854	€ 48.689	€ 48.689
Structurele expl.ruimte ((B-A)+(D-C))/Ex100%	3%	3%	3%	4%	-1%	-2%

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden te vergelijken met het landelijk gemiddelde van het jaar daarvoor en dit uit te drukken in een percentage.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden (bedragen x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
A OZB-lasten gezin bij gem. WOZ-waarde *)	€ 386	€ 381	€ 491	€ 507	€ 523	€ 540
B Rioolheffing gezin	€ 251	€ 262	€ 276	€ 388	€ 409	€ 430
C Afvalstoffenheffing voor een gezin **	€ 341	€ 285	€ 369	€ 285	€ 294	€ 303
D Evt. heffingskorting	-	-				
E Totale woonlasten gezin bij gem. WOZ-waarde	€ 978	€ 928	€1.136	€ 1.180	€ 1.226	€ 1.273
F Woonlasten landelijk gem. gezin t-1	€ 810	€ 904	€ 944	€ 974	€ 1.005	€ 1.038
Woonlasten t.o.v. landelijk gem. jaar ervoor (E/F) x 100%	121%	103%	120%	121%	122%	123%

*) Bij de OZB-lasten is uitgegaan van de gemiddelde WOZ-waarde, tegen het eigenaarstarief. Hierin is dus niet meegenomen dat een deel van de gezinnen geen eigen woning heeft. Niet bekend is hoe dit bij de landelijk gemiddelde woonlasten is verwerkt.

**) Vanaf 2022 geldt het variabele afvalstoffenheffingstarief. Het tarief is afhankelijk van hoe vaak de restafvalbak aan de weg wordt gezet in combinatie met het formaat van de bak (laagbouw) of hoe vaak men afval aanbiedt in de (ondergrondse) container voor restafval (hoogbouw). Daarmee hebben inwoners invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. In de begroting wordt de benodigde opbrengst bepaald naar aanleiding van de prognose van de werkelijke kosten. Het streven is een kostendekkend tarief. In de Tarievennota welke jaarlijks op de raadsagenda staat in december, volgt besluitvorming over de geldende tarieven voor het komende jaar. Voor het begrotingsjaar 2024 zijn de tarieven dus nog niet definitief.

bron: <https://www.coelo.nl/index.php/atlas-lokale-lasten/bijlagen>

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Waar gaat deze paragraaf over?

Alle kapitaalgoederen moeten worden onderhouden. De onderhoudsstatus bepaalt de kwaliteit van het voorzieningenniveau. Deze paragraaf beschrijft welke werkzaamheden in 2024 worden uitgevoerd en vormt daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting.

Onderhoud kapitaalgoederen

In onderstaande tabel zijn de van belang zijnde gegevens per kapitaalgoed weergegeven:

Categorie	Beleidskaders	Niveau ¹	Looptijd ²	Cons? ³	Raming 2024 t.l.v. exploitatie/voorziening	Raming volledig ⁴	AOH? ⁵	Vold. Res? ⁶
Wegen	Planmatig integraal onderhoud	Voldoende	2020-2030		€4.111.000 t.l.v. exploitatie over 20 jaar	ja	nee	n.v.t.
Openbare verlichting	Invoeren ledverlichting/vervanging masten	Voldoende	2015-2030		€96.751 t.l.v. exploitatie (deels gedekt uit reserve)	ja	nee	n.v.t.
Riolering	Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)	Voldoende	2018-2023		€2.200.000 (MIP 23) t.l.v. exploitatie over 60 jaar en €530.887 t.l.v. exploitatie	ja	nee	n.v.t.

Water	Waterbeheerplan (walkanten/onderhoud beschoeiingen en baggeren)	Voldoende	2022		€59.000 t.l.v. exploitatie (krediet beschoeiing) €143.000 exploitatiebudget walkanten €90.000 t.l.v. reserve Onderhoud vaarwegen	ja	nee	n.v.t.
Groen	Groenbeheerplan	Voldoende	2010-2030		€ 517.652 t.l.v. exploitatie	ja	nee	n.v.t.
Bruggen en kunstwerken	Civieltechnische kunstwerken Instandhoudingsinspectie en risicoscan uit 2020 (+vervolgonderzoeken 9 bruggen) + aanvullend MJP voor de mechanische en elektrische installaties van de twee bediende ophaalbruggen	Voldoende	2019-2040		€390.000 t.l.v. voorziening	ja	nee	n.v.t.
Gebouwen	Meerjarenonderhoudsplannen (MOP's)	Goed	2019-2040		€300.000 t.l.v. voorziening	ja	nee	n.v.t.

1. Gewenst kwaliteitsniveau
2. Beheers- en onderhoudsplannen / looptijd
3. Financiële consequenties conform plannen
4. Raming volledig en reëel in begroting
5. Is er sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?
6. Zo ja, zijn er voldoende reserves/voorzieningen voor het achterstallig onderhoud (AOH)?

Ontwikkelingen

Integrale projecten

Het Wezenland gaat in 2024 in uitvoering. Dit betreft integraal groot onderhoud van de openbare ruimte in deze wijk. Dit project is vertraagd vanwege de procedure kapvergunning. Er was toestemming nodig van de omgevingsdienst Noordholland-Noord en er zijn bezwaren ingediend.

Het groot onderhoud van de Kalanderswijk wordt eind 2024 aanbesteed.

Water

De gemeente Wormerland heeft een intentieovereenkomst 'Overname Stedelijk Water' afgesloten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) waarin partijen de intentie hebben uitgesproken om het onderhoud van het stedelijke water, dit bestaat onder andere uit het maaien van waterplanten en baggeren, over te dragen van de gemeente naar het HHNK. Naar verwachting is de overname per 2025 een feit.

Wegen

De gemeente Wormerland heeft een uitgangsnote 'Overdracht wegen buitengebied'. Hierin staan uitgangspunten beschreven in verband met de voorgenomen eigendomsoverdracht van 53 km wegen op de dijken en in de polders van het Hoogheemraadschap naar de gemeente Wormerland. De insteek is om deze wegen in 2025 over te nemen in eigendom en beheer, inclusief de bermen, bomen, verlichting en kunstwerken.

Gebouwen

Voor het onderhoud aan de gebouwen is een Meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Het onderhoud zal conform deze MOP plaatsvinden. Voor elk gebouw wordt een MJOP (meerjaren onderhoudsplanung) vastgesteld. Uitgangspunt is een onderhoudsniveau van voldoende tot goed.

Bruggen

Voor De Raadhuisbrug in Jisp is groot onderhoud gepland in 2024. De fiets-/voetgangersbrug (Weiver03) in Jisp dient geheel vervangen te worden.

Paragraaf Grondbeleid

Visie grondbeleid

De visie voor het in deze gemeente te voeren grondbeleid is door de gemeenteraad vastgesteld in de Nota Grondbeleid Wormerland. In deze nota is uitgesproken dat het grondbeleid moet worden beschouwd als een instrument om andere gemeentelijke beleidsdoelstellingen te realiseren. De gemeente voert geen actieve grondpolitiek en zet het huidige facilitaire beleid voort.

Uitgangspunt blijft dat de gemeente allereerst probeert de kosten te verhalen door van het sluiten van een anterieure exploitatieovereenkomst. Afdwingbaar kostenverhaal zal worden toegepast indien geen of onvoldoende resultaat kan worden bereikt. Het vaststellen van een exploitatieplan op basis van de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) is daarvoor het geëigende instrument. Bij de uitgifte van gronden en panden wordt een marktconforme prijs gehanteerd. Uitsluitend indien sprake is van uitgifte van grond ten behoeve van een maatschappelijke, niet commerciële functie kan een lagere prijs worden gehanteerd in bijzondere door het college te bepalen gevallen.

Bouwgrondexploitaties

Er zijn geen gronden meer in eigendom die vallen onder de bouwgrondexploitatie.

Prognose nieuwe woningen

Voor de periode 2024 t/m 2027 staan de volgende locaties gepland tot oplevering.

Locaties:	Rekening 2022	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Watermuntstraat	14				
Gele Lisstraat	0			151	
Portiekblokken Spatterstraat	6				
Wormervelden	0			220	
Zaandriehoek	0		285		
Sluisstraat voormalige school Oostknollendam	0				
Veerdijk 56	6				
Veerdijk 57	15				
Veerdijk 58	39				
Veerdijk 59	9				
Lepelbladstraat	0				
Braak/Rietlanden	0			6	
Veerdijk 44	0			100	
Sportaccommodaties	0			160	
Hotel Kalverschans	0				1

Totaal	69	0	285	637	1
--------	----	---	-----	-----	---

We maken wel de kanttekening dat woningbouwprojecten regelmatig in de tijd verschuiven door allerlei externe factoren (zoals lange procedures; wettelijke bepalingen zoals de stikstoflimieten en natura 2000).

De nieuwbouw van woningen vindt voornamelijk plaats op locaties binnen de bestaande kernen. Bouwen binnen bestaand stedelijk gebied blijft daarbij het uitgangspunt, immers het behoud van het groene en landelijke karakter is een belangrijke peiler. De komende jaren vindt (vervolg)nieuwbouw plaats op diverse (grotere) locaties. De woningprogramma's van nieuwbouw- en herstructurering opgaven worden getoetst aan de hand van de streefpercentages voor de inrichting van woningbouwprogramma's zoals opgenomen in de omgevingsvisie.

We koersen in de nieuwbouw op de volgende streefpercentages:

- 30% sociale huur
- 10% middel dure huur

Paragraaf Verbonden partijen

Waar gaat deze paragraaf over?

In deze paragraaf geven wij u het totaaloverzicht van onze samenwerkingsverbanden. Deze zijn uitgesplitst per programma.

Waarom samenwerking?

De gemeenschappelijke regelingen voeren het beleid en het beheer op de betreffende terreinen uit voor de gemeente. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als de gemeente dit beleid niet alleen, of niet doeltreffend en doelmatig kan uitvoeren. Via deze 'verbonden partijen' (samenwerkingsverbanden) werken wij met andere partijen samen om onze lokale ambities en doelen te bereiken. Samenwerkingsverbanden dienen dus een publiek belang.

De organisaties waarin wij deelnemen, dus onze verbonden partijen, maken voor ons beleid of voeren voor ons beleid uit. In principe zouden wij dat ook zelf kunnen doen. Er zijn vier redenen waarom wij een aantal van onze taken toch door een verbonden partij laten oppakken:

1. Via samenwerkingsverbanden kan worden samengewerkt aan beleidsuitdagingen die gemeentegrensoverschrijdend zijn of die voor meerdere gemeenten van groot belang zijn;
2. Sommige taken vragen specialistische kennis die onze eigen organisatie niet kan bieden;
3. Het beleggen van taken bij een samenwerkingsverband kan efficiënter/goedkoper zijn dan de taken in de eigen organisatie te beleggen, waardoor voor minder geld minstens dezelfde (maar vaak een hogere) kwaliteit geleverd kan worden;
4. Voor sommige beleidsterreinen is het wettelijk verplicht om een samenwerkingsverband op te richten.

De ambtelijke organisatie zorgt ervoor dat de afstemming tussen gemeente en regionale samenwerkingsverbanden goed verloopt.

Wat is een verbonden partij precies?

Een verbonden partij is een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een financieel én bestuurlijk belang heeft:

- de gemeente financiert (samen met de andere deelnemers) de verbonden partij. Mocht de verbonden partij onverhoopt failliet gaan of zijn financiële verplichtingen niet na kunnen komen, dan is de gemeente aansprakelijk;

- de gemeente heeft zeggenschap door vertegenwoordiging (via bijvoorbeeld de burgemeester, een collegelid of een raadslid), dan wel via hoofde van stemrecht in het bestuur van de verbonden partij.

Een belangrijk onderscheid is het verschil tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS-constructies).

Programma 1 Dienstverlening

Overzicht verbonden partijen

Geen verbonden partijen

Programma 2 Ruimtelijke ontwikkeling

Overzicht verbonden partijen

GR Recreatieschap Twiske Waterland	
Site	http://www.hettwiske.nl
Kerngegevens	Recreatieschap Twiske-Waterland, gevestigd in Oostzaan. 31.000 hectare werkgebied, waarvan 718 hectare beheergebied met 200 hectare water. Het recreatieschap Twiske-Waterland is een samenwerkingsverband van de provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad.
Missie	Recreatie in het gebied Twiske-Waterland versterken. Het doel van de Gemeenschappelijke Regeling is: A. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie; B. in samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; C. het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt; D. het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.
Visie	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: - Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; - Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden; - Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
Doel / openbaar belang	Het besturen en beheren van recreatiegebieden. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Ontwikkelingen	Uitvoeringsprogramma Het uitvoeringsprogramma werd in 2022 aangevuld met recreatieve ambities uit de omgevingsvisies van gebiedspartners. Voor de realisatie daarvan geldt, meer dan voor de 'eigen' projecten, dat ze worden beschouwd als meekoppelkansen. Er is vaak grote afhankelijkheid van prioritering door de partners, doorlopen van participatieprocessen, procedureverloop, beschikbare externe financiering en regeling van beheer en onderhoud. Onder taakveld 3.1 worden de projecten benoemd die in 2023 worden uitgevoerd. Daarnaast worden ook in 2024 voorbereidingen gestart voor besluiten over en vormgeven van de projecten die in de jaren erna aan de orde komen. Bij de jaarlijkse evaluatie van het uitvoeringsprogramma in het najaar is meer bekend over de stand van zaken van alle projecten. Om deze reden wordt samen met het uitvoeringsprogramma ook de financiële meerjarenplanning

	jaarlijks herijkt. Externe invloeden in 2024 De uitvoering van beleid, beheer en onderhoud wordt in 2024 en de jaren erna beïnvloed en soms gestuurd door ontwikkelingen buiten het recreatieschap. Ten tijde van het vaststellen van de begroting is een discussie gaande over het voortzetten van evenementen in het Twiske. Het gaat daarbij vooral over de acceptatie van evenementen in het natura2000-gebied en gepercipieerd overlast in de omgeving. Daarnaast zijn toenemende recreatiedruk, verdroging en waterkwaliteit (klimaatadaptatie) onderdeel van bovenregionale aanpak waarin het recreatieschap samenwerkt met lokale stakeholders, collega terrein behorende organisaties en het hoogheemraadschap.
Eigen Vermogen 1-1-2022	€5.091.543
Eigen Vermogen 31-12-2022	€5.232.582
Vreemd Vermogen 1-1-2022	€468.982
Vreemd Vermogen 31-12-2022	€615.680
Bijdrage gemeente aan GR 2024	€17.726
Resultaat van de GR 2022	€141.093
Mogelijke risico's voor de gemeente	Risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen: stormschade, natuurbrand en vandalisme. Daarnaast heeft de coronapandemie geleerd dat er (onvoorziene) risico's met betrekking tot inkomsten uit evenementen kunnen ontstaan en toenemende kosten voor handhaving. De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 427.400. De huidige weerstandscapaciteit liggen boven het niveau van de berekende risico's.

Programma 3 Sociaal Domein

Overzicht verbonden partijen

	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD)
Site	ggdzw.nl
Kerngegevens	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Zaanstreek-Waterland, Zaandam
Missie	GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop. Uiteraard met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeentelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein. Het sociale domein gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt, zoals (gezondheids)zorg en welzijn.
Visie	De GGD werkt vanuit de bedoeling dat mensen in Zaanstreek-Waterland gezond en veilig kunnen leven. Daarbij zetten in op de volgende speerpunten: • Preventie • Kennis, kunde en ervaring • Verbinding De GGD gaat voor doorontwikkeling van de eigen kwaliteiten, aansluiten bij en inspelen op nieuwe ontwikkelingen, hantering van een helder afwegingskader voor de uitvoering van contracttaken, investeren in verbinding.
Doel / openbaar belang	Bevorderen en uitvoeren van de collectieve preventie en andere activiteiten in het kader van de gezondheidszorg.
Ontwikkelingen	De structurele wijzigingen a.g.v. GGD 3.0* zijn nog niet bekend. De nieuwe gemeenschappelijke regeling (GR) wordt waarschijnlijk in het late najaar of in het begin van 2024 vastgesteld. Het is nu nog onzeker welke dienstverleningsactiviteiten in de inhoudelijke, nieuwe GR zullen vallen. Ook komt

	er nog een begrotingswijziging rondom het businessplan voor de nieuwe huisvesting. De verwachting is dat de kosten zullen stijgen. *Ter herinnering: GGD 3.0 is een programma voor het herijken van de GGD waarbij in regionaal verband werd en wordt onderzocht welke GR-taken en contracttaken GGD Zaanstreek-Waterland voor de gemeenten uitvoert en welke financieringsstromen er zijn. Aan de hand van dit onderzoek wordt bekeken welke taken er onder de GR gebracht worden en tegen welke prijs. Onderwerpen van onderzoek zijn o.a. ICT, archivering, huisvesting en de doorbelasting van de kosten voor bedrijfsvoering / overhead. Er was en is sprake van achterstanden vanuit het verleden. Tot het onderzoek is afgerond kunnen wij nog geen uitspraak doen over de hoogte van het bedrag, maar we verwachten een aanzienlijke stijging van de kosten. Deze stijging van de kosten wordt waarschijnlijk doorberekend in de begroting 2024 of kenbaar gemaakt m.b.v. een begrotingswijziging.
Eigen Vermogen 1-1-2022	€1.129.650
Eigen Vermogen 31-12-2022	€1.044.244
Vreemd Vermogen 1-1-2022	€13.628.182
Vreemd Vermogen 31-12-2022	€11.413.297
Bijdrage gemeente aan GR 2024	€803.835
Resultaat van de GR 2022	-/- €74.125
Mogelijke risico's voor de gemeente	Als zich in de regio calamiteiten voordoen die een bedreiging vormen voor de volksgezondheid (bijvoorbeeld uitbraak infectieziekte), of in het kader van de rampenbestrijding inzet vragen van de GGD, zullen hieruit kosten voortvloeien. Met deze kosten is in de begroting geen rekening gehouden. In dit kader kan de coronacrisis worden aangehaald. Deze crisis heeft echter niet geleid tot financiële risico's. Vanaf het allereerste begin van de crisis was duidelijk dat de GGD de uit deze crisis voortkomende extra kosten niet zelf zou kunnen dragen. Hiervoor is financiële ondersteuning van het Rijk ontvangen. Vanuit de strategische risicoinventarisatie worden drie risico's benoemd door de GGD: - beleidsveranderingen van de gemeenten; - veranderde werkwijze politie; - veranderende werkwijze GGZ. Daarnaast betekent de hierboven genoemde ontwikkeling rond het project GGD 3.0 een financieel risico voor de deelnemende gemeenten. De uitkomst van dit project zou namelijk kunnen betekenen dat de gemeentelijke bijdrage omhoog gaat.

Programma 4 Maatschappelijke ontwikkeling

Overzicht verbonden partijen

Geen verbonden partijen

Programma 5 Leefomgeving

Overzicht verbonden partijen

	Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond)
Site	www.odijmond.nl
Kerngegevens	Omgevingsdienst IJmond voert namens en vóór veertien gemeenten en de provincie Noord-Holland taken uit op het gebied van milieutoezicht en handhaving. Zij ondersteunen en adviseren inwoners en bedrijven op het gebied van milieuvergunningen.
Missie	ODIJmond draagt bij aan het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen ons werkgebied. Daarbinnen inspireert OD IJmond burgers en bedrijven tot het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Het resultaat is een

	landelijk vooruitstrevende en toekomstbestendige voorbeeldorganisatie waar partners met vertrouwen mee samenwerken.
Visie	ODIJmond werkt, als onderdeel van het openbaar bestuur, samen met burgers, bedrijven en overheden aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van onze leefomgeving. Naast vergunningverlening, toezicht en handhaving bij bedrijven, adviseert ODIJmond over de verschillende aspecten van de fysieke leefomgeving en duurzaamheid binnen het ruimtelijke domein. In de uitvoering van onze taken vervult ODIJmond een proactieve, regisserende en vooral verbindende rol. Als procesregisseur met kennis van zowel Inhoud als uitvoering bevordert ODIJmond een integrale aanpak binnen het ruimtelijk domein en koppelt ODIJmond de juiste partijen aan elkaar. Daarbij is kwalitatieve en adequate dienstverlening leidend. Initiatieven van burgers en bedrijven vragen van ODIJmond een open houding, gericht op wederzijds vertrouwen. Als kennisorgaan anticipeert ODIJmond hierop en faciliteert met een helder inzicht in het speelveld, binnen de kaders van de wet- en regelgeving.
Doel / openbaar belang	De beleidslijnen die door de deelnemende gemeenten en de Provincie Noord-Holland in hun milieubeleidsplannen en overeenkomsten zijn neergelegd, bepalen welke werkzaamheden uitgevoerd worden en worden vastgelegd In het uitvoeringsprogramma van ODIJmond. ODIJmond heeft namelijk zelf geen milieubeleidsdoelstellingen en is een uitvoerende dienst.
Ontwikkelingen	Met de Begroting 2024 geeft het dagelijks bestuur van ODIJ een indicatie over de hoogte van de bijdrage van de deelnemers, de beleidsvoornemens en prijscompensatie. De begroting maakt inzichtelijk welke ontwikkelingen op zowel korte als langere termijn invloed hebben op het beleid en de organisatie, welke strategische keuzes worden gemaakt en welke financiële kaders hiervoor worden vastgesteld. Met de komst van de Omgevingswet staat de grootste verandering in de geschiedenis van omgevingsdiensten voor de deur. Daarnaast vragen onderwerpen als stikstof, groen staal en de transitie naar een waterstofeconomie, steeds meer aandacht en expertise. Op dit moment is niet te voorzien wat deze dossiers in 2024 specifiek aan inzet van de ODIJ gaan vragen. De ODIJ is echter flexibel en vakinhoudelijk goed voorbereid en beschikt over kennis en kunde om de deelnemers van dienst te zijn. Ook het pas verschenen rapport van de commissie Van Aartsen en de aanbevelingen en reactie daarop van staatsecretaris Van Weyenberg (IenW) hebben grote impact op deze dienst. Door de aanhoudende onduidelijkheid over de details van de Omgevingswet en krapte op de arbeidsmarkt en de CAO onderhandelingen, kent de begroting 2024 onzekerheden. ODIJ stelt de begroting op met de grootst mogelijke zorg en volgens de laatste ontwikkelingen. Het is mogelijk dat straks in de begroting rekening is gehouden met zaken die tijdens het schrijven van deze begroting nog niet bekend zijn. In de begroting van 2024 houdt ODIJ voor het eerst ook rekening met de decentralisatie van de bodemtaken. Op basis van ervaringscijfers geeft de ODIJ aan dat gemeenten uit kunnen gaan van de onderstaande bijdragen. Deze bijdrage kan in de toekomst nog wijzigen o.b.v. onder andere de wijze van financiering van de zgn. overgangslocaties.
Eigen Vermogen 1-1-2022	€648.213
Eigen Vermogen 31-12-2022	€734.217
Vreemd Vermogen 1-1-2022	€11.095.048
Vreemd Vermogen 31-12-2022	€11.100.945
Bijdrage gemeente aan GR 2024	Regulier €191.001 Bodemtaken €54.157
Resultaat van de GR 2022	€121.955
Mogelijke risico's voor de gemeente	De door de GR geïdentificeerde risico's betreffen met name de bedrijfsvoering. Daarnaast zullen kosten gemaakt worden in geval van calamiteiten die de normale uitoefening van taken te boven gaan. Risico's zijn uiteindelijk voor rekening van de deelnemende gemeenten.

Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI) (contract met de HVC)	
Site	hvcgroep.nl
Kerngegevens	Gemeente Wormerland is partner van de gezamenlijke regeling Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI). Vanuit de VVI is de NV HVC opgericht (www.hvcgroep.nl/gemeenten). De

	gemeenteraad kan een zienswijze geven op begroting van de VVI. Op deze wijze kan de Raad de regie houden.
Missie (HVC)	De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter behartiging van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten ingevolge de Afvalstoffenwet verkregen afvalstoffen. Het lichaam tracht dit te bereiken door de oprichting en instandhouding van een vuilverbrandingsinstallatie in de gemeente Alkmaar met inbegrip van een stortplaats voor niet voor verbranding in deze installatie in aanmerking komende afvalstoffen, die in deze regeling tezamen worden aangeduid als "de installatie".
Visie (HVC)	De bestuursorganen van het lichaam oefenen de bevoegdheden uit, die ingevolge de Afvalstoffenwet voor de verwerking van afvalstoffen aan de raden der deelnemende gemeenten zijn opgedragen.
Doel / openbaar belang (HVC)	De basis voor het afvalbeheer vormt de Dienstverleningsovereenkomst (DVO), die tussen de gemeente Wormerland en HVC is afgesloten en waarin de inhoud, de omvang en garanties van de afvalbeheertaken zijn vastgelegd. De DVO is ingegaan op 1 januari 2009 en heeft een looptijd van 10 jaar. Hiermee is zeker gesteld op een verantwoorde wijze en met een zo hoog mogelijk milieurendement tegen verantwoorde kosten het Wormerlandse afval wordt verwerkt.
Ontwikkelingen	geen
Eigen Vermogen 1-1-2022	€24.000
Eigen Vermogen 31-12-2022	€24.000
Vreemd Vermogen 1-1-2022	€918.000
Vreemd Vermogen 31-12-2022	€925.000
Bijdrage gemeente aan GR 2023	VVI: €0 (HVC: €2.146.597)
Resultaat van de GR 2022	€0
Mogelijke risico's voor de gemeente	De risico's van de gemeenschappelijke regeling VVI houden hoofdzakelijk verband met de continuïteit van de afvalverwerking en het financiële risico van het aandeelhouderschap A in NV HVC. Een ander risico dat in ogenschouw dient te worden genomen betreft conformiteit met regelgeving op het gebied van staatssteun, mededinging, Wet Markt en Overheid en aanbesteding. Op basis van aandeelhouderschap kunnen gemeenten een gezamenlijk beleidsstandpunt innemen richting VVI; - De gemeenteraad kan haar controlerende en toezichhoudende taak op HVC uitoefenen door een zienswijze te geven op de begroting en jaarrekening van de VVI; - Garantstelling voor investeringen van de HVC: gemeente Wormerland staat per 2018 op basis van het aantal aandelen garant en niet meer voor het volledige bedrag van de gegarandeerde leningen.

Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW) (incl. Regionale Brandweer Zaanstreek-Waterland (RBZW) en GHOR/CPA)	
Site	veiligheidsregiozaanstreekwaterland.nl
Kerngegevens	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland, Zaandam
Missie	De partners in de veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland gaan 'arm in arm voor veiligheid' om het samenwerkingsverband te bestendigen en uit te bouwen. Dit samenwerkingsverband helpt maatschappelijke verstoringen voorkomen of beperken in het belang van en samen met de burgers.
Visie	- Wij werken adequaat en effectief samen op het gebied van integrale veiligheid; - Wij treden adequaat en snel op bij rampen en crises; - Wij gaan in onze organisatievorming mee in de ontwikkelingen rond bestuurlijke schaalvergroting;

	• Wij hebben wederzijds werkbare afspraken met de nieuwe politieregio; • Wij werken actief samen met de burger opdat deze bewust en zelfredzaam handelt.
Doel / openbaar belang	Het bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van brandweer/GHOR/CPA-taken in ruime zin met inbegrip van het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen en overigens een goede hulpverlening bij een ongeval of een ramp te bevorderen in het gebied met negen deelnemende gemeenten. De Veiligheidsregio/RWBZ voert regiotaken op het gebied van preventie, preparatie en alarmcentrale. Daarnaast is de gemeentelijke crisisorganisatie inmiddels regionaal georganiseerd als gevolg van de wet op de Veiligheidsregio's. Deze processen worden steeds verder geprofessionaliseerd. De nase van een crisis blijft een taak van de gemeente. De VRZW ondersteunt gemeenten om deze taken te organiseren.
Ontwikkelingen	De VRZW gaat in 2024 vervolg geven aan het Beleidsplan 2021-2024 en de Kaderbrief 2024. De Kaderbrief 2024 heeft de volgende onderwerpen voor 2024: - versterken crisisbeheersing; - gezamenlijk gebruik van het pand Prins Bernhardplein met de GGD; - positie vrijwilligers; - brede toekomstige beschouwing brandweezorg fase 1; - informatievoorziening; - realistisch oefenen.
Eigen Vermogen 1-1-2022	€2.082.000
Eigen Vermogen 31-12-2022	€1.804.000
Vreemd Vermogen 1-1-2022	€17.041.000
Vreemd Vermogen 31-12-2022	€22.117.000
Bijdrage gemeente aan GR 2024	€1.644.750
Resultaat van de GR 2022	€21.705
Mogelijke risico's voor de gemeente	Uit de Jaarstukken 2022 blijkt dat de weerstandscapaciteit van de VrZW als 'voldoende' gekwalificeerd kan worden (ratio 1).

	Vervoerregio Amsterdam
Site	https://vervoerregio.nl/
Kerngegevens	Jodenbreestraat 25, 1011 NH Amsterdam
Doel / openbaar belang	Samenwerking versterken op het gebied van verkeer en vervoer, bevorderen van bereikbaarheid
Missie	Verkeer en vervoer ondersteunt de ruimtelijk-economische ontwikkelingen en de ontplooiingskansen van mensen. Dat vraagt om intensieve samenwerking afstemming tussen het mobiliteitsbeleid en de andere beleidsvelden.
Visie	Het versterken van de samenwerking op het gebied van Verkeer en Vervoer in regio Amsterdam-Almere
Ontwikkelingen	Vanaf 2024 kan de Vervoerregio geen beroep meer doen op externe financiële ondersteuning van het Rijk voor het weer op niveau brengen van het openbaar vervoer na de coronacrisis. Hierdoor is een besparing nodig bij de OV-concessies en ligt de focus op bereikbaarheid, het verminderen van dubbele lijnen en kostenbeheersing. Per 10 december 2023 gaat de nieuwe concessie in voor Zaanstreek-waterland. Concreet betekent dit dat buslijn 121 via Jisp, Wormer naar station Wormerveer, verder gaat als 67. Deze 67 gaat dan 2x uur rijden op werkdagen. Voor afzonderlijk verkeersprojecten binnen gemeente Wormerland blijft de BDU subsidie gewoon beschikbaar.
Eigen Vermogen 1-1-2022	€221.863

Eigen Vermogen 31-12-2022	€0
Vreemd Vermogen 1-1-2022	€333.131.004
Vreemd Vermogen 31-12-2022	€399.452.055
Bijdrage gemeente aan GR 2024	€0
Resultaat van de GR 2022	€0
Mogelijke risico's voor de gemeente	geen

Programma 6 Bestuur en organisatie

Overzicht verbonden partijen

	Cocensus
Site	cocensus.nl
Kerngegevens	Openbaar lichaam genaamd 'gemeenschappelijke regeling Cocensus', gevestigd te Heemskerk, gemeente Heemskerk
Missie	Cocensus is de partner voor het integraal waarderen, heffen en invorderen van decentrale belastingen en heffingen.
Visie	Cocensus heeft een bedrijfsmatige grondslag en zal tegen een zo laag mogelijk tarief en zo hoog mogelijke kwaliteit haar diensten integraal aanbieden. De belangrijkste waarden hierbij zijn: · klantgericht · kwalitatief · innovatief · efficiënt en effectief · resultaatgericht · integriteit
Doel / openbaar belang	Cocensus is een gemeenschappelijk regeling (GR) van dertien gemeenten namelijk Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Bergen, Uitgeest, Heiloo, Castricum, Dijk & Waard en Den Helder. In deze GR zijn de uitvoeringswerkzaamheden in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen ondergebracht. Cocensus verzorgt het bestandsonderhoud, de heffing, de invordering, de behandeling van bezwaaren beroepschriften en de behandeling van verzoeken om kwijtschelding.
Ontwikkelingen	No Cure No Pay bureaus Hoewel het aantal bezwaren tegen de WOZ-waarde stabiliseert, neemt het aandeel van het aantal bezwaren dat is ingediend door de zogenaamde no cure no pay bureaus nog steeds toe. Vanuit de ministeries en in de onlangs verschenen brief van staatssecretaris van Rijk aan het kabinet wordt onderkend, dat het feit dat de WOZ-waarde als een exacte waarde wordt gezien, juist de mogelijkheden bieden voor het verdienmodel van de bureaus. Daarnaast wordt in de brief afgevraagd of de (proceskosten-)vergoeding wel in verhouding staat tot de geleverde inspanning. Er is enige beweging te onderkennen. Over oplossingen of de noodzakelijke aanpassingen in wet- en regelgeving wordt echter nog niet gesproken. Sterker nog: de proceskostenvergoeding is juist verhoogd, zodat het zeker nog een aantal jaren zal duren voor er enige verandering gaat komen. Ongeveer 20% van de bezwaren van de bureaus worden gehonoreerd met name vanwege niet zichtbaar achterstallig onderhoud. Die 20% aan gehonoreerde bezwaren leveren de bureaus voldoende inkomsten op: vaak is de vergoeding voor de bureaus gemiddeld nu €800, terwijl de burger dat terugziet in enkele tientjes lagere OZB. Daarbij moeten we ook niet vergeten, dat 80% van de burgers die een bureau hebben ingeschakeld er dus niets van merken, omdat hun bezwaar wordt afgewezen. Naast de oplopende proceskostenvergoedingen is er zoals eerder genoemd, ook sprake van een groot beslag van de capaciteit van Cocensus. Capaciteit die juist benut zou kunnen worden voor bestandsoptimalisatie. Maar niet alleen bij Cocensus komt er zand in de machine. Ook de

	rechtbanken kunnen de grote hoeveelheden beroepsprocedures niet tijdig behandelen. Zo gebeurt het regelmatig, dat wanneer Cocensus een beroepsprocedure wint, de rechter vanwege de lange doorlooptijd aan het bureau een zogenaamde immateriële schadevergoeding toe moet kennen. Feitelijk de omgekeerde wereld: de rechtbank kan een zaak niet tijdig behandelen, je wint de zaak, maar dient toch een schadevergoeding uit te keren, die niet bij de burger maar bij de bureaus terecht komt. Cybersecurity In de context van Cybersecurity en de digitale weerbaarheid wordt er binnen Cocensus een zeer strikt beleid gevoerd volgens het informatiebeveiligingsbeleid en zijn er in de loop der tijd diverse wijzigingen doorgevoerd op zowel technische aspecten als beleid en procesmatige aspecten in de context van Cybersecurity. Gelet op de razendsnelle ontwikkelingen is het daarbij mogelijk dat nieuwe kwetsbaarheden moeten worden doorgrond met het oog op de toekomst. Hierbij worden, zoals ook in het informatiebeveiligingsbeleid is vastgelegd, diverse informatie bronnen gebruikt (IBD, NCSC, NSA, CheckPoint, Gartner) om inzichtelijk te maken welke mogelijke risico's er kunnen ontstaan. Door de nauwe samenwerking met deze instanties is het vanuit onze ingerichte processen mogelijk om heel gericht en adequaat te handelen in het geval dat informatie tot ons komt met betrekking tot kwetsbaarheden op het gebied van de informatievoorziening en de gelieerde ICT-voorzieningen. Digitaal Loket De digitale dienstverlening wordt continue verbeterd, waarbij er steeds meer mogelijk wordt in het Digitaal Loket, zonder uit het oog te verliezen dat er nog altijd een grote groep mensen is die op de traditionele manier via post of telefoon communiceert. De digitale dienstverlening die Cocensus biedt is dan ook altijd een aanvulling op de reeds bestaande kanalen. Informatiebeveiliging en privacy Cocensus heeft passende technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen getroffen om de bescherming van persoonsgegevens en naleving van de privacywet- en regelgeving te borgen. Voornoemde beveiligingsmaatregelen voldoen aan het normenkader van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).
Eigen Vermogen 1-1-2022	€803.928
Eigen Vermogen 31-12-2022	€739.745
Vreemd Vermogen 1-1-2022	€15.895.419
Vreemd Vermogen 31-12-2022	€16.288.117
Bijdrage gemeente aan GR 2024	€387.000
Resultaat van de GR 2022	€489.745
Mogelijke risico's voor de gemeente	Jaarlijks vindt bij Cocensus een uitgebreide risico-inventarisatie plaats. Deze inventarisatie met de daaraan gekoppelde beheersmaatregelen wordt elk half jaar besproken in het MT van Cocensus en éénmaal per jaar in de vergadering van het Dagelijks en Algemeen Bestuur van Cocensus. De beheersmaatregelen worden jaarlijks in de externe ISO-audit tegen het licht gehouden. Naar aanleiding daarvan worden weer separaat een inventarisatie en de bijbehorende (al dan niet aangepaste) beheersmaatregelen voorgelegd aan het Bestuur. Hierdoor is het risicomanagement geborgd binnen de organisatie van Cocensus. Cocensus heeft een zeer beperkt weerstandsvormen (Begroting 2024: ratio 0,5). Dit houdt in dat financiële tegenvallers in rekening worden gebracht bij de deelnemers. Risico's te noemen zijn: hoge (loon-)inflatie; cybersecurity; privacywetgeving; no-cure-no-pay-bureaus (continuïteit van dienstverlening).

Waterlands Archief	
Site	www.waterlandsarchief.nl
Kerngegevens	ISW, Waterlandlaan 81 te Purmerend.
Missie	De doelstellingen voor het Waterlands Archief zijn: • Uitbreiding en verbetering van de digitale dienstverlening. • Verbreding educatie en verbetering presentatie.

	Werken aan digitale duurzaamheid en toegankelijkheid.
Doel / openbaar belang	Het Waterlands archief heeft als doelstelling een zo breed mogelijk publiek te interesseren voor de cultuurhistorie van de regio Waterland en het onderzoek hiernaar zoveel mogelijk te stimuleren.
Ontwikkelingen	Eind 2020 is het Uitvoeringsplan 2022-2025 Van archiefbewaarplaats naar informatieknooppunt door het bestuur van het Waterlands Archief vastgesteld. Het Waterlands Archief is op weg een knooppunt te worden in toezicht op beheer van en toegang tot informatie. In het uitvoeringsplan zijn specifiek een aantal doelen benoemd. De relevante doelen zijn hieronder duidelijk herkenbaar weergegeven met daarbij de ambities voor 2024. Het jaar 2024 is het derde en voorlaatste uitvoeringsjaar van dit plan. In 2024 wordt volgens de afspraken in de Gemeenschappelijke Regeling een nieuw beleidsplan 2026-2029 opgesteld en voorgelegd aan de deelnemende gemeenten. Ieder jaar worden thema's gekozen waaraan speciale aandacht wordt besteed. In 2024 zijn dat: -het (vroegmoderne) platteland met medewerking van het tijdschrift Holland (presentatie van het themanummer); -100 Jaar toerisme In 1924 werd in Edam op initiatief van burgemeester Kolfischoten een ANW-kantoor opgericht (ANW= Algemene Nederlandse Vereniging voor Vreemdelingenverkeer); -Noord-Hollandsch Kanaal werd 200 jaar geleden opengesteld.
Eigen Vermogen 1-1-2022	€220.452
Eigen Vermogen 31-12-2022	€323.695
Vreemd Vermogen 1-1-2022	€177.699
Vreemd Vermogen 31-12-2022	€183.729
Bijdrage gemeente aan GR 2024	€145.703
Resultaat van de GR 2022	€50.381
Mogelijke risico's voor de gemeente	Er zou een risico kunnen schuilen in de mogelijkheid dat de kosten van digitalisering door onvoorziene omstandigheden hoger uitkomen dan verwacht.

OVER-gemeenten	
Site	over-gemeenten.nl
Kerngegevens	OVER-gemeenten, Oostzaan en Wormerland.
Missie	- Het zo optimaal mogelijk organiseren van het samenspel tussen colleges, bestuur en organisatie als noodzakelijke voorwaarde voor het functioneren van de serviceorganisatie voor meerdere gemeenten; - Het zo optimaal mogelijk organiseren van de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen; - Het zo optimaal mogelijk organiseren van de bedrijfsmatige ondersteuning als noodzakelijke voorwaarde voor het goed functioneren van de klantgerichte processen; - Het zo optimaal mogelijk inzetten van personeel, zodanig dat een constante kwaliteit geleverd kan worden.
Visie	In de notitie 'Verbinding te OVER' is de volgende visie opgenomen: "Een lenige en slagvaardige organisatie, gericht op de buitenwereld, samen en voor elkaar, daadkrachtig, en met een positief kritische, lerende en betrokken cultuur" Met daarbij de volgende kernwaarden - Verbinding - De blik naar de buitenwereld - Duidelijk, lenig en slagvaardig

	- Hart voor publieke zaak - Vertrouwen en verantwoordelijkheid
Doel / openbaar belang	Op 17 juni 2008 heeft de gemeenteraad van Wormerland besloten in te stemmen met de samenwerking van Wormerland en Oostzaan. Om de uitvoering van beleidsmatige, uitvoerende en organisatorische opgaven te borgen en de dienstverlening verder te verbeteren, is de gemeenschappelijke regeling OVER-gemeenten opgericht. OVER-gemeenten werkt binnen de door de gemeenteraad van Wormerland voor de samenwerking vastgestelde kaders. Deze kaders zijn: - Elke gemeente behoudt haar bestuurlijke zelfstandigheid; - Elke gemeente stelt haar eigen beleids- en uitvoeringskader vast; - De samenwerking heeft als doel het blijvend borgen van dienstverlening, kwaliteit, continuïteit, bestuurskracht en betaalbaarheid; - De dienstverlening van elke gemeente blijft lokaal (front-offices); - Vanuit het uitgangspunt van "handhaven van de bestuurlijke zelfstandigheid van de twee gemeenten" blijft elke gemeente thans en in de toekomst verantwoordelijk voor haar eigen financiële positie.
Ontwikkelingen	Het plan van aanpak 'Verbinding te OVER' zal vanaf 2023 gefaseerd worden uitgewerkt en geïmplementeerd, waarbij rekening gehouden wordt met de urgentie van onderwerpen, uitvoerbaarheid in verband met beschikbare formatie en de beschikbare financiële middelen. In 2024 zal de focus meer verschuiven naar de onderwerpen die we niet acuut in 2023 hebben moeten oplossen en een langere doorlooptijd vergen. Hierbij kan worden gedacht aan de doorontwikkeling van managementinformatie, verdere verlaging van ziekteverzuim, strategische personeelsplanning en het verfijnen van het kantoorconcept. Bestaande en nieuwe projecten die we voor 2024 verwachten zijn de implementatie en vervolgens de structurele uitvoering van de omgevingswet, werkzaamheden in het kader van de vluchtelingencrisis, de huisvesting van verschillende doelgroepen, de ondersteuning van gedupeerden van de toeslagenaffaire en een aantal grote aanbestedingen binnen de bedrijfsvoering.
Eigen Vermogen 1-1-2022	€996.034
Eigen Vermogen 31-12-2022	€2.600.614
Vreemd Vermogen 1-1-2022	€3.055.658
Vreemd Vermogen 31-12-2022	€2.003.753
Bijdrage gemeente aan GR 2024	€12.640.377
Resultaat van de GR 2022	€1.958.947
Mogelijke risico's voor de gemeente	Het risico voor de gemeente zit met name in de financiering van OVER-gemeenten. Zijn de financiële middelen wel voldoende voor de uitvoering van de taken. De twee grootste risico's zijn de personeelslasten, die bij een hoog verloop of ziekte kunnen zorgen voor hoge inhuur. En de constante overdracht van taken van het rijk naar de gemeenten zonder dat het rijk daarvoor voldoende middelen beschikbaar stelt.

Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	
Site	https://www.stichtingrijk.nl/
Kerngegevens	Raadhuisplein 1, 2101 HA Heemstede
Missie	Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van een regionaal inkoopbureau en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Visie	
Doel / openbaar belang	RIJK is er voor gemeenten die het beste uit de markt willen halen. Voor gemeenten die constant streven naar het bereiken van de beste waarde voor de beschikbare financiële middelen. Voor gemeenten die inkoop willen inzetten voor het realiseren van beleid.
Ontwikkelingen	-
Eigen vermogen 1-1-2022	€1.084.199
Eigen vermogen 31-12-2022	€1.084.199
Vreemd vermogen 1-1-2022	€900.630
Vreemd vermogen 31-12-2022	€371.347
Bijdrage aan de GR 2024	€98.545
Resultaat van de GR 2022	€0
Mogelijke risico's voor de gemeente	geen

Paragraaf Financiering

Waar gaat het over

Deze paragraaf geeft transparantie van de treasuryfunctie (financiering) van decentrale overheden. We zetten hier zo duidelijk mogelijk de plannen, feiten en visie over financiering uiteen.

De Wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO) schept een duidelijker kader voor de treasuryfunctie en levert een bijdrage aan de kredietwaardigheid van de openbare lichamen en bevordert de transparantie van de treasuryfunctie. Deze wet kent twee instrumenten op het gebied van de treasuryfunctie:

- het treasurystatuut,
- de financieringsparagraaf

De doelstelling van het treasurystatuut is om bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden te formaliseren en expliciet vast te stellen. De gemeenteraad kan dan goed invulling geven aan zijn verordenende en controlerende bevoegdheid. Het tweede instrument, de financieringsparagraaf, heeft als doel inzicht te geven in de algemene interne en externe ontwikkelingen die van belang zijn voor de treasury en de concrete plannen op het gebied van risicobeheer, financieringspositie en leningen- en uitzettingenportefeuille.

Door de raad is op 29 januari 2019 een geactualiseerd treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut zijn de organisatie rondom het opstellen van het treasurybeleid, de planning & control-cyclus (P&C-cyclus), de organisatie rondom de uitvoering van treasury-activiteiten en de interne en externe controle geregeld.

Ontwikkelingen

Bij interne ontwikkelingen gaat het onder andere over het afstoten van bedrijfsonderdelen of het oppakken van nieuwe activiteiten. Het komend jaar is van geen van beide sprake. Ten aanzien van de

externe ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de treasuryfunctie, zoals de internationale economische ontwikkeling en de geld- en kapitaalmarkt, laten wij ons primair adviseren door onze 'huishankier' de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Onze adviseurs aldaar volgen de ontwikkelingen nauwlettend en hebben ook de knowhow op dit gebied.

Financieringsbehoefte 2024-2027

De komende jaren verwachten wij een financieringsbehoefte die wordt veroorzaakt door de doorlopende investeringen per balansdatum 2023, het meerjarenplan 2024-2027 en het inzetten van reserves en voorzieningen.

Financieringsbehoefte (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo (uitgangspunt: sluitende begroting)	0	0	0	0
Mutaties reserves en voorzieningen	2.328	1.330	1.379	-639
Afschrijvingen	2.514	2.799	1.847	1.902
Investerings 2024-2027 Meerjarenplan	-829	-3.214	-1.908	-65
Investerings: reeds beschikbaar gestelde kredieten (uitschieter begin 2024: nieuwe Zaanbrug)	-14.659	-414	-55	0
Aflossingen (huidige) langlopende leningen (netto)	-717	-617	-617	-617
Aflossingen nieuwe langlopende leningen	0	-367	-367	-367
Totaal	-11.363	-483	279	214

We volgen de liquiditeiten nauwlettend. De Wet FIDO verplicht gemeenten binnen de kasgeldlimiet en de renterisiconorm te blijven. Investerings en de daaraan verbonden geldleningen hebben gevolgen voor deze renterisiconorm. Onder 'Risicobeheer' verwerken we de genoemde financieringsbehoefte in de berekening van de renterisiconorm, zodat we kunnen beoordelen of ons voorgenomen beleid voor 2024-2027 binnen de kaders van de Wet Fido valt.

Leningenportefeuille

Hierbij inzicht in de ontwikkeling van de portefeuille van de langlopende leningen.

Mutaties leningenportefeuille (bedragen x €1.000)	2023 / 2024
Stand per 1 januari 2023 (bron: jaarrekening 2022)	17.286
Aflossingen (regulier) in 2023	-1.155
Nieuwe leningen 2023 (reeds aangetrokken t/m aug. '23)	0
Nieuwe leningen 2023 (nog aan te trekken t/m dec.'23)	0
Totaal, stand per 31-12-2023	16.131
Aflossingen: regulier in 2024	-956

Nieuw aan te trekken leningen 2024	11.000
Stand per 31-12-2024	26.175

Rentevisie en -kosten

Rentevisie

We baseren ons op verwachte ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt. De grote algemene banken en de banken voor de publieke sector (onder andere onze 'huisbank' BNG) houden deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Met inachtneming van de zogenaamde 'prudente' houding die een gemeente ten aanzien van beleggingen en leningen dient te hebben, zijn we tot een eigen rentevisie gekomen. (Zie ook 'uitgangspunten treasurybeleid 2024-2027').

Rentekosten

In de notitie afschrijving en rentebeleid van 2020 zijn ook de rentekosten voor investeringen en eigen financieringsmiddelen opgenomen. Vanaf het jaar 2022 wordt de rekenrente niet meer voor 4 jaar vastgesteld, maar ieder jaar via de Kadernota bekeken en vastgesteld. De rente voor investeringen en dergelijke is in de uitgangspunten van de Kadernota 2024 ook voor het jaar 2024 vastgesteld op 1,5%.

Risicobeheer

De Wet FIDO verplicht de kasgeldlimiet en de renterisiconorm in beeld te brengen. De provincie gebruikt deze bij het uitoefenen van haar toezichthoudende functie. De kasgeldlimiet betreft het renterisico van de vlottende schuld. De renterisiconorm betreft het renterisico van de langlopende schuld.

Kasgeldlimiet prognose voor 2024 (bedragen x €1.000)	Bedragen
Omvang begroting over 2023 (=grondslag)	47.559
- in procenten van de grondslag	8,5%
(1) Toegestane kasgeldlimiet	4.042
(2) Omvang vlottende korte schuld	300
(3) Vlottende middelen:	2.300
<i>Contante gelden in kas</i>	0
<i>Tegoeden in rekening courant</i>	300
<i>Overige uitstaande gelden < 1 jaar</i>	2.000
<u>Toets kasgeldlimiet:</u>	
(4) Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)	-2.000
Toegestane kasgeldlimiet (1)	4.042
Ruimte (+) / Overschrijdingen (-): (1)-(4)	6.042

	Renterisiconorm (bedragen x €1.000)	2024	2025	2026	2027
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g (opgenomen geld)	2.000	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g (uitgegeven geld)	0	0	0	0
1c	Renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	2.000	0	0	0
2	Betaalde aflossingen reguliere leningen	956	856	822	822
3	Renterisico op vaste schuld (1c)-(2)	1.044	0	0	0
	<u>Berekening renterisiconorm:</u>				
4	Begrotingstotaal (excl. mutaties in reserves)	47.559	47.315	49.454	48.972
5	Normpercentage (ministerieel vastgesteld)	20%	20%	20%	20%
	<u>Toets renterisiconorm:</u>				
6	Renterisiconorm (4*5)	9.518	9.463	9.891	9.794
7	Renterisico op vaste schuld (3)	1.044	0	0	0
	Ruimte (+) / Overschrijding (-): (6)-(7)	8.474	9.463	9.891	9.794

In de renterisiconorm wordt rekening gehouden met de renterisico's die gemeenten lopen over nieuw af te sluiten leningen ter vervanging van afgeloste leningen. De renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt zorgen ervoor dat de gemeente een ogenschijnlijk gering risico loopt (zie rentevisie).

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft aan de mate waarin een onderneming met eigen middelen (eigen vermogen) is gefinancierd. In het bedrijfsleven is deze ratio van belang om te zien in hoeverre de onderneming in staat is om aan haar financiële verplichtingen (betalingen) kan voldoen door inzet van haar eigen vermogen. Voor een gemeente is de hoogte van de solvabiliteit van minder belang dan voor een bedrijf. Toch geeft het een aardig inzicht in de vermogensverhoudingen.

Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter de financieringspositie van de gemeente. Afhankelijk van de directe opbrengstwaarde van de activa ligt de minimumnorm voor het bedrijfsleven op een waarde tussen de 25% en 40%. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen x 100%.

In volgend schema is de solvabiliteit berekend op basis van de vastgestelde jaarrekeningen.

Jaar (bedragen x €1.000)	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Totaal vermogen	Solvabiliteit
2013	€ 18.974	€ 22.188	€ 41.162	46,10%

2014	€ 18.548	€ 21.400	€ 39.948	46,43%
2015	€ 21.303	€ 20.153	€ 41.456	51,38%
2016	€ 20.975	€ 19.204	€ 40.179	52,20%
2017	€ 21.156	€ 19.143	€ 40.299	52,50%
2018	€ 19.217	€ 22.299	€ 41.515	46,29%
2019	€ 17.980	€ 25.771	€ 43.751	41,10%
2020	€ 16.973	€ 27.903	€ 44.876	37,82%
2021	€ 16.495	€ 28.134	€ 44.629	36,96%
2022	€ 17.427	€ 33.120	€ 50.547	34,48%

Uitgangspunten treasurybeleid

Het uitgangspunt voor de treasury-activiteiten voor de jaren 2024 tot en met 2027 is dat we de bedragen en looptijden van aan te trekken langlopende leningen afstemmen op het renterisico dat de gemeente loopt. De zogenaamde renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Nieuwe leningen worden aangetrokken voor een looptijd van vijf tot dertig jaar. De looptijd is mede afhankelijk van de dan geldende rentepercentages en de verwachting hiervan naar de toekomst toe. De structurele vermogensbehoefte wordt structureel gefinancierd.

Paragraaf Lokale heffingen

Waar gaat deze paragraaf over?

De paragraaf lokale heffingen bevat de geraamde inkomsten op lokale heffingen, het beleid ten aanzien van de lokale heffingen, een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid en een aanduiding van de lokale lastendruk.

Retributies versus belastingen

Er zijn twee soorten gemeentelijke heffingen: retributies en belastingen. Bij de retributies is er sprake van een tegenprestatie van de gemeente en mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten voor de uitoefening van de taak. Dit betekent dat de kostendekkendheid niet meer mag zijn dan 100%. Bij belastingen is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente. Belastingen worden gezien als een algemeen dekkingsmiddel.

Retributies

De BBV stelt eisen over de onderbouwing van de tarieven die hoogstens kostendekkend mogen zijn. De gemeente moet een overzicht van baten en lasten opnemen voor de heffingen waarbij sprake is van het verhalen van kosten. Daarnaast moet in een overzicht op hoofdlijnen per type heffing inzichtelijk worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven wordt voldaan aan de eis dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden. Dit zijn de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan de berekening van de tarieven. In deze begroting 2024 zijn de onderbouwingen van de riool- en afvalstoffenheffing en begraafrechten opgenomen.

Beleidsvoornemens lokale heffingen

Het totale pakket aan gemeentelijke belastingen en heffingen bestaat uit een 14-tal verschillende belastingen/heffingen die jaarlijks door de gemeenteraad worden vastgesteld in een belastingverordening.

Uitgangspunten bij het bepalen van de verschillende tarieven zijn:

- aanpassing van de tarieven met het inflatiepercentage. In 2024 is het inflatiepercentage 3,2%.

Uitzonderingen zijn:

- tarieven gebonden aan een wettelijk maximum (zoals reisdocumenten/rijbewijzen)
 - afvalstoffenheffing (maximaal 100% kostendekkend)
 - rioolrecht (maximaal 100% kostendekkend). In het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is besloten dat de rioolheffing jaarlijks stijgt met 2% alvorens vermeerderd met het desbetreffende inflatiepercentage. Het huidige GRP loopt t/m 2023. Naar verwachting wordt dit GRP in 2024 herzien.
 - voor OZB en RZB geldt dat niet de tarieven, maar de opbrengst stijgt met het inflatiepercentage¹.
 - compensatiestijging OZB: verhoging van de OZB-opbrengst gelijk aan de korting op de algemene uitkering als gevolg van de WOZ-waardestijging²
1. *Toelichting¹*: Bij de Onroerendezaakbelasting (OZB) en de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten wordt de totale opbrengst van het voorgaande jaar in de begroting geïndexeerd met 3,2%. Om de OZB-opbrengst in de begroting op hetzelfde niveau te handhaven, worden bij een stijgende WOZ-waarde de tarieven voor de OZB verlaagd en bij een dalende WOZ-waarde de OZB-tarieven verhoogd. Deze systematiek/berekening is exclusief de extra nieuwgebouwde woningen (areaaluitbreiding). De opbrengst van de OZB stijgt dus met het inflatiepercentage en met de belastingopbrengsten uit nieuwe woningen.
 2. *Toelichting²*: De WOZ-waardestijging heeft een negatief effect op de Algemene Uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB.

Cocensus

De gemeente Wormerland heeft de uitvoering van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) en het opleggen van de aanslagen en de invordering van onroerendezaakbelasting (OZB), roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, forensenbelasting, grafrechten en leges omgevingsvergunningen ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling, zijnde Cocensus. Ook de afhandeling van de kwijtscheldingsverzoeken en bezwaar- en beroepschriften vinden plaats door Cocensus.

Voor de uitvoering van belastingregelingen brengt Cocensus voor 13 gemeenten een bijdrage in rekening. Voor de gemeente Wormerland is de bijdrage over 2024 €387.000.

Gemeentelijke belastingen

Belastingen hebben een algemeen karakter. Een directe relatie tussen de belasting en de gemaakte kosten van de gemeente is in het algemeen niet aanwezig. Uitgangspunt bij het vaststellen van de belastingtarieven is dat deze trendmatig worden verhoogd met de verwachte inflatie. In overeenstemming met de Kadernota 2023 is in de Programmabegroting 2024-2027 voor de belastingen rekening gehouden met een inflatiepercentage van 3,2%.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De grondslag voor de OZB wordt gevormd door de waarde van het onroerend goed, die jaarlijks wordt vastgesteld (de zogenaamde herwaardering). Wormerland hanteert het uitgangspunt dat de gemiddelde waardeestijging (of daling), die voortvloeit uit de herwaardering, wordt gecompenseerd door een evenredige tariefsverlaging (of evenredige tariefsverhoging). Daarmee bereikt de gemeente dat waardemutatie niet leidt tot een wijziging in de totale opbrengst, maar slechts tot individuele verschillen in aanslagen. Dat is het geval als de waarde van een woning meer of juist minder is gestegen dan het Wormerlandse gemiddelde. Dan levert de herwaardering een voordeel of juist een nadeel op voor de eigenaar. De WOZ-waarden voor het belastingjaar 2024 worden gebaseerd op het prijspeil 1 januari 2022. Deze waarde is in het vierde kwartaal 2023 bekend.

Naast bovengenoemd effect heeft WOZ-waardestijging een daling van de rijksinkomsten als gevolg. De gemeente ontvangt bij stijgende WOZ-waardes minder Algemene Uitkering. Het Rijk gaat ervan uit dat bij een stijging van de WOZ-waarde de lokale inkomsten van de gemeente stijgen door een hogere opbrengst OZB. Om de opbrengsten voor de gemeente gelijk te houden hanteren we volgens bestaand beleid voor het OZB-tarief naast de inflatiestijging ook een compensatiestijging in verband met de dalende Algemene Uitkering.

Roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting (RWWB)

Eigenaren en gebruikers van *onroerend* goed betalen gemeentelijke belastingen in de vorm van de onroerendezaakbelasting (OZB). Het is wettelijk mogelijk om ook voor eigenaren en gebruikers van *roerende* woon- en bedrijfsruimten (zoals woonboten en woonwagens) een gelijke belasting in te voeren, te weten de Roerende Woon- en bedrijfsruimte belasting (RWWB). Om eigenaren en gebruikers van roerend en onroerend goed gelijk te behandelen is het tarief van die belasting gelijk aan het tarief van de OZB.

Hondenbelasting

Onder de naam "hondenbelasting" heft de gemeente een belasting op het houden van honden binnen de gemeente. Belastingplichtige is de houder van de hond. Het aantal honden is bepalend voor de opbrengst van de belasting.

Gemeentelijke retributies

Onder de naam retributies heft de gemeente tarieven voor diverse typen van dienstverlening. Bij retributies is, anders dan bij belastingen, wél sprake van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taakuitoefening. De belastingplichtige is de aanvrager van de dienst of degene voor wie de dienst is verleend. De geraamde opbrengsten mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten voor die taakuitoefening. Of gemeentelijke tarieven werkelijk kostendekkend zijn is een beleidskeuze.

Rioolheffing

De kosten die de gemeente maakt als uitvloeisel van de water taken worden op burgers en bedrijven verhaald via de zogenaamde rioolheffing. De kosten die uit die watertaken voortvloeien (op het gebied van afvalwaterinzameling, afvalwatertransport en afvoer van overtollig regen- en grondwater) zijn berekend in het Gemeentelijk Riolerings Plan 2018-2023. De kapitaallasten van de investeringen die hieruit voortvloeien zijn opgenomen in deze begroting. Zoals in het GRP besloten is, stijgt de rioolheffing jaarlijks met 2% vermeerderd met het desbetreffende inflatiepercentage (3,2%). Dit was in het vorige GRP ook het geval. In de begroting 2024 is rekening gehouden met een opbrengst aan rioolheffing van €2.139.344.

Rioolheffing (bedragen x €1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023 (incl. wijzig.)	Begroting 2024
Baten	1.953	2.016	2.139
Lasten	-1.367	-2.094	-2.003
Voorziening mutaties (min is een toevoeging aan de voorziening)	-586	78	-136
Saldo	0	0	0
Kostendekkendheid	100%	100%	100%

Afvalstoffenheffing

Onder de naam afvalstoffenheffing wordt een recht geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor de gemeente op grond van de Wet Milieubeheer een

verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval heeft. Bij het bepalen van de hoogte van de afvalstoffenheffing wordt rekening gehouden met het feit dat op begrotingsbasis de baten niet hoger mogen zijn dan de lasten. Er wordt gestreefd naar een kostendekkendheid van 100%. Kostendekkendheid wordt nooit precies in één jaar bereikt maar wordt gemeten over jaren heen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een Egalisatievoorziening als bufferfunctie. Sinds eind 2021 is de Egalisatievoorziening leeg en volgens de prognose zal de voorziening eind 2023 ook leeg zijn. Het huidige tarief afvalstoffenheffing is niet kostendekkend.

Recycle-tarief

Vanaf 2022 heft de gemeente Wormerland het recycle-tarief voor de afvalstoffenheffing. Hiermee krijgen inwoners invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. Het variabele tarief is afhankelijk van hoe vaak de restafvalbak aan de weg wordt gezet in combinatie met het formaat van de bak (laagbouw) of hoe vaak men afval aanbiedt in de ondergrondse container voor restafval (hoogbouw). Om tot een kostendekkende afvalstoffenheffing te komen bepalen de begrote kosten de benodigde inkomsten. In de begroting 2024 is rekening gehouden met een benodigde opbrengst van €3.026.269 om kostendekkend te zijn. Of de raad besluit het afvaltarief daadwerkelijk te verhogen tot een kostendekkend tarief is onderdeel van de besluitvorming bij deze begroting.

Afvalstoffenheffing (bedragen x €1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023 (incl. wijz.)	Begroting 2024
Baten	2.615	2.840	3.026
Lasten	-2.841	-2.830	-3.016
Voorziening mutaties (min is een toevoeging aan de voorziening)	0	-10	-10
Saldo	226	0	0
Kostendekkendheid	92%	100%	100%

Lijkbezorgingsrechten

Bij de berekening van kostendekkendheid van lijkbezorgingsrechten worden zowel de begraafrechten als de onderhoudsrechten van de begraafplaats meegenomen. Deze rechten worden met de voor 2024 reguliere inflatie verhoogd (3,2%) .

Lijkbezorgingsrechten (bedragen x €1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023 (incl. wijzig.)	Begroting 2024
Baten	187	171	177
Lasten	-224	-464	-596
Saldo	37	293	419
Kostendekkendheid	83%	37%	30%

Opbrengsten belastingen en retributies

In onderstaande tabel wordt aangegeven welke opbrengsten en retributies er zijn en hoeveel de inkomsten daarvan bedragen. Onderaan de tabel ziet u het totale nettoresultaat van de heffingen.

Belastingen/retributies (bedragen x €1.000)	Rekening 2022	Begroting 2023 (incl.wijz.)	Begroting 2024
Belastingen			
OZB woningen *)	2.760	2.819	2.973
OZB niet-woningen	1.035	1.028	1.082
Roerende woon- en bedrijfsruimten	18	18	19
Precariobelasting (t/m 2021)	0	0	0
Hondenbelasting	92	93	96
Forensenbelasting	31	32	33
Toeristenbelasting	36	29	30
Totaal belastingen	3.972	4.019	4.233
Retributies			
Rioolrechten	1.953	2.016	2.139
Afvalstoffenheffing	2.615	2.840	3.026
Begrafnisrechten	187	171	177
Leges omgevingsvergunningen	301	1.033	2.069
Leges vergunningen (APV)	26	38	40
Leges burgerzaken	221	213	220
Leges pontveren	29	39	40
Totaal retributies	5.332	6.350	7.711
Kwijtscheldingen	-135	-160	-165
Totaal netto-opbrengsten	9.169	10.209	11.779

*) incl. areaaluitbreiding

Precariobelasting

Wat is precario?

Gemeenten kunnen precariobelasting heffen als vergoeding voor het gebruik van openbare grond.

Voorbeelden van belaste voorwerpen zijn (sommige) kabels en leidingen, terrassen, bouwmaterialen (zoals containers), zonneschermen, luifels, lichtreclames en vlaggen. De precariobelasting wordt geheven voor het plaatsen van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het wordt wel gezien als de fiscale tegenhanger van een privaatrechtelijke vergoeding om de gemeentegrond te kunnen gebruiken. De precariobelasting valt toe aan de algemene middelen van de gemeente en is door de gemeente vrij besteedbaar. Er is geen verplichting om de geheven precariobelasting in te zetten voor uitgaven die samenhangen met de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

Wat regelt de wet?

De Gemeentewet schrijft bij de precariobelasting alleen het belastbaar feit voor: het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond. Belastingplichtig is de houder van een dergelijk voorwerp. Niet belast is bijvoorbeeld een terras in de eigen achtertuin.

Belangrijke beperking

Hoewel dat niet in de wet tot uitdrukking is gebracht, geldt bij de heffing van de precariobelasting een belangrijke beperking. De precariobelasting kan niet worden geheven als de aanwezigheid van het voorwerp moet worden gedoogd op grond van een wettelijke of contractuele verplichting. Een voorbeeld: kabels van telecomnetwerken en kabeltelevisie moeten op grond van een wettelijk voorschrift worden gedoogd. Ook een terras op een verhuurd stuk gemeentegrond moet worden gedoogd. Belastingheffing is in die gevallen niet mogelijk.

Gemeenten kunnen ook geen precariobelasting heffen over netwerken die nutsbedrijven in, op of boven gemeentegrond exploiteren. Dat is sinds 1 juli 2017 in de Gemeentewet geregeld. De regeling voorkomt dat inwoners via de precario belasting moeten betalen aan een buurgemeente of -provincie waarvoor zij geen democratisch stemrecht hebben.

Keuzemogelijkheden gemeenteraad

Behalve het belastbaar feit kent de wet geen verdere aanwijzingen voor de heffing van de precariobelasting. De gemeenteraad heeft zodoende veel vrijheid bij de inrichting van deze belasting, in het bijzonder bij de aanwijzing van het delen van de gemeente waar wordt geheven, de tariefstelling en tariefsdifferentiatie.

Uitstel onderzoek naar precariobelasting

Op dit moment heft de gemeente Wormerland geen precariobelasting. Er is de raad een toezegging gedaan deze manier van belastingheffing te onderzoeken (raad van nov 2022 bij de vaststelling van de verordeningen en tarievennota 2023). Dit onderzoek is in verband met capaciteitsproblemen uitgesteld.

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente kan kwijtschelding verlenen aan personen die niet in staat zijn om hun belasting te voldoen. Hiervoor zijn bij wet bepaalde normen aangegeven. Het kwijtscheldingspercentage voor de normbedragen bedraagt 100%. Kwijtschelding wordt verleend voor onroerendezaakbelasting, roerende woon- en bedrijfsruimtebelasting, afvalstoffenheffing en rioolrechten. Voor het jaar 2024 wordt verwacht dat aan kwijtschelding een bedrag wordt verstrekt van €165.000.

	Rekening 2022	Begroting 2023 (incl. wijzig.)	Begroting 2024
Bezwaar WOZ	194	938	938
Bezwaar overige heffingen	78	98	98
Beroep WOZ	2	0	0
Beroep overige heffingen	1	0	0
Lasten regeling	€ 35.000	€160.000	€165.000

Leges

De tarieven voor 2024 worden primair aangepast aan de hand van het inflatiepercentage van 3,2%, tenzij nader beperkt door wettelijke tariefstellingen. Het is niet toegestaan meer dan 100% kostendekkend te zijn. Daarom is een 100% kostendekkende legesverordening risicovol. Wanneer nieuwe jurisprudentie tot een wijziging in de toe te rekenen kosten leidt, kan de kostendekkendheid overschreden worden. Door iets onder de 100% te blijven wordt dit risico opgevangen. Welke kosten toegerekend worden om de kostendekkendheid te berekenen moet duidelijk onderbouwd zijn.

Een aantal leges is niet kostendekkend. Volledig kostendekkend maken van alle leges is niet reëel te noemen. Zo zijn bijvoorbeeld evenementenvergunningen vanwege de maatschappelijke betekenis vaak niet kostendekkend. De legesopbrengst voor omgevingsvergunningen is sterk afhankelijk van grote projecten. De kostendekkendheid hiervan dient over de jaren heen gezien te worden.

De leges zijn onderverdeeld in drie titels:

Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening,

Hoofdstuk 2: Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (omgevingsvergunningen)

Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.

Per 1 januari 2024 gaat de Omgevingswet in. Hierdoor is ook de indeling van onderstaande tabellen gewijzigd. Over de kostendekkendheid van Hoofdstuk 3 (omgevingsvergunningen) kunnen we nog niets zeggen over de kostendekkendheid: de nieuwe tariefopbouw voor het jaar 2024 is nog niet bekend.

Onderwerp legesverordening	Kosten	Opbrengst	Kostendekkendheid
Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening			
Burgerlijke stand	74.991	37.038	49,39%
Paragraaf 2 - Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	93.254	58.926	63,19%
Paragraaf 3 - Rijbewijzen	1.949.674	82.825	4,25%
Paragraaf 4 - Verstrekkingen in het kader van de basisregistratie persoonsgegevens	16.527	7.093	42,92%
Overige publiekszaken	3.422	2.895	84,62%
Gemeentearchief	143	55	38,46%
Bijzondere wetten	7.909	3.260	41,22%
Diversen	210	265	126,19%
Totaal hoofdstuk 1	2.146.129	192.357	56,28%

Hoofdstuk 2 - Omgevingswet			
Algemene bepalingen			
Voorfase	n.b.	n.b.	n.b.
Activiteiten met betrekking tot bouwwerken	n.b.	n.b.	n.b.
Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed	n.b.	n.b.	n.b.
Milieubelastende activiteiten	n.b.	n.b.	n.b.
Lozingsactiviteiten	n.b.	n.b.	n.b.
Aanlegactiviteiten	n.b.	n.b.	n.b.
Overige activiteiten	n.b.	n.b.	n.b.
Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten	n.b.	n.b.	n.b.
Gelijkwaardigheid	n.b.	n.b.	n.b.
Overige tarieven	n.b.	n.b.	n.b.
Modaliteiten	n.b.	n.b.	n.b.
Vermindering	n.b.	n.b.	n.b.
Teruggaaf	n.b.	n.b.	n.b.
Totaal hoofdstuk 2	n.b.	n.b.	n.b.

Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn			
Horeca	79.257	38.063	48,02%
Organiseren evenement en markt	2.146	888	41,38%
Totaal hoofdstuk 3	81.403	38.951	44,70%

Omgevingswet

Vanaf 1 januari 2024 gaat de omgevingswet in. Vanaf die datum verandert er veel. Zo worden meer zaken vergunningsvrij en zijn er nieuwe (milieu)zaken waar juist leges voor geheven kunnen worden. In de raad van december ontvangt de raad in de Tarievennota een voorstel voor de nieuwe tarieven en de gewenste mate van kostendekkendheid. Welke impact deze nieuwe tarieven op de begroting zullen hebben is echter niet exact in te schatten en dus nog onzeker. We zullen dit in 2024 nauwgezet monitoren, de raad actief hierover informeren en de begroting in de reguliere P&C-documenten bijstellen waar nodig.

Lokale lastendruk

Om de lokale lastendruk te berekenen tellen 3 belastingtarieven mee: tarieven van de OZB, afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor huurders telt alleen het tarief van afvalstoffen- en rioolheffing mee omdat huurders geen OZB betalen. Voor eigenaren van woningen gelden wel alle drie de genoemde belastingen.

De gemiddelde woonlasten van een meerpersoonshuishouden in 2022 bedroegen €1.044 per woning. In 2023 bedroegen deze woonlasten €1.068. De woonlasten voor het jaar 2024 zijn nog niet bekend omdat het tarief voor afvalstoffenheffing en OZB pas in december 2023 vastgesteld wordt bij de Tarievennota 2024.

Vergelijking met omliggende gemeenten

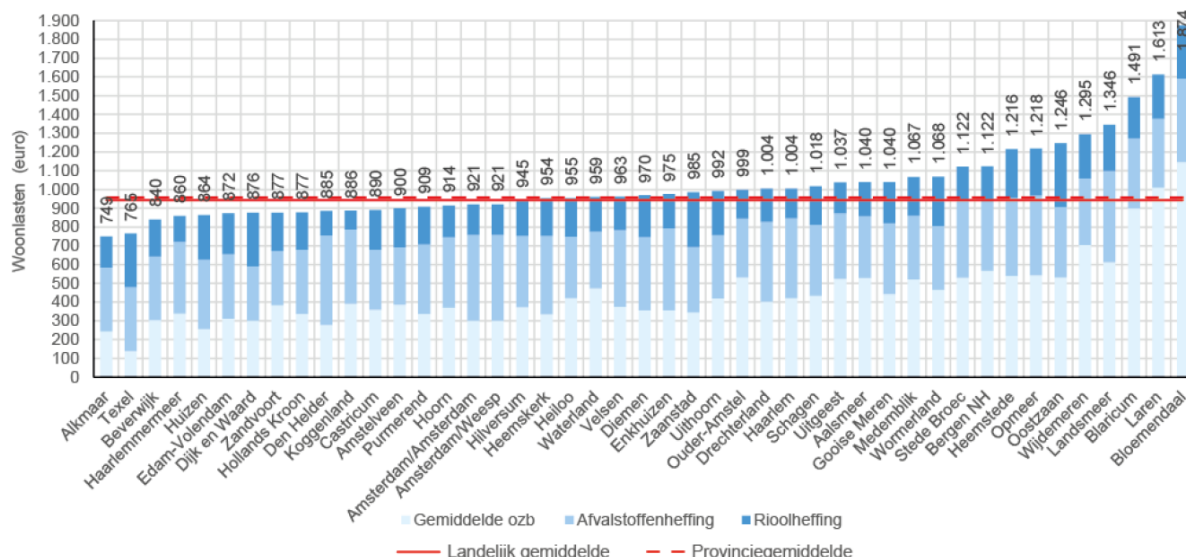
In de navolgende tabellen worden de tarieven 2023 van Wormerland vergeleken met de tarieven van omliggende gemeenten. Of de tarieven van deze omliggende gemeenten kostendekkend zijn is niet bekend.

Tabel vergelijking OZB, Afvalstoffenheffing, Rioolheffing, Toeristenbelasting en Hondenbelasting, tarieven 2023

Gemeentenaam	OZB				Afvalstoffenheffing		Rioolheffing huishoudens		Toeristenbelasting	Hondenbelasting
	Tarief woningen	Tarief eigenaar niet-woning	Tarief gebruiker niet-woning	Gemiddelde bij betaalde ozb woningen	Eénpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden	Eénpersoonshuishouden	Meerpersoonshuishouden	Toeristenbelasting	Hondenbelasting
	%	%	%	euro	euro	euro	euro	euro	euro	euro
Amsterdam	0,0431	0,1911	0,1370	301	330	440	160	160	12,24	0,00
Edam-Volendam	0,0706	0,1797	0,1432	311	256	345	216	216	3,01	0,00
Landsmeer	0,0921	0,2959	0,2433	614	364	485	246	246	9,24	0,00
Oostzaan	0,0950	0,2140	0,1848	532	310	378	337	337	4,50	47,70
Purmerend	0,0749	0,2101	0,1933	337	297	372	200	200	2,45	84,24
Waterland	0,0902	0,3180	0,2424	474	185	302	152	183	2,75	59,16
Wormerland	0,0944	0,1773	0,1954	466	310	340	262	262	1,90	86,00
Zaandam	0,0795	0,3154	0,2371	346	348	348	291	291	7,26	0,00

bron: <https://www.coelo.nl/index.php/atlas-lokale-lasten/bijlagen>

Vergelijking woonlasten 2023 (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) van de gemeente Wormerland versus alle Noord-Hollandse gemeenten

bron: <https://www.coelo.nl/index.php/atlas-lokale-lasten>

Benchmark tarieven afvalstoffenheffing vergelijkbare gemeentes

	Vast tarief	Eén- of meerpersoons huishouden			Variabel tarief				Gekozen voorbeeld: Gezin van 3 personen/ grote kliko 240 liter			
	aantal woningen	vast 1+	vast 2+	vast 3+	bak 240	bak 140	zak 30 l.	zak 60 l.	Plek	8 ledigingen per jaar	10 ledigingen per jaar	12 ledigingen per jaar
Waterland	7495	185,00	279,55	302,35					1	302,35	1	302,35
Castricum	16.300	204,12	227,52	269,40	6,25	3,64	0,55	1,10	2	319,40	2	344,40
Zaanstad	70.210	347,83	347,83	347,83					5	347,83	3	347,83
Heilo	11.000	185,00	291,00	291,00	6,00	3,50	0,50	1,00	3	339,00	4	363,00
Uitgeest	5.750	199,00	299,00	299,00	6,14	3,58	0,51	1,02	6	348,12	5	360,40
Wormerland	7.145	278,00	278,00	278,00	8,70	5,66	1,09	2,18	4	347,60	6	365,00
Bergen	15.473	278,00	370,00	370,00					7	370,00	7	370,00
Purmerend	42.865	279,36	371,76	371,76					8	371,76	8	371,76
Oostzaan	4.144	310,00	377,52	377,52					9	377,52	9	377,52
Noordoostpolder	20.755	253,00	263,00	263,00	15,11	8,82		3,78	10	383,88	10	444,32
Landsmeer	4.378	364,05	425,18	485,33					11	485,33	11	485,33
Gemiddeld tarief		262,12	320,94	332,29	8,44	5,04	0,66	1,82		362,98	370,65	378,33

Analyse benchmark 2023

Wormerland wordt in verhouding tot de overige gemeentes duurder naarmate er meer ledigingen zijn (in het gekozen voorbeeld van een 3-persoons huishouden met een grote grijze kliko van 240 liter) :

Bij 8 ledigingen per jaar is Wormerland een goedkope gemeente voor wat betreft de afvalstoffenheffing in vergelijking met de overige genoemde gemeenten (4e plek van de 11).

Bij 10 ledigingen per jaar zit de gemeente Wormerland in het midden qua afvaltarief (6e plek van de 11).

Bij 12 ledigingen per jaar is Wormerland een dure gemeente voor wat betreft de afvalstoffenheffing in vergelijking met de overige genoemde gemeenten (9e plek van de 11).

Of de tarieven van de overige genoemde gemeentes een kostendekkend tarief is is niet bekend.

Tarievenbeleid

Het tarievenbeleid in Wormerland is gebaseerd op twee uitgangspunten: inflatiecorrectie en kostendekkendheid. De belastingtarieven worden in 2024 verhoogd met 3,2% voor inflatie. Daarnaast heeft de WOZ-waardestijging een negatief effect op de Algemene Uitkering. Om de opbrengsten voor de gemeente gelijk te houden is een compensatiestijging van het OZB-tarief noodzakelijk. Voor wat

betreft de retributies wordt gestuurd op kostendekkendheid. De tarieven worden formeel door de gemeenteraad vastgesteld bij de belastingvoorstellen die in december voorafgaand aan het begrotingsjaar worden aangeboden.

Heffingssoort	2022	2023	2024
<i>OZB en Roerende Zaakbelasting</i>			
-Woningen eigenaren	0,11055%	0,09436%	*)
-Niet-woningen eigenaren	0,18691%	0,17730%	*)
-Niet-woningen gebruikers	0,20133%	0,19540%	*)
<i>Hondenbelasting</i>	€ 84,16	€ 86	€ 88,75
<i>Afvalstoffenheffing** :</i>			
-Vastrecht éénpersoons huishouding	€ 278,56	€ 279,52	**))
-Vastrecht meerpersoons huishouding	€ 278,56	€ 279,52	**))
-Aanbieding van een minicontainer van 140 liter	€ 5,66	€ 5,66	**))
-Aanbieding van een minicontainer van 240 liter	€ 8,70	€ 8,70	**))
-Ontgrendeling van een (ondergrondse) container voor restafval	€ 2,18	€ 1,09	**))
<i>Rioolrechten*** :</i>			
-Afvalwater 0 - 500 m3	€ 251,15	€ 261,80	€ 275,58
-Afvalwater 500 - 1.000 m3	€ 502,20	€ 523,50	€ 551,06
-Afvalwater 1.000 - 1.500 m3	€ 753,30	€ 785,25	€ 826,59
-Iedere 500 m3 boven de 1500 m3	€ 251,15	€ 261,80	€ 275,58
-Afvoer hemelwater	€ 86,60	€ 90,30	€ 95,05
<i>Grafrechten (particulier graf voor 20 jaar)</i>	€ 1.317,35	€ 1.346,35	€ 1.389,43

*) de OZB- en RZB-tarieven zijn afhankelijk van de totale WOZ-waarden, die pas aan het eind van het jaar bekend zijn. De tarieven 2024 worden bij het samenstellen van de Tarievennota berekend, en via dat document vastgesteld.

**) Vanaf 2022 geldt het variabele afvalstoffenheffingstarief. Het tarief is afhankelijk van hoe vaak de restafvalbak aan de weg wordt gezet in combinatie met het formaat van de bak (laagbouw) of hoe vaak men afval aanbiedt in de (ondergrondse) container voor restafval (hoogbouw). Daarmee hebben inwoners invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. In de begroting wordt de benodigde opbrengst bepaald naar aanleiding van de prognose van de werkelijke kosten. Het streven is een kostendekkend tarief. In de Tarievennota welke jaarlijks op de raadsagenda staat in december, volgt besluitvorming over de geldende tarieven voor het komende jaar. Voor het begrotingsjaar 2024 zijn de tarieven dus nog niet bekend.

***) Zoals in het GRP vermeld en besloten is, stijgt de rioolheffing jaarlijks met 2% vermeerderd met het desbetreffende inflatiepercentage (3,2%).

Paragraaf Bedrijfsvoering

Waar gaat deze paragraaf over?

De activiteiten op het gebied van bedrijfsvoering worden uitgevoerd door OVER-gemeenten. Dit is de gezamenlijke werkorganisatie van de gemeente Wormerland en de gemeente Oostzaan. In deze paragraaf leest u een beknopte samenvatting van de Begroting 2024-2027 van OVER-gemeenten. Voor meer informatie verwijzen wij naar de begroting van OVER-gemeenten 2024-2027.

Ontwikkelingen

Het jaar 2024 zal onder andere in het teken staan van de verdere uitwerking van het plan van aanpak 'Verbinding te OVER' en de uitvoering ervan. Het plan van aanpak 'Verbinding te OVER' wordt gefaseerd uitgewerkt en geïmplementeerd, waarbij wij rekening houden met de urgentie van onderwerpen, uitvoerbaarheid in verband met beschikbare formatie en de beschikbare financiële middelen. In 2024 zal de focus meer verschuiven naar de onderwerpen die we niet acuut in 2023 hebben moeten oplossen en een langere doorlooptijd vergen. Hierbij kan worden gedacht aan de doorontwikkeling van managementinformatie, verdere verlaging van ziekteverzuim, strategische personeelsplanning en het verfijnen van het kantoorconcept.

Bestaande en nieuwe projecten die we voor 2024 verwachten zijn de structurele uitvoering van de omgevingswet, werkzaamheden in het kader van de vluchtelingencrisis, de huisvesting van verschillende doelgroepen, de ondersteuning van gedupeerden van de toeslagenaffaire en een aantal grote aanbestedingen binnen de bedrijfsvoering. Bij deze projecten leveren wij veelal de personele capaciteit om dit uit te voeren en te begeleiden. Voor enkele projecten, zoals de opvang van ontheemden uit de Oekraïne en de ondersteuning van gedupeerden van de toeslagenaffaire gelden specifieke financiële regelingen vanuit het Rijk. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat deze middelen voldoende zijn om de kosten te dekken. Zodra hier andere inzichten ontstaan gaan we in gesprek met de gemeenten.

Personeel

In de huidige arbeidsmarkt hebben we te maken met steeds meer moeilijk te vervullen vacatures en moeten we extra aandacht besteden aan behoud en opleiding van onze collega's. Het hoge ziekteverzuim en beperkte mogelijkheden tot vervanging van langdurig zieke collega's binnen de budgettaire kaders leidt tot hoge werkdruk. OVER-gemeenten heeft beschikking over een bestemmingsreserve om nodige investeringen in de organisatie te doen om deze problematiek aan te pakken.

Huisvesting

OVER-gemeenten verwacht in 2023 de visie voor het kantoorconcept af te ronden. Ook heeft OVER-gemeenten in hun begroting opgenomen vanaf 2024 niet meer de eerste etage van het gemeentehuis Wormerland te huren. Dit betekent dat de huisvestingslasten vanaf 2024 met €52.000 zullen dalen voor OVER-gemeenten.

Financieel

In het volgende overzicht is de primaire begroting 2024 van OVER-gemeenten opgenomen, met de

meerjarenbegroting 2025 t/m 2027. De berekening van de inflatie voor 2024 gebeurt op basis van de CPB-prognoses. In de personele lasten is 5,2% inflatie opgenomen voor 2024 (€829.239). Dit betreft een inschatting van de cao-verhoging van 2024 van het CPB (loonvoet sector overheid). Voor de overige lasten is rekening gehouden met 3,2% inflatie. Indien de werkelijke inflatie over 2024 afwijkt, is mogelijk een aanpassing in onze begroting 2024 nodig. In het meerjarenperspectief van de begroting is geen rekening gehouden met inflatie na 2024. De bijdrage van de gemeente Wormerland in 2024 aan OVER-gemeenten bedraagt €12.640.377 (dit bedrag is inclusief de bijdrage voor de uitvoering van de Wet Open Overheid ad €120.000, welke apart vermeld staat in onderstaande tabel).

Omschrijving	Begroting 2023 aangepast	Begroting 2024 excl. indexering	Indexering 2024 **	Begroting 2024 primaar	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Lasten bedrijfsvoering							
Personeel	€ 16.510.520	€ 15.831.525	€ 823.239	€ 16.654.764	€ 16.654.764	€ 16.654.764	€ 16.654.764
Transitiebudget	€ 500.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Automatisering	€ 2.004.563	€ 1.804.563	€ 53.577	€ 1.858.141	€ 1.858.141	€ 1.858.141	€ 1.858.141
Huisvesting	€ 845.561	€ 793.561	€ 25.394	€ 818.955	€ 818.955	€ 818.955	€ 818.955
Kantoor	€ 316.716	€ 226.716	€ 7.255	€ 233.971	€ 233.971	€ 233.971	€ 233.971
Overig	€ 1.256.712	€ 831.712	€ 26.615	€ 858.326	€ 858.326	€ 858.326	€ 858.326
Totaal aan lasten	€ 21.434.072	€ 19.488.077	€ 936.080	€ 20.424.157	€ 20.424.157	€ 20.424.157	€ 20.424.157
Baten bedrijfsvoering							
Personeelsbaten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Wet open overheid WL *	€ 105.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000	€ 132.000	€ 143.000	€ 143.000
Wet open overheid OZ *	€ 100.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 110.000	€ 123.000	€ 122.000	€ 122.000
Bijdrage WL (62%)	€ 12.265.508	€ 11.940.008	€ 437.770	€ 12.520.377	€ 12.504.877	€ 12.498.677	€ 12.498.677
Bijdrage OZ (38%)	€ 7.517.569	€ 7.318.069	€ 268.311	€ 7.673.780	€ 7.664.280	€ 7.660.480	€ 7.660.480
Totaal aan baten	€ 19.988.077	€ 19.488.077	€ 936.080	€ 20.424.157	€ 20.424.157	€ 20.424.157	€ 20.424.157
Mutaties reserves	€ 1.445.995	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal mutaties reserves	€ 1.445.995	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
* De vergoeding voor de WOO die de gemeenten ontvangen van het rijk worden gecorrigeerd voor OVER.							
** Voorlopige indexering 2024 op basis van CPB-prognose							

Ratio weerstandsvermogen

OVER-gemeenten heeft een ratio weerstandscapaciteit bij de begroting 2024 van 0,6 (onvoldoende). Op basis van artikel 23 van de Gemeenschappelijke Regeling van OVER-gemeenten is de algemene reserve gemaximeerd op 2,5% van de lasten. De lage weerstandscapaciteit verhoogt het risico voor de deelnemende gemeenten.

Paragraaf Taakstellingen en Stelposten

Waar gaat deze paragraaf over?

Deze paragraaf is in de begroting 2022 voor het eerst opgenomen. Onze toezichthouder, de Provincie heeft om deze paragraaf gevraagd in verband met de verslechterde financiële positie bij gemeenten. De oorzaak van deze verslechterde financiële positie ligt in het overdragen van taken vanuit het Rijk zonder toereikende financiële middelen om deze taken uit te kunnen voeren. De financiële positie van gemeenten is hierdoor steeds meer onder druk komen te staan. Gevolg hiervan bij gemeenten zijn dat er steeds vaker bezuinigingsmaatregelen, ombuigingen en/of taakstellingen nodig zijn om de meerjarenbegroting sluitend te maken. In deze paragraaf wordt een totaalbeeld geschetst welke van deze zaken in de begroting van Wormerland aan de orde zijn.

In deze primaire programmabegroting 2024-2027 zijn de volgende zaken opgenomen:

Stelposten:

Stelposten, opgenomen in de primaire begroting	2024	2025	2026	2027
1) Extra OZB i.v.m. areaaluitbreiding door nieuwe woningen	0	16.267	85.903	28.539

2) Stelpost algemene uitkering prognose onder het BCF-plafond	249.354	249.354	249.354	249.354
3) Stelpost algemene uitkering jeugdzorg			214.563	159.411
Totaal	0	16.267	85.903	28.539

Toelichting:

1) De stelpost voor OZB ivm areaaluitbreiding is niet nieuw, die nemen we al langere tijd op in onze begroting, op basis van de verwachte nieuwbouw in de komende jaren.

2) Bij de inwerkingtreding van het BTW Compensatiefonds in 2003 heeft een uitspraak uit het gemeentefonds plaatsgevonden, om op macro-niveau de declaraties van het btw-compensatiefonds aan alle overheden te kunnen voldoen. Hieraan is op macro-niveau een bepaald maximum (drempel) gesteld. Gemeenten declareren jaarlijks hun compensabele btw via het bcf-compensatiefonds. Als alle gemeenten onder het plafond declareren wordt het overgebleven macro-budget verdeeld via de algemene uitkering. Het is toegestaan deze stelpost op te voeren tot de werkelijke hoogte van meest recente afrekening van het bcf (2022).

3) Sinds de decentralisatie van jeugdzorg is er een discussie op landelijk niveau gaande over de disbalans in kosten versus de rijksbijdragen van jeugdzorg. Al een aantal jaren ontvangen we steeds 1 jaar aanvullende jeugdgelden via de algemene uitkering vooruitlopend op een structurele bijdrage. Het uitblijven van de structurele verhoging hangt samen met de hervormingsagenda. Deze hervormingsagenda is een set met maatregelen en onderzoeken waaraan de gemeenten moeten voldoen om de kosten van jeugdzorg beheersbaar te maken en toekomstbestendig. In de meicirculaire 2023 is de vergoeding voor jeugdzorg verhoogd tot en met het jaar 2025. Vanaf 2026 mogen we een stelpost jeugdzorgmiddelen opnemen ter hoogte van de hierboven genoemde bedragen in de tabel.

Taakstellingen:

Van taakstellingen is geen sprake in deze begroting 2024-2027.

Paragraaf Kengetallen

Waar gaat het over

De BBV stelt een aantal kengetallen verplicht om op te nemen in de begroting. Hieronder staan de kengetallen per programma.

Programma 1

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
% Functiemenging (Bron: LISA). De verhouding tussen banen en woningen. Varieert tussen 0% (alleen wonen) en 100% (alleen banen). Bij een waarde van 50% zijn er evenveel woningen als banen.*	42,5**	42,5**	42,5**
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoner van 15 t/m 64 jaar (Bron: LISA)	130,0**	147,78**	147,78**

* Functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen banen). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

** Actuele gegevens niet (tijdig) beschikbaar bij bron Lisa

Programma 2

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Aantal nieuwe woningen per 1.000 woningen (Bron: BAG)	12,9	7	0
% Demografische druk (Bron: CBS)*	78,5	78,5	77,6

*De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking.

Programma 3

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar (Bron: LISA)	743	500	520
% Jongeren met een delict voor rechter in de leeftijd 12 t/m 21 jaar (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in de Tel)	n.b.	n.b.	1
% Kinderen in uitkeringsgezin tot 18 jaar (Bron: Verwey Jonker Instituut - Kinderen in de Tel)	n.b.	n.b.	n.b.
% netto arbeidsparticipatie van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking (Bron: CBS)	n.b.	67%	73%
% werkeloze jongeren in de leeftijd 16 t/m 22 jaar (Bron: CBS)	n.b.	n.b.	n.b.
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (Bron: CBS)	246	220	250
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar (Bron: CBS)	0,8	40	0,8
% jongeren met jeugdhulp van alle jongeren tot 18 jaar (Bron: CBS)	6,2	8,2	13
% jongeren met jeugdbescherming van alle jongeren tot 18 jaar (Bron: CBS)	0,5	n.b.	0,7
% jongeren met jeugdreclassering van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar (Bron: CBS)	0	n.b.	n.b.
Aantal cliënten met maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners (Bron: GMSD)	n.b.	380	n.b.

Programma 4

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
--------------	---------------	----------------	----------------

Aantal absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (Bron: DUO)	0	0	0
Aantal relatief verzuim per 1.000 leerlingen (Bron: DUO)	22	23	23
% Vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) van het VO en MBO (Bron: Ingrado)	1,3	1,1	1,3
% Niet-sporters (Bron: 'Gezondheidsenquête' (CBS/RIVM))	n.b.	45%	n.b.

Programma 5

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2023
Veiligheid			
Aantal verwijzing Halt per 10.000 jongeren (Bron: bureau Halt)	n.b.	n.b.	n.b.
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	0	n.b.	n.b.
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (Bron: CBS)**	0	n.b.	n.b.
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	6,60	n.b.	n.b.
Aantal vernielingen en beschadigingen in openbare ruimte per 1.000 inwoners (Bron: CBS)	0	n.b.	n.b.
Milieu en Volksgezondheid			
Omvang huishoudelijk restafval aantal kg per inwoner (Bron: CBS)	127 kg	120 kg	n.b.
% Hernieuwbare elektriciteit (zon/wind/warmte) (Bron: RWS)	n.b.*	n.b.	n.b.

Programma 6

Omschrijving	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Gemiddelde WOZ waarde x €1.000 (Bron: CBS)	349	405	434
Gemiddelde woonlasten eenpersoonshuishouden (Bron: COELO)	1.013	1.053	1.103
Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden (Bron: COELO)	1.044	1.196	1.136
Formatie (aantal fte's per 1.000 inwoners) (Bron: eigen administratie)	0,39	0,39	0,38
Bezetting (aantal fte's per 1.000 inwoners) (Bron: eigen administratie)	0,39	0,39	0,38
Apparaatskosten per inwoner (Bron: eigen begroting)	€668	€716	€771
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (Bron: eigen begroting)	10%	11%	0%
Overhead (% van de totale lasten) (Bron: eigen begroting)	13%	15%	15%

*De woonlasten zijn de OZB, riool- en afvalstoffenheffing van een woonhuis met (geschatte) gemiddelde WOZ-waarde.

Paragraaf Wet open overheid (Woo)

Waar gaat deze paragraaf over?

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet open overheid (Woo) is voorgeschreven dat in de begroting aandacht besteed moet worden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet. In de jaarstukken dienen we verslag te doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de in de begroting genoemde beleidsvoornemens. Deze verplichte paragraaf in de komende begrotingen en jaarstukken vloeit voort uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Deze voorgeschreven rapportering over de uitvoering van deze wet is bedoeld om een impuls te geven aan de actieve openbaarheid.

Wet open overheid (Woo)

De Woo bestaat uit twee soorten openbaarmaking, een passieve (openbaarmaking op verzoek) en een actieve (openbaarmaking uit eigen beweging).

Passieve openbaarmaking

De passieve openbaarmakingverzoeken worden behandeld door team juridische zaken. Alle bestuursorganen hebben dit jaar ook een Woo-contactpersoon aangewezen. Op de website is een formulier gelanceerd waardoor belangstellenden nu ook online een Woo-verzoek kunnen indienen.

Actieve openbaarmaking

Voor de implementatie van de actieve openbaarmaking is een werkgroep Woo ingesteld, dat wordt getrokken door een externe projectleider. Er wordt een nulmeting uitgevoerd, zodat in kaart wordt gebracht waar de organisatie op dit moment staat. Dit vertrekpunt wordt meegenomen in de verdere vertaling van de Woo.

Paragraaf Oekraïne crisis

Oekraïne crisis

Vanaf begin maart 2022 hebben wij als gemeente, als gevolg van de oorlog in Oekraïne, de taak om bij te dragen aan de opvang van Oekraïners in de regio. Dit heeft een flinke inzet gevraagd van de gehele organisatie. Alle afdelingen hebben hun aandeel gehad in deze forse opgave. Nog steeds is het alle hens aan dek om de 159 vluchtelingen uit Oekraïne in Wormerland en Oostzaan adequaat te huisvesten, begeleiden en te voorzien van financiële middelen. Vooral nog is er geen zicht op vrede in Oekraïne. Dit betekent een voortzetting van de huidige opvang en dito intensieve extra werkzaamheden voor de OVER-organisatie.

Tijdelijke crisisopvang sporthal Wormer (Hub)

Van 8 maart tot 12 juli 2022 is Sporthal Wormer in de Spatterstraat in functie geweest als crisisnoodopvang. In deze periode zijn ruim 3.000 vluchtelingen opgevangen. De insteek is geweest om deze vluchtelingen in principe 1 nacht te verzorgen, te registreren en de vluchtelingen door te geleiden naar een meer structurele locatie voor langer verblijf. De totale kosten van de opvang in de Sporthal bedragen €1.662.877. Hiervan is reeds €1.575.852 gedeclareerd bij de Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland (VrZW). De definitieve afrekening volgt in 2023. Met de gemeente Oostzaan is de afspraak gemaakt om eventueel niet vergoede kosten met betrekking tot deze opvang 50/50 te verdelen.

Nood- en kortdurende opvang

Direct na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne kwam een grote stroom vluchtelingen op gang. Ook in Wormerland hebben we direct mensen een dak boven het hoofd geboden. In eerste instantie is gebruik gemaakt van hotels, B&B's, recreatiewoningen en ook zijn direct 7 appartementen in de Gele

Lisstraat ingericht. Aangezien opvang bij hotels en B&B's niet geschikt zijn voor langere opvang is een leegstaand kantoorpand aan de Rigastraat gehuurd en verbouwd.

Langdurige huisvesting

Momenteel vangen wij in de gemeente Wormerland 96 vluchtelingen op (stand augustus 2023). Deze plekken zijn verdeeld over gemeentelijke opvang, B&B's en gastgezinnen. Daarnaast heeft gemeente Wormerland 32 woonunits aangeschaft voor langdurige huisvesting.

De units zijn geplaatst op de Poelweg en vanaf juli 2023 in gebruik genomen. Er zijn direct vluchtelingen in geplaatst, veelal uit de eigen gemeente. Deze vluchtelingen verbleven hiervoor in een plek die tijdelijk beschikbaar gesteld is zoals de Gele Lisstraat.

De gemeente ontvangt een vergoeding van het Rijk op basis van werkelijke kosten voor transitie, verbouwing en realisatie van gebouwen voor opvang van deze vluchtelingen.

De exploitatiekosten worden door het Rijk vergoed op basis van het normbedrag. Deze was bij aanvang van de oorlog gesteld op 100 euro per beschikbaar gesteld bed (plek) per dag. Vanaf 16 oktober 2022 is het normbedrag aangepast naar €83 per plek per dag.

De vluchtelingen zijn als volgt over de gemeente verdeeld (stand aug 2023):

Gemeentelijke opvang		Aantal personen in opvang
Gele Lijstraat in Wormer	Er zijn 7 appartementen ingericht (contract loopt door in 2024).	15
Bordwalsterstraat in Wormer	Er zijn 3 appartementen (12 plekken) beschikbaar tot 31 december 2023	11
Rigastraat in Wormer	Een voormalig kantoorpand in Wormer wordt gehuurd door de gemeente is verbouwd tot logies-verblijf. Hier zijn in totaal 22 kamers beschikbaar (totaal 35 plekken). De locatie is tot april 2027 gehuurd.	15
Woonunits	Er zijn 32 woonunits aangeschaft en in juli 2023 in gebruik genomen (62 plekken beschikbaar)	44
Totaal		85

B&B's		Aantal personen in opvang
B&B de Lepelaar in Jisp	De verwachting is dat de huidige personen in september 2023 doorgeplaatst worden.	2
Totaal		2

Gastgezinnen		Aantal personen in opvang
Particuliere gastgezinnen	Er zijn een aantal particuliere gastgezinnen die vluchtelingen opvangen. Wanneer mogelijk en gewenst worden deze bewoners doorgeplaatst.	7
Totaal		7

Overig		Aantal personen in opvang
Speciale regeling	Dit betreft een woonlocatie in de gemeente Zaanstad (Wormerveer). Deze personen vallen onder de telling van de gemeente Wormerland.	2
Totaal		2

Overige zaken

Naast de huisvesting hebben wij op verschillende onderdelen stappen gezet om de opvang zo efficiënt mogelijk te laten verlopen. Zo zijn er nu afspraken met burgerzaken: dinsdag- en donderdagmiddag tussen 13:00 en 15:00 is het moment voor de nieuwe vluchtelingen om zich in te schrijven. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over leefgeld, school, werk, taalles en vervoer. Deze zaken moeten ook uit het normbedrag worden gefinancierd.

Leerlingenvervoer Oekraïne

Gemeenten hebben de regie en verantwoordelijkheid voor het leerlingenvervoer aan Oekraïense leerlingen. Voor deze taak ontvangen we gelden via de algemene uitkering.

Financiën

De financiën zijn een doorlopend proces. De gemaakte kosten van de noodopvang in Wormerland en uitgaven voor de huisvesting en de units zijn 100% declarabel. De uitvoeringskosten dienen te worden voorgefinancierd uit een vast normbedrag per gerealiseerde opvangplek per dag. Tot en met 15 oktober 2022 bedroeg dit bedrag per gerealiseerde opvangplek €100 per dag. Vanaf 16 oktober 2022

is dit normbedrag bijgesteld naar €83 per dag. Achteraf vindt een verrekening met het Rijk plaats op basis van werkelijke kosten.

Financieel overzicht	Kosten 2022	Kosten 2023 (t/m 1 sept 2023)	Totaal
Hub-sporthal	€ 1.662.877	€ 1.410	€ 1.664.287
Kosten huisvesting Gele Lisstraat	€ 265.191	€ 85.073	€ 350.264
Kosten huisvesting Rigastraat	€ 725.867	€ 272.747	€ 998.614
Kosten huisvesting Taets (Zaanstad)	€ 688	€ 0	€ 688
Kosten huisvesting Poelweg	€ 189.383	€ 629.546	€ 818.929
Aanschaf units Poelweg	€ 0	€ 2.677.340	€ 2.677.340
Kosten huisvesting Borwalserstraat	€ 34.672	€ 63.878	€ 98.550
Kosten huisvesting Vinkenstraat	€ 3.533	€ 4.692	€ 8.225
Kosten huisvesting Lepelaar Jisp	€ 60.037	€ 45.631	€ 105.668
Kosten huisvesting Valerius hotel	€ 74.828	€ 0	€ 74.828
Huisvesting De Hofjes	€ 15.836	€ 0	€ 15.836
B&B Gerritjeshoeve Spijkerboor	€ 8.494	€ 0	€ 8.494
	€ 3.041.406	€ 3.780.318	€ 6.821.724

Doorkijk naar 2024

Voor 2024 gaan we ervan uit de opvang in de Rigastraat, Gele Lisstraat en de Poelweg nog in stand zijn in 2024. De locatie aan de Poelweg wordt waarschijnlijk in 2024 uitgebreid met andere doelgroepen (spoedzoekers en minderjarige alleenstaande asielzoekers).

Financieel beeld

Financiële positie en meerjarenplan

Overzicht van baten en lasten 2022 tot en met 2027

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle lasten en baten per programma, per jaar.

Exploitatie	Rekening 2022	Begroting 2023 incl. wijz.	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
01 Dienstverlening						
Lasten	1.836.977	2.886.353	4.402.872	2.584.029	4.462.029	2.584.029
Baten	770.098	1.304.245	2.349.288	530.445	2.408.445	530.445
Totaal 01 Dienstverlening	-1.066.879	-1.582.108	-2.053.584	-2.053.584	-2.053.584	-2.053.584
02 Ruimtelijke ontwikkeling						
Lasten	969.134	889.726	808.914	802.738	781.075	780.413
Baten	56.519	39.790	55.760	54.820	53.873	53.288
Totaal 02 Ruimtelijke ontwikkeling	-912.615	-849.936	-753.154	-747.918	-727.202	-727.125
03 Sociaal domein						
Lasten	18.510.552	22.759.093	17.287.190	17.247.006	16.166.078	16.166.077
Baten	6.587.145	11.195.975	4.716.468	4.716.469	3.650.541	3.650.541
Totaal 03 Sociaal domein	-11.923.407	-11.563.118	-12.570.722	-12.530.537	-12.515.537	-12.515.536
04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs						
Lasten	4.568.252	5.308.689	4.032.459	4.032.381	4.032.160	4.105.366
Baten	1.095.106	1.228.522	903.820	903.820	903.820	903.820
Totaal 04 Maatschap.participatie: sport, welzijn en onderwijs	-3.473.146	-4.080.167	-3.128.639	-3.128.561	-3.128.340	-3.201.546
05 Leefomgeving						
Lasten	11.061.767	12.634.901	13.602.587	13.758.088	13.708.613	13.698.413
Baten	5.760.671	7.239.021	6.150.407	6.148.960	6.149.308	6.143.495
Totaal 05 Leefomgeving	-5.301.097	-5.395.880	-7.452.180	-7.609.128	-7.559.305	-7.554.918
06 Bestuur en organisatie						
Lasten	8.048.638	8.025.881	7.424.613	8.890.424	10.303.864	11.637.527
Baten	32.706.432	32.956.666	34.531.225	36.499.032	35.523.122	36.533.558
Totaal 06 Bestuur en organisatie	24.657.794	24.930.785	27.106.612	27.608.608	25.219.258	24.896.031
Resultaat van Baten minus Lasten	1.980.650	1.459.576	1.148.333	1.538.880	-764.710	-1.156.678
40 Mutaties in reserves						
Onttrekkingen	2.530.219	2.539.985	624.026	624.026	624.026	624.026
Stortingen	3.168.895	5.000.079	1.372.066	2.197.720	397.730	275.053
Totaal 40 Mutaties in reserves	-638.676	-2.460.094	-748.040	-1.573.694	226.296	348.973
Gerealiseerd resultaat	1.341.975	-1.000.518	400.293	-34.814	-538.414	-807.705

Structureel evenwicht begrotingssaldi

Incidentele budgetten

In dit overzicht van baten en lasten zijn de volgende bedragen van incidentele aard.

	Lasten '24	Baten '24	Lasten '25	Baten '25	Lasten '26	Baten '26	Lasten '27	Baten '27
1. Dienstverlening								
2. Ruimtelijke ontwikkeling	25.800		20.640					
3. Sociaal domein								
4. Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs								
5. Leefomgeving	25.800		40.480					
6. Bestuur en organisatie							4.128	
Totaal	51.600	0	61.120	0	0	0	4.128	0

Toelichting incidentele bedragen:

Programma 2

De incidentele lasten in 2024 ad €25.800 betreft het budget voor het opstellen van een monumentale waardenkaart, vanuit het Collegeprogramma. In 2025 is er een incidenteel budget van €20.640 voor een adviesopdracht over 'Wonen in de tweede lijn', eveneens vanuit het Collegeprogramma 2022-2026.

Programma 5

De incidentele lasten in 2024 en 2025 betreffen voor €25.800 een adviesopdracht voor het GVP (incl. evaluatie fietsstraten), vanuit het Collegeprogramma 2022-2026, en via het Voorjaarsbericht 2023 een jaar doorgeschoven (aanvankelijk '23-'24, nu '24-'25). In 2025 komt hier een incidenteel budget van €15.480 bij voor een adviesopdracht over speeltuinbeleid.

Programma 6

In 2026 is er een incidenteel budget van €4.128 voor fotografie van nieuwe raadsleden. Dit is een budget dat eens in de 4 jaar van toepassing is.

Structurele mutaties reserves

In dit overzicht van baten en lasten staan de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

	Toevoegingen '24	Onttrekkingen '24	Toevoegingen '25	Onttrekkingen '25	Toevoegingen '26	Onttrekkingen '26	Toevoegingen '27	Onttrekkingen '27
1. Dienstverlening								

2. Ruimtelijke ontwikkeling								
3. Sociaal domein								
4. Maatschappelijke participatie: sport, welzijn en onderwijs								
5. Leefomgeving		366.026		366.026		366.026		366.026
6. Bestuur en organisatie								
Totalen								
Totaal	0	366.026	0	366.026	0	366.026	0	366.026

Toelichting structurele onttrekkingen aan reserves:

Programma 5

Deze beschikkingen uit de reserve Brandweerkazerne Wormer en de reserve Zaanbrug dienen ter dekking van de (structurele) kapitaallasten.

Structureel evenwicht begroting

Resumerend bepalen we aan de hand van bovenstaande gegevens het structurele evenwicht van de meerjarenbegroting:

	Lasten '24	Baten '24	Lasten '25	Baten '25	Lasten '26	Baten '26	Lasten '27	Baten '27
a. Saldo van baten en lasten		400.293		-34.814		-538.414		-807.705
b. -/- Incidentele baten en lasten (zie tabel hierboven)	51.600		61.120		0		4.128	
c. Mutaties in reserves	1.372.066	624.026	2.197.720	624.026	397.730	624.026	275.053	624.026
d. -/- Structurele mutaties in reserves (zie tabel hierboven)		366.026		366.026		366.026		366.026
e. Saldo: incidentele mutaties in reserves (c-d)	1.372.066	258.000	2.197.720	258.000	397.730	258.000	275.053	258.000
Totalen (a-b-e)	-1.423.666	142.293	-2.258.840	-292.814	-397.730	-796.414	-279.181	-1.065.705

Totale structureel begrotingssaldi	1.565.959	1.966.026	-398.684	-786.524
------------------------------------	-----------	-----------	----------	----------

Deze **structurele** begrotingssaldi zijn voor onze toezichthouder, de Provincie Noord-Holland, de belangrijkste graadmeter voor haar oordeel over ons toezicht. Voor 2024 hebben we een structureel sluitende begroting.

Het geraamde bedrag van de algemene dekkingsmiddelen zijn de baten van programma 6, de producten 282 tot en met 292, in totaal €34.514.000. Zie voor een uitsplitsing de tabel bij programma 6.

Het geraamde bedrag op de post onvoorzien bedraagt voor 2024 ruim €26.000 en maakt onderdeel uit van de lasten van programma 6, Bestuur en organisatie.

Raming EMU-saldo

Het EMU-saldo (ook wel financieringssaldo van de totale Nederlandse overheid) is jaren negatief geweest. Het financieringssaldo van de gemeenten maakt hier onderdeel van uit. Om het financieringssaldo van de totale overheid te kunnen ramen, moeten de gemeenten een meerjarige raming van hun EMU-saldo in de begroting opnemen.

Voor Wormerland komt deze raming uit op de volgende bedragen:

Raming EMU-saldo	2023 (primair)	2024	2025	2026	2027
1. Exploitatie voor donaties en onttrekkingen aan reserves	1.314.000	1.148.333	1.538.880	-764.710	-1.156.678
2. Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.108.389	2.506.028	2.752.910	1.730.854	1.716.446
3. Donaties aan voorzieningen	2.909.254	2.278.586	434.952	2.240.492	694.513
4. Investerings in materiële vaste activa (2023: nieuwe Zaanbrug)	14.482.366-/-	4.751.212-/-	3.627.297	1.963.132	65.000
5. Ontvangen investeringsbedragen van Rijk, Provincie, EU en ov. (niet via de exploitatie)	0	0	0	0	0
6. Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vast activa (niet via de exploitatie)	0	0	0	0	0
7. Uitgaven aan aankoop grond en uitgaven bouw- en woonrijp maken e.d.	0 -/-	0 -/-	0 -/-	0 -/-	0 -/-
8. Baten grondexploitaties, voor zover niet op de exploitatie is verantwoord	0	0	0	0	0
9. Betalingen t.l.v. de voorzieningen	602.609 -/-	698.839 -/-	678.822 -/-	634.794 -/-	634.794 -/-
10. Lasten i.v.m. transacties met derden, niet via expl., maar rechtstreeks t.l.v. de reserves en niet hierboven al meegenomen	0	0	0	0	0
De berekeningen van het EMU-saldo wordt gecorrigeerd voor verkoop van deeln. en aandelen:					
11a. Worden er deelnemingen en aandelen verkocht?	nee	nee	nee	nee	nee

11b. Zo ja, de bij verkoop verwachte boekwinst	0 -/-	0 -/-	0 -/-	0 -/-	0 -/-
Berekend EMU-saldo	-9.753.332	482.896	420.623	608.710	554.487

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt, is er alleen in het jaar 2023 naar verwachting sprake van een financieringstekort. Dit kan worden verklaard door de investeringen in de Zaanbrug eind 2023, welke onderdeel is van punt 4) Investerings in materiële vaste activa.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Gemeenten dienen in de begroting in te gaan op de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hieronder wordt verstaan de aanspraken op toekomstige uitkeringen voor huidig, dan wel voormalig personeel. Gemeenten moeten de verplichtingen in de begroting en de jaarrekening opnemen. De personeelskosten voor 2024 zijn gebaseerd op de huidige formatie van de gemeente Wormerland, zijnde de Raad, het college, de griffie, de secretaris, de verplichtingen aan oud-wethouders en de zogenaamde BABS'en (Buitengewone Ambtenaren van de Burgerlijke stand) en bedragen €1.245.857. Het ambtelijk personeel is verder in dienst van OVER-gemeenten.

Geldleningen

Ontwikkeling langlopende geldleningen

In het volgende overzicht geven we de verwachting weer van de ontwikkeling van de langlopende geldleningen. In de paragraaf Financiering bij het onderdeel Solvabiliteit wordt nader ingegaan op de vraag hoe onze schuldpositie gewaardeerd kan worden in verhouding tot het totale vermogen.

Staat van opgenomen langlopende geldleningen:

Nr.	Jaar laatste aflossing	Rente %	Restantbedrag geldleningen/ Voorschot begin van dienstjaar 2024	Bedrag in de loop van het dienstjaar op de te nemen/opgenomen len./vervr.afgelost	Te betalen rente	Aflossing	Restantbedrag geldlening / voorschot aan het eind van het dienstjaar 2024
185	2039	0,55%	1.143		6	69	1.047
186	2030	0,075%	951		1	136	815
187	2025	0,99%	71		1	35	35
201	2024	2,12%	100		2	100	0
202	2034	3,08%	1.100		34	100	1.000
203	2044	2,70%	2.100		57	100	2.000
204	2048	1,55%	2.500		39	100	2.400
205	2039	0,19%	800		2	50	750
206	2049	0,68%	2.600		18	100	2.500

207	2051	0,685%	1.867		13	67	1.800
208	2052	1,17%	2.900		34	100	2.800
	nw'24			11.000 *)			11.000
			16.131	11.000	205	956	26.175

(bedragen x €1.000)

Meerjarig ziet het verwachte verloop van de totaalsaldi van de opgenomen leningen er als volgt uit:

Per ultimo (bedragen x €1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Langlopende geldleningen	16.131	26.175 *)	24.952	23.763	22.574

*) De grote toename in de verwachte hoogte van de opgenomen leningen in 2024 wordt veroorzaakt door de op te nemen geldlening(en) voor de betaling van de nieuwe Zaanbrug.

Reserves en voorzieningen

In het volgende overzicht wordt de verwachte ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in 2024 weergegeven:

(bedragen x €1.000)

Staat van reserves en voorzieningen	Saldo begin 2024	Vermeerderingen	Geplande uitgaven	Overige verminderingen	Saldo eind 2024
Algemene reserve	3.908	1.121	0	-71	4.958
Algemene reserve - Totaal	3.908	1.121	0	-71	4.958
Egalisatiereserve Algemene uitkering	419	62	0	0	481
Reserve Nog uit te voeren werken	1.654	0	0	0	1.654
Bestemmingsreserve Brandweerkazerne Wormer	571	0	0	-27	544
Bestemmingsreserve Verkiezingen	35	36	0	-30	41
Bestemmingsreserve Opstellen omgevingsplannen	46	24	0	-15	55
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	358	0	0	0	358
Bestemmingsreserve Innovatie Sociaal Domein (onderdeel van Reserve Sociaal Domein)	85	0	0	0	85
Fonds Volkshuisvesting	922	0	0	0	922
Ontwikkelingsfonds	253	0	0	0	253
Bestemmingsreserve Monumentenzorg	43	0	0	-3	40
Bestemmingsreserve Onderhoud vaarwegen	215	90	0	-90	215
Fonds Duurzaamheidsleningen	832	0	0	0	832
Bestemmingsreserve Speelplaatsen	25	60	0	-65	20
Bestemmingsreserve Duurzame vervanging openbare verlichting	353	0	0	-30	323
Reserve Zaanbrug	8.471	0	0	-339	8.132
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	1.020	0	0	-25	995
Bestemmingsreserve Blijversleningen	151	0	0	0	151
Bestemmingsreserve Bestuurlijke toekomst	50	50	0	0	100
Bestemmingsreserve Inflatiearmoede	468	0	0	0	468
Bestemmingsreserve pensioenen wethouders	350	0	0	0	350
Reserves - Totaal	16.320	322	0	-624	16.018
Meerjarenonderhoudsplannen MOP	1.538	337	-306	0	1.569
Vervanging gymnastiekinrichting	36	13	-9	0	39
Voorziening Bruggen en kunstwerken	193	181	-181	0	193
Voorziening Pensioenen wethouders	2.411	133	-139	0	2.406
Voorziening Egalisatie riolering	2.390	136	0	0	2.526
Voorziening Egalisatie afval	10	10	0	0	20
Voorziening Wachtgelden gewezen wethouders	108	0	-64	0	44
Voorziening Personele Maatregelen	0	0	0	0	0
Voorziening egalisatie leges omgevingsvergunningen	605	1.469	0	0	2.074
Voorziening verlofsparen	6	0	0	0	6
Voorzieningen - Totaal	7.297	2.279	-699	0	8.877
Geheel - Totaal	27.525	3.722	-699	-695	29.853

5-okt-2023

Meerjarig totaalsaldi

Meerjarig ziet het verwachte verloop van de totaalsaldi van de reserves en voorzieningen er als volgt uit:

(bedragen x €1.000)

Per ultimo	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Algemene Reserve	3.514	3.908	4.958	6.883	7.008	7.008
Bestemmingsreserves	13.913	16.320	16.018	15.667	15.315	14.966
Voorzieningen	8.308	7.297	8.877	8.633	10.239	9.949
	25.735	27.525	29.853	31.183	32.562	31.923

5-okt-2023

Balans

	31-12-2022 (Rekening 2022)	31-12-2023 (Begroting 2023)	31-12-2024 (Begroting 2024)	31-12-2025 (Begroting 2024)	31-12-2026 (Begroting 2024)	31-12-2027 (Begroting 2024)
ACTIVA						
<i>Vaste activa:</i>						
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	31.273	46.876	48.531	49.360	49.476	47.640
Financiële vaste activa	4.583	4.251	4.226	3.970	3.750	3.529
<i>Viottende activa:</i>						
Voorraden	0	0	0	0	0	0
Vorderingen (uitzet.<1jr)	10.530	2.700	2.000	2.000	2.000	2.000
Liquide middelen	276	336	300	300	300	300
Overlopende activa	3.885	3.000	2.672	1.770	1.561	1.521
Totaal Activa	50.547	57.163	57.729	57.400	57.087	54.990
PASSIVA						
<i>Vaste passiva:</i>						
Algemene Reserve	3.514	4.414	4.958	6.883	7.008	7.008
Bestemmingsreserves	13.913	14.443	16.018	15.667	15.315	14.966
Resultaat na bestemming	1.342	207	400	-35	-538	-808
Voorzieningen	6.966	8.668	8.877	8.633	10.239	9.949
Vaste schulden	17.292	28.131	26.175	24.952	23.763	22.574
<i>Viottende passiva:</i>						

Kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
Overige schulden	3.803	300	300	300	300	300
Overlopende passiva	3.717	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal Passiva	50.547	57.163	57.729	57.400	57.087	54.990

(bedragen x €1.000)

Meerjarenplan

Het meerjarenplan (MJP) 2024 laat het voorgenomen nieuwe beleid zien. Dat beleid is opgenomen in de programma's van de begroting.

De onontkoombare en vervangingsinvesteringen voor het jaar 2024 worden door middel van het vaststellen van de begroting 2024, door de Raad beschikbaar gesteld. Dat geldt niet voor de **nieuwe** investeringen uit dit MJP. Voor die investeringen dient nog een afzonderlijk raadsvoorstel met inhoudelijke zaken en het definitieve benodigde bedrag ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

MEERJARENPLAN (MJP) 2024-2027 PER PROGRAMMA

Programma Omschrijving	expl/nieuwe/ verv.inv.	Urgentie O/N/G	Investing		begin jaar	Kapitaallasten			
			netto	afschr.		2024	2025	2026	2027
Progr 2 Ruimtelijke ontwikkeling									
<u>Recreatie & Toerisme, pluspakket:</u>									
Zwemvlot in Poel/Zwet	nieuwe inv.	G	9.000	10	2023	976	976	976	976
Visie waterrecreatie Za/Wa	nieuwe inv.	G	20.000	10	2023	2.169	2.169	2.169	2.169
Schuilplekken fietsers (inv.na bijdrage derden)	nieuwe inv.	G	20.000	10	2024		2.169	2.169	2.169
aanlegstijgers langs de Zaan (inv.na bijdrage derden)	nieuwe inv.	G	48.000	20	2024		2.796	2.796	2.796
Informatieborden, te zien vanaf het water (na bijdr. derden)	nieuwe inv.	G	12.000	10	2024		1.301	1.301	1.301
Camera toren van Wormer	nieuwe inv.	G	27.500	10	2024		2.982	2.982	2.982
Jaarlijkse exploitatiebudgetten nav pluspakket	exploitatie	G				11.000	4.500	2.500	2.500
Progr 3 Sociaal Domein									
Woonunits Poelweg (tbv opvang Oekraïners)	nieuwe inv.	O	3.104.194	3	2023	1.065.927	1.065.927		
idem: dekking van lasten door te ontvangen normbedragen	exploitatie	O				-1.065.927	-1.065.927		
Progr 4 Maatschappelijke participatie									
School De Eigen Wijs, Eerste inrichting (restant van maximum)	nieuwe inv.	O	51.650	10	2023	5.601	5.601	5.601	5.601
Progr 5 Leefomgeving									
MIP, beschoeiingen, achterstallig onderhoud '24	verv.inv.	N	188.000	40	2024		6.284	6.284	6.284
MIP, Kalandenwijk, riolering	verv.inv.	N	1.908.000	60	24-25			48.451	48.451
MIP, Kalandenwijk, wegen	verv.inv.	N	707.020	20	24-25			41.181	41.181
MIP, Kalandenwijk, groen	verv.inv.	N	161.120	20	24-25			9.385	9.385
MIP, Kalandenwijk, beschoeiingen	verv.inv.	N	12.720	40	24-25			425	425
MIP, Spatterstraat, 3 hofjes, wegen	verv.inv.	N	99.640	20	2025			5.804	5.804
MIP, Beschoeiingen, achterstallig onderhoud '25	verv.inv.	N	200.000	40	2025			6.685	6.685
MIP, Nieuwe buurt Jisp, wegen	verv.inv.	N	902.060	20	2026				52.541
MIP, Nieuwe buurt Jisp, riolering	verv.inv.	N	636.000	60	2026				16.150
MIP, Nieuwe buurt Jisp, groen	verv.inv.	N	151.580	20	2026				8.829
MIP, Nieuwe buurt Jisp, beschoeiingen	verv.inv.	N	11.660	40	2026				390
Fietspad Nieuweweg, opnieuw aanleggen	verv.inv.	N	93.000	20	2024		5.417	5.417	5.417
<u>Bruggen en kunstwerken:</u>									
Vervanging brug Voetbalvereniging Jisp	verv.inv.	N	106.000	25	2026				5.116
Spijkerboorbrug, vervanging meerstoelen	verv.inv.	N	58.300	25	2024		2.814	2.814	2.814
Poelsluisbrug, vervanging technische installaties	verv.inv.	N	63.600	15	2024		4.766	4.766	4.766
Bijdrage fietstunnel N515-Zuidenweg	nieuw	G	125.000	25	2025			6.033	6.033
Vervanging 3 Gouden Leeuwbruggetjes	verv.inv.	N	55.120	25	2026				2.660
Spijkerboorbrug, vervanging bewegingswerken, schilderwerk etc.	verv.inv.	N		PM	2026				PM
Poelsluisbrug, vervanging bewegingswerken, schilderwerk etc.	verv.inv.	N		PM	2027				
<u>Tractie buitendienst:</u>									
Vervanging 3 busjes (€35.000 per busje)	verv.inv.	N	105.000	7	2024		15.913	15.913	15.913
Vervanging pick-up met kraan	verv.inv.	N	50.000	7	2024		7.578	7.578	7.578
Vervanging auto coordinator buitendienst (met OZ samen)	verv.inv.	N	15.500	7	2026				2.349
Vervanging Iveco	verv.inv.	N	65.000	7	2027				
Brandweer: Vervanging bluspomp Oostknollendam	verv.inv.	N	40.000	10	2024		4.337	4.337	4.337
Gebouwenonderhoud: softwaresysteem voor inspecties en MOPs	nieuwe inv.	G	25.000	5	2024		5.227	5.227	5.227
idem: Jaarlijkse onderhoudskosten voor dit systeem						3.000	3.000	3.000	3.000
Progr 6 Bestuur									
Audio Visueel Systeem Raadszalen	verv.inv.	O	251.000	5	'23-24		52.481	52.481	52.481
Aanvullende optie 2 AV-systeem	nieuwe inv.	G	98.218	5	2024		20.536	20.536	20.536
Verstrekken ict-middelen nieuwe Raad	verv.inv.	N	30.000	4	2026				7.783
TOTAAL LASTEN MJP			9.450.882			22.745	150.848	266.811	362.630

Bijlagen

Taakvelden

Waar gaat het over?

Vanuit de BBV is een financieel overzicht per taakveld verplicht gesteld. De taakvelden zijn voor alle decentrale overheden gelijk en zijn bedoeld om landelijke vergelijkingen te kunnen maken.

Taakvelden begroting 2024	Begroting 2024
Geen Taakveld	0
0.1 Bestuur	-1.552.261
0.10 Mutaties reserves	-748.040
0.2 Burgerzaken	-1.208.436
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-92.387
0.4 Overhead	-6.479.328
0.5 Treasury	754.309
0.61 OZB woningen	2.972.968
0.62 OZB niet-woningen	1.081.550
0.64 Belastingen overig	-173.230
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	29.885.387
0.8 Overige baten en lasten	615.766
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.700.500
1.2 Openbare orde en veiligheid	-638.990
2.1 Verkeer en vervoer	-3.081.897
2.4 Economische havens en waterwegen	289.261
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	26.777
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-9.107
3.4 Economische promotie	66.489
4.1 Openbaar basisonderwijs	63.710
4.2 Onderwijshuisvesting	476.664
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-705.243
5.1 Sportbeleid en activering	-57.718
5.2 Sportaccommodaties	-409.745
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-240.474
5.5 Cultureel erfgoed	-105.177
5.6 Media	-303.342
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.405.666
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-737.003
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.605.272
6.3 Inkomensregelingen	-1.491.188
6.4 WSW en beschut werk	78.401
6.5 Arbeidsparticipatie	279.176
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.788.247
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	1.501.301
6.71B Begeleiding (WMO)	715.745
6.71C Dagbesteding (WMO)	403.815
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	84.222
6.72A Jeugdhulp begeleiding	2.218.162
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	204.213
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	516.214
6.82A Jeugdbescherming	499.709
7.1 Volksgezondheid	-1.051.143
7.2 Riolering	0
7.3 Afval	0
7.4 Milieubeheer	-825.511
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-419.110
8.1 Ruimte en leefomgeving	-276.912
8.3 Wonen en bouwen	-512.879
Gerealiseerd resultaat	400.293

Begrotingsrichtlijnen 2024

Waar gaat het over?

Gemeenten zijn verplicht een begroting en een meerjarenraming voor ten minste drie jaar volgend op het begrotingsjaar op te stellen. Voor het opstellen van de begroting en meerjarenramingen zijn de volgende begrotingsrichtlijnen van toepassing.

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is om alle taken en activiteiten met betrekking tot de gemeentelijke huishouding op te nemen in de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027. Het doel is vervolgens een structureel sluitende meerjarenbegroting vast te stellen.

Richtlijnen

Voor het opstellen van de begroting 2024 zijn in de Kadernota 2024 de volgende richtlijnen vastgesteld:

Beleid

a. De uitwerking van het vastgestelde coalitieakkoord 2022-2026. Het college van B&W werkt deze agenda verder uit aan de hand van de vragen:

- Welke doelstellingen hebben we?
- Wat gaan we doen om deze doelstellingen te bereiken?
- Wat kost het?

b. Raadsbesluiten tot en met de vergadering van juni 2023 inclusief de vermelde posten in het voorjaarsbericht 2023 worden verwerkt in de programmabegroting 2024;

c. Raadsbesluiten van juli tot en met december 2023, met meerjarige (structurele) gevolgen, worden verwerkt in de eerste begrotingswijziging van 2024;

Kostenontwikkeling

d. Er is rekening gehouden met een inflatie van 3,2% voor de zgn. 'prijzen' (=opgaven CPB-prognose van maart 2023). Dit betreffen de directe uitgaven- en inkomstenbudgetten;

e. Rekening is gehouden met een interne loonkostenstijging van 5,2%. Dit is conform de begroting van OVER-gemeenten, waar de loonkosten van de ambtelijke organisatie in zijn opgenomen. Het betreft hier dus alleen de loonkosten van het bestuur van Wormerland. Deze indexatie is noodzakelijk om periodieken, verhoging sociale lasten en pensioenlasten te dekken;

f. Voor de gemeenschappelijke regelingen is eveneens een inflatie van 3,2% gehanteerd. Prijsstijgingen hoger dan dit percentage, zijn slechts opgenomen voor zover daar contracten, bestuurlijke afspraken of andere 'bewijsstukken' aan ten grondslag liggen;

g. De begrotingen van de samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen dienen we uiterlijk 31 mei te hebben ontvangen, zodat deze kunnen worden verwerkt in de programmabegroting 2024-2027. Mocht dit niet het geval zijn dan stijgen de lasten voor de begroting 2024-2027 met de in f voorgestelde stijgingen;

Nood bij d) t/m f): De budgetten van de individuele producten worden in de begroting verhoogd met het vastgestelde inflatiepercentage. Voor de jaren 2025 t/m 2027 blijven die in de meerjarenbegroting op hetzelfde niveau. Wel wordt een berekening gemaakt van het totaal aan extra inflatie in 2025, 2026 en 2027, als voor die jaren hetzelfde percentage zou gelden. Deze totale lasten en totale baten worden geraamd op product 295, Inflatie volgende begrotingsjaren (programma 6). De reden hiervoor is, dat de kans groot is dat de inflatie voor het jaar 2025 in het voorjaar van 2024 toch anders is dan de inflatie voor 2024 en dan hoeven alle individuele budgetten niet gecorrigeerd te worden, maar alleen het saldo aangepast.

Renteontwikkeling

h. De rekenrente wordt sinds 2022 jaarlijks opnieuw berekend en bij de Kadernota vastgesteld. Dit is vastgesteld in de nota 'waardering vaste activa, afschrijvingen en rente', welke in december 2020 is vastgesteld. Deze wordt gebruikt voor diverse berekeningen zoals afkoopsommen, contante waarden, maar met name voor de kapitaallasten over investeringen. Voor 2024 is de rekenrente, net als voor

het jaar 2023, vastgesteld op 1,5%. Voor het opstellen van de Begroting 2024 wordt daarom een rekenrente van 1,5% gehanteerd.

Overige

i. In de vergaderingen van de samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen dient ons gemeenschappelijk standpunt met betrekking tot de loon- en prijsstijgingspercentages en de aanleverdatum van de begrotingen te worden ingebracht;

j. De jaarschijf 2024 van het meerjarenplan (MJP) 2024-2027 wordt vastgesteld bij de kadernota 2024, voor wat betreft vervangingsinvesteringen, areaaluitbreiding en intensivering bestaand beleid. De consequenties ervan worden direct verwerkt in de programma's van de programmabegroting 2024-2027.

Gemeentelijke belastingen en retributies

k. Voor de tarieven gaan wij uit van een stijging gelijk aan het inflatiepercentage, in dit geval van 3,2%. Uitzonderingen op de algemene regel van de toegestane stijging zijn:

- reisdocumenten / rijbewijzen: de tarieven van de reisdocumenten / rijbewijzen zijn aan een wettelijk maximum gebonden;
- afvalstoffenheffing / rioolrecht: met betrekking tot deze tarieven geldt, met uitzondering van de BCF-component, een kostendekking van 100%;
- voor de OZB en de RZB geldt dat niet de tarieven, maar de opbrengst stijgt met het genoemde inflatiepercentage. Daarbij komt, sinds de begroting 2021, dat de korting op de Algemene Uitkering naar aanleiding van de WOZ-waardestijging, bij de geraamde onroerendezaakbelasting opbrengst wordt opgeteld.

Going concern taken

Waar gaat het over

We streven naar het op een efficiënte en effectieve manier uitvoeren van de going concerntaken zodat de continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd is. Hieronder vallen alle reguliere (wettelijke) taken en taken die voortvloeien uit vastgesteld beleid. Hieronder een overzicht van deze taken. De lijst is niet uitputtend.

Reguliere taken programma 1

Uitvoeren activiteiten Basisregistratie personen

- Het bijhouden van de persoonsgegevens van inwoners van onze gemeente in de Basisregistratie personen

Uitvoeren activiteiten bedrijfscontacten en vestiging

- Het geven van advies aan lokale bedrijven en bedrijven die zich in de gemeente willen vestigen.

Uitvoeren activiteiten bouwtoezicht

- Het controleren of bestaande gebouwen gebruikt worden conform bestemmingsplan of omgevingsvergunning;
- Het toezicht houden op de uitvoering van bouwwerkzaamheden;
- Opmerkzaam zijn op illegale bouwwerkzaamheden;
- Het controleren van gereedmeldingen na bouwactiviteiten;
- Het controleren van bouwwerken bij evenementen;
- Het verstrekken van informatie.

Uitvoeren activiteiten Burgerlijke stand

- Het registreren van rechtsfeiten zoals geboorte, huwelijk, echtscheiding, overlijden en geregistreerd partnerschap.
- Het voltrekken van huwelijken.

Uitvoeren activiteiten markt

- Het afgeven van marktvergunningen;
- Het opstellen van marktkraamplaatsen.

Uitvoeren activiteiten Persoonsdocumenten

- Het afhandelen van aanvragen en het afgeven van persoonsdocumenten conform de wettelijke vereisten. Een persoonsdocument is een bewijsstuk dat aan een persoon (houder) gebonden is en dat de identiteit van deze persoon bewijst. Bijv. paspoort, rijbewijs, toeristenkaart, visum.

Uitvoeren activiteiten vergunningen

- Het beoordelen, verwerken en afgeven van een besluit op vergunningaanvragen Het betreft hier vergunningaanvragen op het gebied van de APV (algemeen plaatselijke verordening), de WABO (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht), de Drank- en Horecawet en overige bijzondere wetten; Het beoordelen van initiatieven in een vooroverleg fase;
- Het verstrekken van informatie over benodigde vergunningen;

Uitvoeren activiteiten Verkiezingen

- Het voorbereiden en uitvoeren van verkiezingen voor rijksoverheid, provinciale overheid, gemeenteraad en waterschappen.

Reguliere taken programma 2

Uitvoeren activiteiten bestemmingsplannen

- Het periodiek aanpassen van bestemmingsplannen en het opstellen van bestemmingsplannen voor te ontwikkelen gebieden. Een bestemmingsplan is een door de gemeente opgesteld plan waarin staat aangegeven waarvoor de grond of gebouwen gebruikt mogen worden. Daarin is te zien welke ontwikkelingen op gebied van bijvoorbeeld bebouwing er mogelijk plaatsvinden. Deze plannen zijn in te zien op de gemeentelijke website. In technische zin is een bestemmingsplan een nadere detaillering van de structuurvisie.
- Het afhandelen van verzoeken van wijziging of afwijking van het bestemmingsplan. Hiermee kan toestemming worden gegeven om in strijd met het geldende bestemmingsplan te bouwen, grondwerken te verrichten of een bouwwerk of perceel te gebruiken.

Uitvoeren activiteiten natuur en landschap, economie, recreatie en toerisme

- Het verstrekken van subsidies op het gebied van natuur en landschap
- Het verhuren van gemeente-eigendommen (Poelboerderij)
- Zienswijze geven op nieuw beleid van derden (bijv. Natuurbeheerplan)
- Coördinatiewerkzaamheden Stichting de Poelboerderij
- Overleg voeren met de betrokken partijen in het buitengebied
- Zienswijze geven op ontwerpvergunningen van de provincie Noord-Holland n het kader van de Natuurbeschermingswet.
- Deelname aan werkgroep nationaal landschap Laag-Holland
- Zienswijze geven op financiële jaarstukken recreatieschap Twiske -Waterland
- Inrichten van toeristische steunpunten in samenwerking met ondernemers, Amsterdam marketing en Zaanstad marketing.
- Deelname aan regionale overleggen (MRA/REOZ)
- Overleg voeren met de bedrijvenvereniging, ondernemersvereniging en marktcommissie.

Uitvoeren activiteiten omgevingsvisie

- Het bijhouden en periodiek opstellen van een structuurvisie. De Wet Ruimtelijke Ordening bepaalt dat de structuurvisie elke 10 jaar wordt herzien. Een structuurvisie is een door de gemeente opgesteld plan waarin de gewenste ontwikkeling met betrekking tot het ruimtegebruik in de gemeente is aangegeven. De structuurvisie dient als uitgangspunt voor de bestemmingsplannen. De huidige structuurvisie loopt tot 2025.

Reguliere taken programma 3

Uitvoeren activiteiten jeugdhulp

- Het uitvoeren van het beleidsplan jeugdhulp
- Het regionaal inkopen van jeugdhulp
- Het continueren en subsidiëren van preventieve programma's (bv. Alert4you)
- Het bieden van Jeugdhulp via het Jeugdteam
- Het doorontwikkelen van het Jeugdteam en aansturen van de hoofdaannemer
- Het contracteren van groepspraktijken en ZZP-ers
- Het contracteren van Eigen Kracht en Eigen Plan (familiegroepsplan)
- Het vormgeven aan de koppeling Passend onderwijs en Jeugdhulp, en het subsidiëren van het Schoolmaatschappelijk werk
- Het regionaal inkopen van jeugdhulp
- Het regionaal afstemmen van jeughulpbeleid
- Het evalueren van het beleidsplan Jeugdhulp en de verordening Jeugdhulp
- Het sturing geven aan Veilig Thuis
- Het analyseren van data uit het cliëntsysteem Zorgned
- Het analyseren en financieel vertalen van data onderhanden werk
- Het afstemmen met CAK over inning eigen bijdrage
- Het afstemmen met SVB over voorgang en uitvoering PGB's
- Het begeleiden van de adviesraad Sociaal Domein
- Het invulling geven aan cliëntondersteuning en het monitoren van de uitvoering
- Het initiëren van het overleg tussen gemeente, jeugd- en huisartsen en het Jeugdteam
- Het aansturen van de coördinator Centrum Jong, en subsidiëren van de GGD
- Het uitvoeren van de jeugdnota. Hierbij hoort het evalueren en maken van afspraken met SCWO met betrekking tot: het ambulant jeugd- en jongerenwerk, brede school ontwikkeling, sport- en cultuurstimulering oudere jeugd

Uitvoeren activiteiten Participatiewet

- Het uitvoeren van het beleidsplan Participatiewet Wormerland en verordeningen.
- Het opstellen van de verticale verantwoording naar Ministerie middels Beeld van Uitvoering.
- Het aanvragen van aanvulling budgetten bij het Ministerie indien boven budget is besteed.
- Het voeren van regie op de uitbestede taken aan gemeente Zaanstad en afspraken in de dienstverleningsovereenkomst.
- Het voeren van regie op de lokale uitvoering van de Participatiewet, beleidsplan en verordeningen.
- Het beheren van contracten met externe bureaus.

Uitvoeren activiteiten statushouders

- Het coördineren van de jaarlijkse taakstelling voor het plaatsen van statushouders in passende huisvesting.

Uitvoeren activiteiten Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

- Het subsidiëren van algemene voorzieningen ter ondersteuning van de zelfredzaamheid, uitvoeringsovereenkomsten maken gericht op beoogde resultaten, monitoren afspraken en periodiek gesprekken met instellingen die budgetsubsidies ontvangen. Het gaat hier onder andere om toegang tot algemene voorzieningen, bijvoorbeeld activiteiten vanuit het Dienstencentrum en organisaties als de Regionale Stichting WonenPlus en de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening.
- Het (laten) uitvoeren van acties uit het uitvoeringsplan Wmo.
- Het inkopen van maatwerkvoorzieningen in de Wmo. Het gaat om het afsluiten van contracten voor woningaanpassingen, hulpmiddelen, aanvullend openbaar vervoer, begeleiding, hulp in de huishouding, trapliften en medische advisering. Het periodiek beoordelen van managementinformatie, monitoren en evalueren van de afgesloten contracten en bijsturen, uit(laten)voeren van contractbeheer en klanttevredenheidsonderzoeken.
- Het uitvoeren van mantelzorgbeleid waaronder het subsidiëren en maken van afspraken met de Regionale Stichting Wonen Plus voor het uitvoeren van mantelzorgactiviteiten in het kader van het verstrekken van informatie, ontmoeting lotgenoten, waardering mantelzorgers, respijtzorg.
- Het uitvoeren van vrijwilligersbeleid waaronder het subsidiëren van de regionale stichting Wonen Plus voor de coördinatie van vrijwilligers, het matchen van vraag en aanbod van vrijwilligers, waardering van vrijwilligers. Daarnaast sluiten wij een vrijwilligersverzekering af.
- Het afstemmen met het Centraal Administratiekantoor (CAK) over de inning van eigen bijdragen in het kader van de Wmo. Het beoordelen van de door het CAK geleverde rapportages over opgevoerde uren door zorgaanbieders en opgelegde eigen bijdragen. Indien nodig knelpunten bespreken met zorgaanbieders.
- Het relatiebeheer met de Sociale Verzekeringsbank (SVB) gericht op het afstemmen met SVB van de voortgang, uitbetaling, verantwoording en rapportages over persoonsgebonden budgetten in de Wmo.
- Invulling geven aan cliëntondersteuning (ingevuld door MEE Amstel en Zaan) en het monitoren van de uitvoering.
- Ondersteunen van de Adviesraad Sociaal Domein: aanlevering, coördineren van beantwoording van vragen, reacties op adviezen van de ASD.
- Het afhandelen van meldingen Wmo: voeren van het gesprek met de aanvrager, verslaglegging van het gesprek.
- Het beoordelen van meldingen, aanvragen en verstrekking van maatwerkvoorzieningen Wmo (o.a. rolstoelen, scootmobielen, hulp in de huishouding, begeleiding woningaanpassingen, trapliften Aanvullend openbaar vervoer e.d.)
- Het behandelen van mutaties in indicaties voor de Wmo (verlengingen, veranderen in persoonlijke situatie of wijziging zorgaanbieder).
- Het administratieve afhandelen van aanvragen: dossiervorming, archivering, facturatie, controle facturen, informatieverstrekking, opvoeren noodzakelijke gegevens bij Centraal Administratiekantoor, verwerken gegevens bij Sociale Verzekeringsbank, controle persoonsgebonden budgetten.
- Het relatiebeheer bij samenwerkingspartners/netwerk: woningcorporaties, huisartsen, mantelzorgconsulent, geheugenpoli, wijkverpleegkundige, dienstencentrum, sociaal team, jeugdteam en eventueel andere eerstelijnsvoorzieningen.
- Het faciliteren van samenwerking tussen zorgverzekeraar en gemeente.
- Het subsidiëren van opvang en beschermd wonen in verband met verslaving, huiselijk geweld en psychische stoornis.

Uitvoeren activiteiten Wet publieke gezondheid

- Het subsidiëren van de GGD (veilig thuis)

Uitvoeren armoedebeleid

- Het afhandelen van aanvragen voor individuele bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag
- Het afhandelen van aanvragen voor het Kinderparticipatiefonds (schoolgaande kinderen)
- Het afhandelen van aanvragen voor het Seniorenparticipatiefonds
- Het aanbieden van schulddienstverleningstrajecten
- Het inzetten van het maatwerkbudget

Uitvoering activiteiten werk en inkomen

- Het beoordelen van aanvragen voor inkomensvoorzieningen en armoedebeleid op rechtmatigheid en toekenningen verstrekken
- Het tussentijds controleren van rechtmatigheid en naleving van plichten en zo nodig handhavingsmiddelen inzetten.
- Het begeleiden van inwoners met een uitkering naar een betaalde baan en/of begeleiden naar een maatschappelijk nuttige werkzaamheden indien een betaalde baan (nog) niet verwacht kan worden.
- Het vaststellen van het arbeidsvermogen indien sprake is van arbeidsbeperkingen.
- Het inzetten van instrumenten met als doel het verkorten van de afstand tot de arbeidsmarkt.
- Het Plan van aanpak re-integratie opstellen, uitvoeren, evalueren, bijstellen en monitoren.
- Het inzetten van de werkmakelaars voor de volgende zaken:
- Het bezoeken van bedrijven en relaties aangaan met werkgevers om vacatures beschikbaar te maken voor de doelgroepen Participatiewet.
- Het verstrekken van informatie aan bedrijven over het aannemen van iemand uit de doelgroep Participatiewet.
- Het begeleiden van werkgevers in het proces van beschikbaar maken van een vacature tot aan plaatsing van een kandidaat en nazorg verlenen aan de werkgever.
- Het deelnemen aan het regionaal werkgeversservicepunt
- Het voordragen en plaatsen van kandidaten op opengestelde vacatures

Reguliere taken programma 4**Uitvoeren activiteiten (multifunctionele) maatschappelijke accommodaties**

- Het regelen van beheer en het betalen van de vaste lasten (belastingen, verzekering, onderhoud, huren, rente en afschrijving enz.) en het innen van huren van de accommodaties. Dit zijn: Ons Huis Jisp, Ontmoetingscentrum Westertil, MFA Neck en MFA Centrum Wormer (De Omslag) en de panden Kameelstraat 26 en Het Kasteel bij Wormer Wieken.
- Het bijdragen in het nadelig exploitatiesaldo van de openbare bibliotheek.
- Het subsidiëren van het Sociaal Cultureel Centrum Wormerland (Scwo);
- Het stimuleren van een financieel gezonde en duurzame exploitatie zwembad en sporthallen Wormer.

Burgerparticipatie

- Financieel ondersteunen van de contactcommissies

Uitvoeren activiteiten kinderopvang

- Het verzorgen van registratie, toezicht en handhaving van de kwaliteit van de kinderopvang in de gemeente.

Uitvoeren activiteiten muziekonderwijs

- Het subsidiëren van het muziekonderwijs aan basisschoolleerlingen.

Uitvoeren activiteiten onderwijstaken

- Het in beeld houden van ruimtebehoefte van de scholen op basis van prognoses
- Het afhandelen van huisvestingsaanvragen door schoolbesturen
- Het verzekeren van schoolgebouwen voor schades en het afwikkelen van schadegevallen met de schoolbesturen
- Het beschikbaar stellen van sportzalen voor bewegingsonderwijs en sportgroepen
- Het houden van toezicht op de naleving van de leerplichtwet (uitbesteed aan Zaanstad)
- Het bijhouden van een leerlingenadministratie (uitbesteed aan Zaanstad).
- Het afhandelen van aanvragen leerlingenvervoer (uitbesteed, toezicht daarop)
- Het afsluiten van contracten leerlingenvervoer
- Het bijhouden van de administratie leerlingenvervoer
- Het innen van de ouderbijdragen leerlingenvervoer
- Het subsidiëren van extra onderwijsactiviteiten, waaronder de brede school en gezonde school.
- Het deelnemen in de stuurgroep brede school
- Het bevorderen van samenwerking tussen kinderopvang/peuterspelen en basisonderwijs en het vormgeven van voor- en vroegschoolse educatie;
- Het stimuleren en deels faciliteren van het gezonde school programma vanuit gezondheidsbeleid;
- Het bevorderen van cultuureducatie op basisscholen;
- Het subsidiëren van activiteiten ter bestrijding van laaggeletterdheid bij volwassenen;
- Het subsidiëren van activiteiten voor taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid bij kinderen in samenwerking tussen scholen en de openbare bibliotheek.

Uitvoeren activiteiten peuterspeelzalen

- Het subsidiëren van peuterspelen/vroegschoolse educatie op diverse locaties

Uitvoeren activiteiten sociaal en cultureel werk

- Het aanmoedigen van activiteiten op het vlak van recreatie en ontmoeting, kunst en cultuur door deze te subsidiëren. De subsidie wordt in driejarige rondes verzorgd.

Uitvoeren activiteiten sport

- Het subsidiëren van initiatieven in het kader van sportstimulering.
- Het onderhouden van de gemeentelijke sportterreinen (tot aan privatisering) en het innen van huren en pachten.
- Het subsidiëren van geprivatiseerde sportcomplexen
- Het onderhouden, beheren, betalen van vaste lasten (belastingen, verzekeringen enz), verhuren van de gemeentelijke sportzalen. Dit zijn: sportzaal De Balk, Harpoen en Gymzaal Neck.
- Het bijdragen in het nadelig exploitatiesaldo van het gemeentelijk zwembad en sporthallen en maken en volgen van afspraken daarover.

- Het bevorderen van topsportdeelname via een jaarlijkse bijdrage aan Stichting Topsport Zaanstad.

Uitvoeren activiteiten volksgezondheid

- Het laten uitvoeren van de Wet Publieke Gezondheid (Wpg) via de GR voor de GGD Zaanstreek-Waterland.
- Het uitvoeren van het programma Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), gericht op het terugdringen van alcoholgebruik en overgewicht.
- Het inzetten van de gemeentelijke lijkschouwer (GGD Amsterdam) bij een niet natuurlijk overlijden (of twijfel hierbij).
- Het subsidiëren van de jeugdgezondheidszorg.
- Het bestrijden van ongedierte.

Burgerparticipatie

- Het ondersteunen van de contactcommissies Jisp, Wijdewormer, Oostknollendam en Spijkerboor.
- Het bijwonen van de (jaar)vergaderingen contactcommissies.

Reguliere taken programma 5

Uitvoeren activiteiten handhaving openbare ruimte

Inzet van de bijzondere opsporingsambtenaar (BOA) en kernregisseur op handhaving van "Schoon, heel en veilig".

Uitvoeren activiteiten afval

- Het zorgen voor het ophalen van huisvuil binnen de gemeente. De activiteit wordt uitgevoerd door de Huisvuilcentrale (HVC).
- Het verwijderen van zwerfafval binnen de gemeente.
- Het opleggen en innen van reinigingsrechten.
- Het voldoen aan de VANG-doelstellingen.

Uitvoeren activiteiten begraven

- Het beheer van gemeentelijke begraafplaatsen.
- Het uitgeven van graven begraafplaatsen.
- Het opleggen en innen van grafrechten.

Uitvoeren activiteiten beheer gemeentelijke panden en gronden

- Het beheer van gemeentelijke woningen en landerijen.
- Het opleggen en innen van pachten en huren.
- Het beheer van het gemeentehuis Wormerland.

Uitvoeren activiteiten monumentenzorg

- Het beheer van de gemeentelijke- en rijksmonumenten. Het betreft hier het gemeentehuis in Jisp, Heerenhuis in Spijkerboor (mogelijkheid voor verkoop wordt onderzocht), Kerktoeren Jisp.
- Het beoordelen / aanwijzen van gemeentelijke monumenten.
- Klankborden met eigenaren/ontwikkelaars over mogelijke wijzigingen aan de monumenten en het gebruik ervan.
- Het verstrekken van instandhoudingssubsidies voor gemeentelijke monumenten.

Uitvoeren activiteiten bodemkwaliteitskaart

- Het actualiseren van de bodemkwaliteitskaart. Hierdoor blijven de mogelijkheden voor grondverzet geoptimaliseerd, waarbij de bodemkwaliteitskaart – onder voorwaarden – de verplichte partijkeuringen vervangt. Door het vaststellen van de bodemkwaliteitskaarten worden tevens de afzetmogelijkheden voor licht verontreinigde grond verruimd. Voorts kunnen middels een vastgestelde bodemkwaliteitskaart makkelijker (kleine) werkzaamheden worden uitgevoerd in de bodem zonder bodemonderzoek.

Uitvoeren activiteiten enkelvoudige vergunningaanvragen omgevingsvergunningen

- Het behandelen van enkelvoudige vergunningaanvragen omgevingsvergunningen.
- Het invullen van de milieuparagraaf in de ruimtelijke plannen.
- Het adviseren bij meervoudige complexe vergunningaanvragen (waarbij meerdere elementen dan milieu spelen).
- Het in behandeling nemen van enkelvoudige vergunningaanvragen omgevingsvergunningen.

Uitvoeren activiteiten kunstwerken

- Het onderhouden van bruggen, steigers, duikers en geluidsvoorzieningen. In Wormerland zijn er 86 bruggen, 7 steigers, 20 duikers (slootverbindingen onder de weg) en 3 geluidsschermen.

Uitvoeren activiteiten gemeentelijke wegen en pleinen

- Het onderhouden van wegen, bermen en wegmeubilair van de gemeente. Onder wegmeubilair worden hier voorwerpen bedoeld die in de openbare ruimte staan zoals verkeerszuilen, afvalbakkenbanken, wegmarkeringen enz. De gemeente heeft 45 km wegen in beheer en onderhoud. Dat zijn de wegen binnen de bebouwde kom.
- Gladheidbestrijding.
- Het reinigen en het onkruidvrij houden van de straten en pleinen van de gemeente.
- Het uitvoeren van verkeersbesluiten.

Uitvoeren activiteiten meervoudige complexe vergunningaanvragen

- Het adviseren bij meervoudige complexe vergunningaanvragen.
- Het invullen van de milieuparagraaf in de ruimtelijke plannen.
- Het adviseren bij meervoudige complexe vergunningaanvragen (waarbij meerdere elementen dan milieu spelen).
- Het in behandeling nemen van enkelvoudige vergunningaanvragen omgevingsvergunningen.

Uitvoeren activiteiten milieu

- De gemeentelijke milieutaken zijn neergelegd bij de milieudienst. Deze dienst verleent vergunningen en controleert bedrijven op bouw-, milieu-, drank en horeca en brandveiligheidsregels. Daarnaast werken er milieuspecialisten op het gebied van asbest, bodem, veiligheid, geluid en flora en fauna.
- Het in stand houden van een milieustraat voor het gescheiden aanleveren van verschillende soorten afval.

Uitvoeren activiteiten openbaar groen

- Het onderhouden en beheren van de gemeentelijke groenvoorzieningen. Het beheer is uitbesteed.
- Het onderhouden van de gemeentelijke bomen.

Uitvoeren activiteiten openbare verlichting

- Het onderhouden en in stand houden van openbare verlichting. In Wormerland zijn er 2.521 armaturen.

Uitvoeren activiteiten pontveren

- Het beheren van het pont Spijkerboor.

- Het beheer van het pontje in Oostknollendam is uitbesteed aan het Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer.

Uitvoeren activiteiten riolering

- Het vervangen en verbeteren van het rioolstelsel, ook in het kader van klimaatadaptatie. Dit gaat gecombineerd met groot onderhoud aan de wegen.
- Het onderhouden, reinigen, inspecteren en vervangen van riolering binnen de gemeente. In Wormerland is er 152 km riolering.
- Het onderhouden van de gemalen. In Wormerland zijn er 434 gemalen.
- Het opleggen en innen van rioolrechten.

Uitvoeren activiteiten veiligheidsbeleid

- Preventieve acties bij toename van Woninginbraken. Afhankelijk van de mate waarin het voorkomt organiseren we een preventieavond en plaatsen we borden bij de ingang van de gemeente.
- Onderhouden contacten What's app-buurtpreventie groepen. Jaarlijks vindt er een bijeenkomst plaats met beheerders, gemeente en politie om kennis te delen.
- Uitvoeren acties behorende bij het Integraal Veiligheidsbeleid.
- Actualisatie evenementenbeleid.
- Actualisatie APV.
- Actualisatie BIBOB-beleid.
- Aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit. De gemeente neemt deel aan RIEC-casussen, zorgt voor bewustwording en voert acties uit op grond van signaleringen.
- Uitvoering van bestuurlijke handhaving op de drank- en horecawet.
- Het inzetten van buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) binnen de openbare ruimte en op het water. De BOA wordt gestuurd op grond van meldingen van burgers en op grond van maatschappelijke prioriteiten.
- Het (laten) begeleiden van (risicovolle) evenementen. Het team OOV adviseert bij grootschalige evenementen. Het team APV coördineert en de vergunningaanvragen en de adviezen.
- Het bijdragen aan buurtbemiddeling.
- Het verstevigen van de samenwerking tussen zorg en veilig. Binnen OVER-gemeenten is een regulier overleg tussen zorg en veilig opgestart. Daarnaast is er verbinding met de overlegstructuren binnen de regio.
- Integrale aanpak van overlast gevende situaties (jongeren en volwassenen) door gemeente, politie en zorginstanties.
- Het deelnemen aan het Bestuurlijk Overleg Veiligheid binnen Zaanstreek-Waterland.
- Het deelnemen aan de driehoek van het Basisteam Zaanstad.
- Het deelnemen aan het Regionaal Bestuurlijk Overleg Politie (RBOP). Hier vindt beleidsbepaling plaats door de burgemeesters binnen de Eenheid politie samen met OM en politie Integrale aanpak bij radicalisering, polarisatie en extremisme door gemeente, politie en zorginstanties en het Zorg- en Veiligheidshuis. Daarnaast wordt de casuïstiek besproken in de driehoek.

Uitvoeren activiteiten crisisbeheersing

- Het deelnemen aan de Veiligheidsregio Zaanstreek Waterland (VrZW) voor de bestrijding van brand en crisesbeheersing.
- Het financieel beheer van de gebouwen van de brandweer binnen Wormerland.

- Het faciliteren van de Burgerhulpverleningsposten (BHV-posten) in Jisp en Oostknollendam.
- Vaaroverlast we komen met een integrale aanpak, handhaving en preventie waarin we de ingezette lijn voortzetten.
- Woonoverlast aanpakken.

Uitvoeren activiteiten watergangen

- Het maaien en baggeren van de slootbodem.
- Het onderhouden van beschoeiingen en walkanten (totaal 77 km).

Uitvoeren activiteiten zwerfafval

- Het reduceren van zwerfafval. We vergroten de bewustwording middels educatie bij basisscholen en sportverenigingen. Daarnaast zetten we in op een integrale aanpak van de zwerfafvalproblematiek in het beheer van de openbare ruimte.

Uitvoeren activiteiten speelplaatsen

- Het onderhouden van de gemeentelijke speelplaatsen.
- Het subsidiëren van de kinderboerderij.

Reguliere taken programma 6

Uitvoeren activiteiten belastingen en heffingen conform de paragraaf Lokale heffingen

- Het opstellen van de tarievennota.
- Het voorbereiden en in besluitvorming brengen van de belastingverordeningen.
- Het zorgen voor de heffing en invordering van belastingen en heffingen.

Uitvoeren activiteiten communicatie

- Het bouwen aan en in stand houden van imago en profilering van de gemeente
- Het adviseren van portefeuillehouders op grote thema's en dossiers
- Het voeren van crisiscommunicatie indien aan de orde.
- Het stimuleren van actieve betrokkenheid van inwoners en ondernemers
- Het onderhouden van contacten door collegeleden met burgers, verenigingen, instellingen, bedrijven en contactcommissies.
- Het opstellen van de gemeentegids.
- Het onderhouden van de internetsite.
- Het onderhouden van de communicatie via social media.
- Het aanleveren van persberichten, advertenties en publicaties over gemeentelijke besluitvorming
- Het onderhouden van contacten met de pers.
- Het adviseren van collega ambtenaren over communicatieaanpak en het betrekken van inwoners en ondernemers.
- Het uitwerken van gemeentelijke besluiten in communicatiemiddelen.

Uitvoeren activiteiten feest- en gedenkdagen en onderscheidingen

- Het vlaggen volgens protocol.
- Het organiseren van bezoeken van burgemeester en/of wethouder aan inwoners in het kader van speciale aangelegenheden zoals huwelijksjubilea.
- Het organiseren van de dodenherdenking op 4 mei en Veteranendag.
- Het organiseren van en het uitreiken van koninklijke onderscheidingen en oorkondes.

- Het organiseren van en het uitreiken van gemeentelijke onderscheidingen zoals de Zilveren Lepelaar.

Uitvoeren activiteiten gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsprojecten zoals opgenomen in de paragraaf verbonden partijen

- Het uitvoeren van bestuurstaken bij gemeenschappelijke regelingen.
- Het deelnemen aan vergaderingen van gemeenschappelijke regelingen.
- Het beoordelen van de financiële- en beleidsdocumenten van gemeenschappelijke regelingen.
- Het opstellen van zienswijzen voor de gemeenteraad bij de financiële documenten van de gemeenschappelijke regelingen.
- Periodiek beoordelen van de dienstverlening van gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden.

Uitvoeren activiteiten in het kader van begroten en verantwoorden

- Het opstellen van de planning- en controleagenda.
- Het opstellen en in besluitvorming brengen van de planning- en controldocumenten. Dit betreft de gemeentelijke begroting, kadernota, jaarrekening en de tussentijdse voortgangsrapportages (voorjaars- en najaarsbericht).
- Het periodiek uitvoeren en rapporteren aan de raad inzake risicomanagement.
- Afgeven van de rechtmatigheidsverklaring van het college aan de raad bij de jaarrekening.

Uitvoeren activiteiten juridische zaken

- Het behandelen van bezwaar- en (hoger)beroepschriften waarbij mogelijk premediation wordt toegepast.
- Secretariële ondersteuning van de commissie bezwaarschriften.
- Juridische handhaving WABO en kinderopvang.
- Het voeren van of ondersteunen bij juridische procedures.
- Het organisatiebreed adviseren bij juridische vraagstukken, adviseren en ondersteunen van het bestuur, MT en medewerkers bij juridische en strategische dilemma's op alle voorkomende rechtsgebieden.
- Regiefunctie publicatieproces regelgeving, officiële bekendmakingen (regelgeving en kennisgevingen).
- Bestuursondersteunende werkzaamheden (zoals nota Gemeenschappelijke regeling, evaluaties, geschilleninventarisaties, delegatie- en mandaatregeling e.d.).
- Aansprakelijkheidstellingen (schadeclaims) en verzekeringen.
- Juridische kwaliteitszorg (ontwikkelen juridische modellen, standaarden, trainingen).
- Bestuurlijke- en juridische ondersteuning raadsverkiezingen.
- Afhandeling van Wet open overheid (Woo)-verzoeken.
- Klachtenbehandeling

Uitvoeren activiteiten omtrent algemene administratieve zaken gemeenten

- Het uitvoeren van treasurytaken zoals aantrekken en uitzetten van geld en schatkistbankieren.
- Het voeren van de financiële administratie.
- Het vertalen van de circulaire gemeentefonds naar lokale consequenties.
- Het voeren van de personeels- en salarisadministratie voor raad, college en griffie.

Uitvoeren activiteiten politiek besluitvormingsprocessen

- Het voorbereiden en uitwerken van college- en raadsbesluiten.
- Het beantwoorden van raadsvragen.
- Het adviseren en ondersteunen van collegeleden en beleidsmedewerkers.
- Het leveren van informatie betreffende verantwoordingen en planningen op het gebied van planning, financiën en uitvoering.
- Het organiseren van college, raad- en commissievergaderingen en vastleggen van besluiten.
- Het onderzoeken van de gemeentelijke activiteiten door de rekenkamercommissie.
- Het ondersteunen van de activiteiten rekenkamercommissie.

Afkortingenlijst

Afkortingen

AKCI-subsidie	Subsidie m.b.t. Advies Klimaatneutraal en Circulair Inkopen
AOH	Achterstallig onderhoud
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BABS	Buitengewoon Ambtenaar van de Burgerlijke Stand
BAG	Basisadministratie Adressen en Gebouwen
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCF	Btw-compensatiefonds
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BRO	Basisregistratie Ondergronden
BRP	Basisregistratie personen
Btw	Belasting Toegevoegde Waarde
B&W	Burgemeester en Wethouders
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer
CPB	Centraal PlanBureau
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
EMU	Europese Monetaire Unie
ENSIA	Invoeren van Eenduidig Normatiek Single Information Audit
EZW	Energiebedrijf Zaanstreek-Waterland
fido	Financiering decentrale overheden
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens
GGD	Gemeenschappelijke GezondheidsDienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GR	Gemeenschappelijke regeling
GVVP	Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HVC	Huisvuil Centrale
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
ISW	Interregionaal Samenwerkingsverband
JOP	Jongeren Ontmoetings Plaats
KCC	KlantContactCentrum
MFA	Multifunctionele accommodatie
MIP	Meerjaren Investerings Plan (openbare werken)
MJP	Meerjarenplan
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MOP	Meerjarig Onderhoudsplan
MRA	Metropoolregio Amsterdam
NUP	Nationaal Uitvoeringsprogramma
OD IJmond	Omgevingsdienst IJmond
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerend Zaak Belasting
pgb	Persoonsgebonden budget
PO	Primair onderwijs
PPS-constructie	Publiek-private samenwerkingsverbanden
PUN	Paspoortuitvoeringsregeling
RIEC	Regionale Informatie- en Expertisecentrum
RUD	Regionale uitvoeringsdienst

RWBB	Roerende Woon-en Bedrijfsruimte Belasting
SCWO	Sociaal cultureel centrum Wormerland
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SVn	Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (corona-crisis)
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VANG	Van afval naar grondstof
VHROSV	Volkshuisvesting Ruimtelijke ordening en Stedelijke Vernieuwing
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VrZW	Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVI	Vuilverbrandingsinstallatie
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Waardering onroerende zaken
Wro	Wet ruimtelijke ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WWB	Wet Werk en Bijstand

